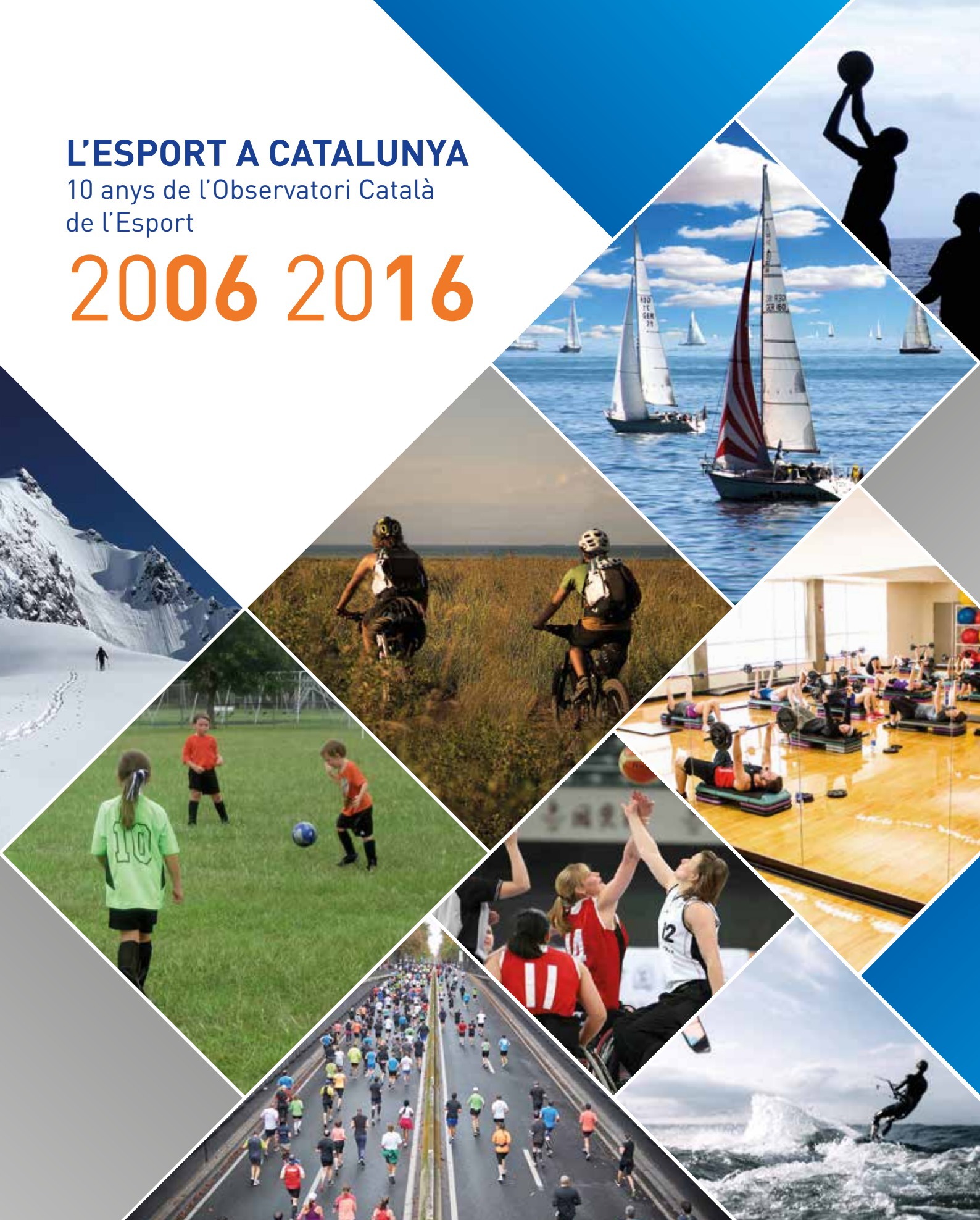

L'ESPORT A CATALUNYA

10 anys de l'Observatori Català
de l'Esport

2006 2016

INEFC
Observatori
Català
de l'Esport

Institut Nacional
d'Educació Física
de Catalunya

Generalitat
de Catalunya

esportcat

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de l'Esport

L'ESPORT A CATALUNYA
10 anys de l'Observatori Català
de l'Esport

2006 2016

INEFC
Observatori
Català
de l'Esport

Institut Nacional
d'Educació Física
de Catalunya

Generalitat
de Catalunya

esportcat

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de l'Esport

EL DEPORTE EN CATALUÑA

10 años del Observatorio Catalán del Deporte (2006-2016)

SPORT IN CATALONIA

10 Years of the Catalan Observatory of Sport (2006-2016)

Edició

© Generalitat de Catalunya
Secretaria General de l'Esport
Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya
Observatori Català de l'Esport
Av. de l'Estadi 12-22, 08038 Barcelona

1a. edició 2017**Autoria**

Núria Puig, Andreu Camps, Ana Andrés, Jorge Sánchez Martín, Pau Mateu i Magda Cusí

Traducció a l'anglès

Fundació Institut d'Estudis Nord-Americans (IEN)

Tiratge

100 exemplars

ISBN INDE

978-84-9729-371-6

ISBN INEFC

978-84-393-9541-6

Dipòsit legal

DL B 24843-2016

Es permet la reproducció sempre que se n'esmenti la procedència
i no sigui amb finalitats comercials.

Índex de continguts

Índice de contenidos / Summary

I. Introducció	11
Introducción / Introduction	
II. L'Observatori Català de l'Esport (2006-2016): Deu anys d'història	12
El Observatori Català de l'Esport (2006-2016): Diez años de historia / The "Observatori Català de l'Esport" (2006-2016): Ten years of history	
L'Observatori, les xarxes socials i altres canals de comunicació	13
El Observatori, las redes sociales y otros canales de comunicación / The Observatory, social networks and other channels of communication	
Les fites assolides	16
Los hitos conseguidos / What we have obtained	
III. Qui fa esport, com el fa i on el fa?	17
¿Quién hace deporte, cómo lo hace y dónde lo hace? / Who practices sport, how they do it and where they do it	
Persones que fan esport: Població de més de 16 anys	17
Personas que hacen deporte: Población mayor de 16 años / People who practice sport: population over 16	
Persones que fan esport: Població infantil i juvenil fins a 16 anys	20
Personas que hacen deporte: Población infantil y juvenil hasta 16 años / People who practice sport: Children and youth up to 16 years of age	
Espais esportius: més enllà de les instal·lacions esportives convencionals	24
Espacios deportivos: más allá de las instalaciones deportivas convencionales / Sport areas: not just conventional sport facilities	
IV. La competició esportiva	27
La competición deportiva / Sport competition	
Qui la fa?	27
¿Quién la hace? / Who participates in competitions?	
Esportistes d'alt nivell	28
Deportistas de alto nivel / Elite sport people	
Les competicions	31
Las competiciones / Competitions	

Competició absoluta d'àmbit estatal	31
Competición absoluta de ámbito estatal / <i>Absolute competitions in the state</i>	
Competició en edat escolar	32
Competición en edad escolar / <i>Competition for children in school age</i>	
Competició universitària.	34
Competición universitaria / <i>University competitions</i>	
V. Les organitzacions esportives	37
Las organizaciones deportivas / <i>Sport Organizations</i>	
Moviment associatiu: els clubs i les federacions	37
Movimiento asociativo: los clubes y las federaciones / <i>Association movements: Clubs and Federations</i>	
Els ajuntaments	42
Los ayuntamientos / <i>The town halls</i>	
Les empreses de serveis esportius.	44
Las empresas de servicios deportivos / <i>Companies of sport services</i>	
VI. Marc legal i polítiques esportives	48
Marco legal y políticas deportivas / <i>Legislation and sport policies</i>	
Marc legal	48
Marco legal / <i>Legislation</i>	
Polítiques esportives	54
Políticas deportivas / <i>Sport policies</i>	
VII. El suport al desenvolupament esportiu	56
El apoyo al desarrollo deportivo / <i>Support to sport development</i>	
Centres de tecnificació	56
Centros de tecnificación / <i>Technique centers</i>	
Formació	56
Formación / <i>Formation</i>	
Títols oficials, homologats i títols propis	56
Títulos oficiales, homologados y títulos propios / <i>Official titles, approved and other titles</i>	
Formació de l'Escola Catalana de l'Esport i de les diputacions	58
Formación de la Escola Catalana de l'Esport y de las diputaciones / <i>Formation of the Escola Catalana de l'Esport and of the councils</i>	
Recerca	61
Investigación / <i>Research</i>	
Projectes Erasmus+ 2014-2020	64
Proyectos Erasmus+ 2014-2020 / <i>Erasmus+ Project 2014-2020</i>	
VIII. L'esport als mitjans de comunicació.	68
El deporte en los medios de comunicación / <i>Sport on media</i>	
IX. La Catalunya esportiva al món	72
La Cataluña deportiva en el mundo / <i>The sportive Catalonia in the world</i>	

Olimpisme i altres esdeveniments esportius internacionals	72
<i>Olimpismo y otros eventos deportivos internacionales / Olympic and other international events</i>	
Organització d'esdeveniments esportius internacionals i estatals.	76
<i>Organización de eventos deportivos internacionales y estatales / Organization of international and state sport events</i>	
Altres dades rellevants	77
<i>Otros datos relevantes / Other relevant data</i>	
X. El pes econòmic i el mercat de treball de l'esport	80
<i>El peso económico y el mercado de trabajo del deporte / The economic weight and the sport labor market</i>	
XI. Conclusió. 10 anys observant l'evolució del sistema esportiu de Catalunya	83
<i>Conclusión. 10 años observando la evolución del sistema deportivo de Cataluña / Conclusion. 10 years observing the evolution of sport system in Catalonia</i>	
XII. Bibliografia	88
<i>Bibliografía / Bibliography</i>	
XIII. Annexos	90
<i>Anexos / Annexs</i>	
Annex 1. Espais esportius censats segons tipus i àmbit territorial	90
<i>Espacios deportivos censados según tipos y ámbito territorial / Sport areas censed depending on type and territorial area</i>	
Annex 2. Llicències de federacions esportives catalanes	94
<i>Licencias de federaciones catalanas / Licenses of Catalan federations</i>	
Annex 3. Nombre i tipologia d'esportistes d'alt nivell a Catalunya.	96
<i>Número y tipología de deportistas de alto nivel en Cataluña / Name and type of high level sport people in Catalonia</i>	
Annex 4. Els clubs catalans	97
<i>Los clubes catalanes / The Catalan clubs</i>	
Annex 5. Anàlisi detallada de l'alumnat de títols oficials, homologats i títols propis	99
<i>Análisis detallado del alumnado de títulos oficiales, homologados y títulos propios / Detailed analysis of the students of official titles and others</i>	
Annex 6. Anàlisi detallada de la formació de l'Escola Catalana de l'Esport.	103
<i>Análisis detallado de la formación de la Escola Catalana de l'Esport / Detailed analysis of the formation of the Escola Catalan de l'Esport</i>	
Annex 7. L'esport als mitjans de comunicació	108
<i>El deporte en los medios de comunicación / Sport on the media</i>	
Annex 8. Organitzacions catalanes reconegudes oficialment per organitzacions internacionals	114
<i>Organizaciones catalanas reconocidas oficialmente por organizaciones internacionales / Catalans Organizations that are part of International Organizations</i>	

XIV. El deporte en Cataluña. 10 años del Observatorio Catalán del Deporte (2006-2016).	116
Introducción	116
Conclusión. 10 años observando la evolución del sistema deportivo en Cataluña.	116
XV. Sport in Catalonia. 10 years of the Catalan Observatory of Sport (2006-2016).	122
Introduction.	122
Conclusion. 10 years observing the evolution of sport system in Catalonia.	122

Índex de taules, gràfics i figures

Índice de tablas, gráficos y figuras / Index of tables, graphics and figures

Taula 1. Persones i organitzacions a les quals s'envia informació regularment	15
Personas y organizaciones a las que se envía información regularmente / <i>People and organizations to whom information is sent regularly</i>	
Taula 2. Les fites assolides per l'Observatori Català de l'Esport. Any 2006-2016.	16
Los hitos alcanzados por el Observatori Català de l'Esport. Año 2006-2016 / <i>What the "Observatori Català de l'Esport" has managed. Year 2006-2016</i>	
Taula 3. Esports més practicats	19
Deportes más practicados / <i>The most practiced sports</i>	
Taula 4. Variacions en la pràctica esportiva segons característiques sociodemogràfiques	20
Variaciones en la práctica deportiva según características sociodemográficas / <i>Variations in sport practice according to socio-demographic characteristics</i>	
Taula 5. Instal·lacions i espais esportius censats al CEEC per àmbit territorial. Any 2017	24
Instalaciones y espacios deportivos censados en el CEEC por ámbito territorial. Año 2017 / <i>Facilities and sport centers censed at CEEC for the territory. Year 2017</i>	
Taula 6. Dotació i dèficit en instal·lacions esportives segons tipus	26
Dotación y déficit en instalaciones deportivas según tipos / <i>Resources and deficit in sport facilities depending on the type</i>	
Taula 7. Participació en competicions.	27
Participación en competiciones / <i>Participation in competitions</i>	
Taula 8. Clubs esportius segons any de fundació	38
Clubes deportivos según año de fundación / <i>Sport clubs based on the year they were founded</i>	
Taula 9. Activitats esportives per a grups específics dels clubs.	39
Actividades deportivas para grupos específicos de los clubes / <i>Sport activities for specific groups</i>	
Taula 10. Empreses de serveis esportius a Catalunya i a Espanya	44
Empresas de servicios deportivos en Cataluña y en España / <i>Companies of sport services in Catalonia and Spain</i>	

Taula 11. Unitats locals de serveis esportius a Catalunya i a Espanya	45
<i>Unidades locales de servicios deportivos en Cataluña y en España / Local units of sport services in Catalonia and Spain</i>	
Taula 12. Formacions oficials en l'àmbit esportiu	58
<i>Formaciones oficiales en el ámbito deportivo / Official formation in the sport area</i>	
Taula 13. Cursos i nombre de participants organitzats per l'Escola Catalana de l'Esport. Any 2015	60
<i>Cursos y número de participantes organizados por la Escola Catalana de l'Esport. Año 2015 / Courses and number of participants organized by the "Escola Catalana de l'Esport". Year 2015</i>	
Taula 14. Grups de recerca reconeguts (SGR 2014-2016) i no reconeguts per l'AGAUR	62
<i>Grupos de investigación reconocidos (SGR 2014-2016) y no reconocidos por AGAUR / Research groups (SGR 2014-2016) recognized by AGAUR and not recognized ones</i>	
Taula 15. Projectes Erasmus+ sol·licitats i concedits a Catalunya.	65
<i>Proyectos Erasmus+ solicitados y concedidos en Cataluña / Erasmus+ projects applied for and granted in Catalonia</i>	
Taula 16. Projectes Erasmus+ liderats per institucions catalanes	66
<i>Proyectos Erasmus+ liderados por instituciones catalanas / Erasmus+ projects led by Catalan institutions</i>	
Taula 17. Projectes Erasmus+ amb participació catalana	67
<i>Proyectos Erasmus+ con participación catalana / Catalan institutions participation in Erasmus+ projects</i>	
Taula 18. Freqüència de lectura de premsa esportiva en suport paper.	69
<i>Frecuencia de lectura de prensa deportiva en soporte papel / Frequencies of lecture of sport press on paper</i>	
Taula 19. Freqüència de lectura de revistes esportives.	70
<i>Frecuencia de lectura de revistas deportivas / Frequency of lecture of sport magazines</i>	
Taula 20. Seguiment de programes esportius per televisió i ràdio. Any 2014.	71
<i>Seguimiento de programas deportivos por televisión y radio. Año 2014 / Audience of sport programs on TV and radio. Year 2014</i>	
Taula 21. Evolució del pes en el Valor Afegit Brut de l'esport per productors. Any 2006-2013.	80
<i>Evolución del peso en el Valor Añadido Bruto del deporte para productores. Año 2006-2013 / Evolution of the gross added value of sport for producers. Year 2006-2013</i>	
Taula 22. Ocupació en l'esport per productors. Any 2006-2013	81
<i>Ocupación en el deporte según productores. Año 2006-2013 / Occupation in sport by producers. Year 2006-2013</i>	
Gràfic 1. Evolució de la pràctica esportiva a Catalunya. Any 1980-2014	17
<i>Evolución de la práctica deportiva en Cataluña. Año 1980-2014 / Evolution of sport practice in Catalonia. Year 1980-2014</i>	

Gràfic 2. Activitats esportives organitzades practicades pels nois.	21
<i>Actividades deportivas organizadas practicadas por los chicos / Organized activities practiced by boys</i>	
Gràfic 3. Activitats esportives organitzades practicades per les noies	22
<i>Actividades deportivas organizadas practicadas por las chicas / Organized activities practiced by girls</i>	
Gràfic 4. Evolució de les participacions al Pla Català de l'Esport a l'Escola	23
<i>Evolución de las participaciones en el Pla Català de l'Esport a l'Escola / Evolution of the participation of the "Pla Català de l'Esport a l'Escola"</i>	
Gràfic 5. Evolució dels centres participants al Pla Català de l'Esport a l'Escola	23
<i>Evolución de los centros participantes en el Pla Català de l'Esport a l'Escola / Evolution of the participating centers in the "Pla Català de l'Esport a l'Escola"</i>	
Gràfic 6. Evolució de les llicències federatives	28
<i>Evolución de las licencias federativas / Evolution of federative licenses</i>	
Gràfic 7. Esportistes de Catalunya que gaudeixen del Pla ADO. Any 2006-2016.	29
<i>Deportistas de Cataluña beneficiarios del Plan ADO. Año 2006-2016 / Sport people in Catalonia that take part in the ADO plan. Year 2006-2016</i>	
Gràfic 8. Esportistes de Catalunya que gaudeixen del pla ADOP. Any 2007-2016.	30
<i>Deportistas de Cataluña beneficiarios del Plan ADOP. Año 2007-2016 / Sport people in Catalonia that take part in the ADOP plan. Year 2007-2016</i>	
Gràfic 9. Esportistes d'alt nivell. Any 2006-2016	30
<i>Deportistas de alto nivel. Año 2006-2016 / High level sport people. Year 2006-2016</i>	
Gràfic 10. Participació de clubs catalans en lligues estatals	31
<i>Participación de clubes catalanes en ligas estatales / Participation of Catalan clubs in State leagues</i>	
Gràfic 11. Títols de lliga aconseguits pels clubs catalans en lligues estatals.	32
<i>Títulos de liga conseguidos por clubes catalanes en ligas estatales / Titles obtained by the Catalan clubs in State leagues</i>	
Gràfic 12. Participants als jocs esportius escolars de Catalunya.	33
<i>Participantes a los juegos deportivos escolares de Cataluña / Participants in school sport games in Catalonia</i>	
Gràfic 13. Nombre de participants de Catalunya als campionats d'Espanya en edat escolar	33
<i>Nombre de participantes de Cataluña en los campeonatos de España en edad escolar / Number of participants from Catalonia in the Spanish championships in school age</i>	
Gràfic 14. Nombre de medalles aconseguides pels participants als campionats d'Espanya en edat escolar	34
<i>Número de medallas conseguidas por los participantes en los campeonatos de España en edad escolar / Number of medals obtained by the participants in the Spanish championships in school age</i>	
Gràfic 15. Nombre de participants als campionats de Catalunya universitaris	35
<i>Número de participantes en los campeonatos de Cataluña universitarios / Number of participants in Catalan university championships</i>	

Gràfic 16. Medalles aconseguides per universitats als campionats de Catalunya universitaris.	35
<i>Medallas conseguidas por las universidades en los campeonatos de Cataluña universitarios / Medals obtained by universities in Catalan university championships</i>	
Gràfic 17. Nombre de participants de Catalunya als campionats d'Espanya universitaris.	36
<i>Número de participantes de Cataluña en los campeonatos de España universitarios / Number of participants from Catalonia in Spanish university championships</i>	
Gràfic 18. Medalles aconseguides per universitats catalanes als campionats d'Espanya universitaris.	36
<i>Medallas conseguidas por las universidades catalanas en los campeonatos de España universitarios / Medal obtained by Catalan universities in Spanish University championships</i>	
Gràfic 19. Mida dels clubs esportius. Any 2009-2015	38
<i>Tamaño de los clubes deportivos. Año 2009-2015 / Size of sport clubs. Year 2009-2015</i>	
Gràfic 20. Composició de les juntes directives de les federacions catalanes segons sexe	41
<i>Composición de las juntas directivas de las federaciones catalanas según sexo / Composition of the board of directors of Catalan federations according to gender</i>	
Gràfic 21. Empreses de serveis esportius a Catalunya segons nombre de persones que hi treballen	46
<i>Empresas de servicios deportivos en Cataluña según el número de personas que trabajan en ellas/ Companies of sport services in Catalonia depending on the number of workers</i>	
Gràfic 22. Professionals registrats al Registre Oficial de Professions de l'Esport a Catalunya	50
<i>Profesionales registrados en el Registro Oficial de profesiones del deporte en Cataluña / Professionals registered at the Official Register of sport professions in Catalonia</i>	
Gràfic 23. Nombre de professions registrades al Registre Oficial de Professions de l'Esport a Catalunya.	51
<i>Número de profesiones registradas en el Registro Oficial de profesiones del deporte en Cataluña / Number of professions registered at the Official Register of sport professions in Catalonia</i>	
Gràfic 24. Professionals col·legiats al Col·legi de Llicenciats en Educació Física i Ciències de l'Activitat Física i l'Esport de Catalunya	51
<i>Profesionales colegiados en el "Col·legi de Llicenciats en Educació Física i Ciències de l'Activitat Física i l'Esport de Catalunya" / Professionals registered at the "Col·legi de Llicenciats en Educació Física i Ciències de l'Activitat Física i l'Esport de Catalunya"</i>	
Gràfic 25. Esportistes beneficiaris de la xarxa de centres de tecnificació de Catalunya	56
<i>Deportistas beneficiarios de la red de centros de tecnificación de Cataluña / Sport beneficiaries in the network of technification centers in Catalonia</i>	
Gràfic 26. Temàtica dels grups de recerca	64
<i>Temática de los grupos de investigación / Topics of the research groups</i>	

Gràfic 27. Tirada de diaris esportius període. Any 2007-2016	68
<i>Tirada de diarios deportivos. Año 2007-2016 / Circulation of sport newspapers. Year 2007-2016</i>	
Gràfic 28. Esportistes de Catalunya participants als Jocs Olímpics d'Estiu	72
<i>Deportistas de Cataluña participantes en los Juegos Olímpicos de verano / Catalan sport people participating in the Summer Olympic Games</i>	
Gràfic 29. Esportistes de Catalunya participants als Jocs Paralímpics d'Estiu	73
<i>Deportistas de Cataluña participantes en los Juegos Paralímpicos de verano / Catalan sport people participating in the Summer Paralympic Games</i>	
Gràfic 30. Esportistes de Catalunya participants als Jocs Olímpics d'Hivern	73
<i>Deportistas de Cataluña participantes en los Juegos Olímpicos de Invierno / Catalan sport people participating in the Winter Olympic games</i>	
Gràfic 31. Esportistes de Catalunya participants als Jocs Paralímpics d'Hivern	74
<i>Deportistas de Cataluña participantes en los Juegos Paralímpicos de Invierno / Catalan sport people participating in the Winter Paralympic</i>	
Gràfic 32. Participació d'esportistes catalans en esdeveniments internacionals.	75
<i>Participación de deportistas catalanes en eventos internacionales / Participation of Catalan sport people in International events</i>	
Gràfic 33. Participació de clubs catalans en competicions europees	75
<i>Participación de clubes catalanes en competiciones europeas / Participation of Catalan clubs in European competitions</i>	
Gràfic 34. Esdeveniments internacionals organitzats a Catalunya	76
<i>Eventos internacionales organizados en Cataluña / International events organized in Catalonia</i>	
Gràfic 35. Esdeveniments estatals organitzats a Catalunya	77
<i>Eventos estatales organizados en Cataluña / State events organized in Catalonia</i>	
Gràfic 36. Congressos, festivals i fires internacionals organitzats a Catalunya	77
<i>Congresos, festivales y ferias internacionales organizados en Cataluña / International congresses, festivals and fairs organized in Catalonia</i>	
Gràfic 37. Nombre d'estudiants del programa Erasmus que arriben a Catalunya.	78
<i>Número de estudiantes del programa Erasmus que llegan a Cataluña / Number of students in the Erasmus program that come to Catalonia</i>	
Gràfic 38. Nombre d'estudiants del programa Erasmus que surten de Catalunya	78
<i>Número de estudiantes del programa Erasmus que salen de Cataluña / Number of Students in Erasmus programs that leave Catalonia</i>	
Gràfic 39. Nombre d'estudiants del programa SICUE que arriben a Catalunya	79
<i>Número de estudiantes del programa SICUE que llegan a Cataluña / Number of students of the SICUE program that come to Catalonia</i>	
Gràfic 40. Nombre d'estudiants del programa SICUE que surten de Catalunya.	79
<i>Número de estudiantes del programa SICUE que salen de Cataluña / Number of students of the SICUE program that leave Catalonia</i>	
Figura 1. Grau d'associacionisme segons territori	40
<i>Grado de asociacionismo según el territorio / Degree of association depending on the territory</i>	

I Introducció

Ja ha fet deu anys des que es va crear l'Observatori Català de l'Esport. La seva tasca principal durant aquest període ha consistit a aplegar la major quantitat d'informació possible sobre el conjunt del sistema esportiu, amb especial incidència en el sistema propi de Catalunya, tot organitzant-la de manera sistemàtica i de fàcil accés perquè les persones i organitzacions interessades en puguin fer consulta i ús per tal de millorar la diagnosi en les seves anàlisis o accions estratègiques.

Es disposa, doncs, d'informació durant deu anys, la qual cosa ja permet veure les tendències més significatives del sector. Estudiar tendències és quelcom molt útil perquè ajuda a veure processos a l'alça o en davallada; l'única possibilitat d'intervenir de manera realment eficient és si les decisions es fonamenten en fets observables, i no en intuïcions a partir d'una sèrie de dades de dos o tres anys, en el millor dels casos.

Aquest informe segueix un guió similar al dels anteriors, amb les adaptacions que ha requerit el pas del temps i les noves informacions disponibles. En primer lloc, s'analitzen les persones que fan esport, la manera com el fan i els llocs on el practiquen. A causa del seu interès particular, es dedica un apartat a la competició. A continuació, es tracten les organitzacions que conformen el sistema esportiu, i es diferencien entre clubs i federacions, ajuntaments i empreses de serveis esportius. A continuació es tracten els aspectes més destacats que han succeït en l'àmbit legal i de les polítiques esportives. En l'apartat de suport al desenvolupament esportiu, s'analitzen principalment les iniciatives de formació i de recerca. Els tres últims apartats tracten de l'esport als mitjans de comunicació, de la projecció esportiva de Catalunya al món i del pes econòmic i el mercat de treball de l'esport a Catalunya. Es clou amb una reflexió sobre les principals tendències del sistema esportiu català entre 2006 i 2016¹.

Núria Puig, directora, fins al 2016, de l'Observatori Català de l'Esport
Andreu Camps, director de l'Observatori Català de l'Esport

¹ Si alguna persona o organització no es troba reflectida en aquest informe o li sembla que falta informació important, preguem que ens ho faci saber a observatori@gencat.cat

II L'Observatori Català de l'Esport (2006-2016): Deu anys d'història

L'Observatori Català de l'Esport es va crear l'any 2006. Fou un encàrrec de la Secretaria General de l'Esport a l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya. La seva finalitat és ser un banc de dades unificat sobre el sistema esportiu a Catalunya. En el moment de la seva creació, es va constatar que hi havia moltes dades disperses i que era difícil accedir-hi. Així mateix, hi havia buits d'informació tan importants com era, per exemple, la situació dels clubs esportius, el pes econòmic de l'esport, l'oferta esportiva comercial, etc.

Durant els anys de la seva existència, l'Observatori ha treballat per assolir l'objectiu que se li havia plantejat. A continuació, s'expliquen detalladament les eines mitjançant les quals transmet la informació que processa (lloc web i xarxes socials) i es fa una valoració de les fites assolides.

El lloc web de l'Observatori Català de l'Esport es va anar configurant a partir del 2006 i, al llarg d'aquest temps, ha sofert una sèrie de canvis per tal d'adaptar-se a les noves tendències de les TIC (Tecnologies de la Informació i de la Comunicació) La imatge que es mostra a continuació és la primera que apareix quan s'accedeix a l'Observatori: www.observatoridelesport.cat

The screenshot shows the homepage of the Observatori Català de l'Esport (INEFC). The header includes the INEFC logo and the text 'Observatori Català de l'Esport'. Below the header is a navigation menu with categories: 'Coneix-nos', 'Hàbita esportiu', 'Organitzativa i esport', 'Econòmic de l'esport', 'Formació, recerca i professional', 'Projectes externs', and 'Matiu legal i política'. The main content area features a news section with a headline 'La Secretaria General de l'Esport presenta el nou model de governança de l'esport català' and a line graph titled 'Assistents' showing data from 2009 to 2015. The graph shows a general upward trend in attendance, with a notable peak in 2015. The footer contains contact information for the Observatori Català de l'Esport and logos of partner organizations.

A sota de la imatge que encapçala la pàgina principal, hi ha unes etiquetes, i la primera que hi ha a mà esquerra s'anomena «Coneix-nos». Es recomana consultar-la per fer-se una idea del que és l'Observatori Català de l'Esport. Es destaca el concepte d'esport que s'empra i la visió i la missió que es vol assolir.

Dins aquest mateix apartat, es pot consultar qui forma l'Observatori Català de l'Esport, des de l'equip de treball fins els membres que componen el comitè de direcció i els òrgans d'assessorament (Consell assessor i Comitè d'experts i expertes).

El lloc web de l'Observatori Català de l'Esport està estructurat en sis dimensions, cada una caracteritzada per un color; les etiquetes per accedir a la informació que proporcionen són a la part superior de la pàgina principal. Aquestes dimensions estan estructurades en una sèrie d'indicadors rellevants sobre el tema que tracten. Tal com està configurat el lloc web, de cada desplegable es poden escollir les dades referides a un indicador concret i en un any determinat, o bé consultar-ho tot alhora. Molt important és que, a més de les dades, de cada indicador es pot consultar una sèrie de documents de referència que aporten més informació relacionada amb la temàtica que s'està consultant.

Tornant a la pàgina principal, a sota de les etiquetes de les dimensions, es troben les notícies d'actualitat i, al seu costat, un núvol de categories per accedir directament a temes que puguin interessar. Més avall, es poden consultar els últims indicadors renovats d'un sol clic, així com veure les últimes tendències destacades, visualitzar l'agenda del sector esportiu pel proper mes, i l'apartat de destacats, on es troben totes aquelles publicacions que s'han desenvolupat des de l'Observatori Català de l'Esport o en col·laboració amb altres institucions.

Finalment, a la part inferior es troben les institucions que col·laboren amb l'Observatori per dur endavant la seva tasca: Unió de Federacions Esportives Catalanes (UFEC) i Institut d'Estudis Nord-americans (IEN)².

L'Observatori, les xarxes socials i altres canals de comunicació

L'Observatori Català de l'Esport (OCE) va inaugurar el març de 2013 dos nous canals de comunicació: una pàgina de *Facebook* i un usuari de *Twitter*. Aquestes dues xarxes socials han servit per millorar la comunicació de l'OCE i convertir-lo en una eina útil pel coneixement del sector esportiu a Catalunya.

Facebook és la xarxa més indicada per generar una comunitat de seguidors i seguidores. És una eina clau per interaccionar amb aquelles persones interessades en el que ofereix l'Observatori. Per això cal que el tracte amb els usuaris i usuàries sigui directe i amb molta disponibilitat. S'han de resoldre els dubtes, les consultes o preguntes que es puguin plantejar, així com escoltar les crítiques i acceptar-les públicament per tal que la comunitat sàpiga que aquest canal és una via de comunicació directa amb l'Observatori. Alhora és essencial que, des del mateix Observatori, es generi un corrent de debat al voltant dels continguts i la informació de què es disposa.

Twitter és la xarxa ideal per comunicar i transmetre les novetats de l'Observatori Català de l'Esport. S'hi poden trobar des d'usuaris i usuàries particulars a la majoria d'institucions del sector. Una de les grans utilitats de *Twitter* és la possibilitat d'identificar, a cada moment, quins són els temes que estan generant debat a la xarxa. D'aquesta

² En els seus primers 8 anys i mig d'existència, l'Observatori va comptar amb el suport del Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport de la Universitat Autònoma de Barcelona per la configuració del seu lloc web. La seva llarga experiència en aquesta mena de projectes fou cabdal per poder-lo desenvolupar.

Col·laboren amb
l'Observatori:

manera, es poden publicar continguts en el moment més adequat per tal que aquests arribin al públic objectiu identificat. Tot i que la interacció amb la comunitat també és important, segurament aquesta serà més petita que la que es pugui obtenir al *Facebook*. A canvi, es pot arribar a usuàries i usuaris que desconeixen l'existència de l'OCE d'una manera molt més senzilla i, per tant, captar l'atenció d'agents del sector esportiu amb els quals encara no s'havia interactuat.

Aquestes xarxes socials es van afegir als altres canals de comunicació que ja tenia l'Observatori, encapçalats pel seu lloc web, i seguits per informacions enviades a través de correu electrònic i la difusió mitjançant diverses publicacions.

Amb aquest conjunt d'eines de comunicació es persegueixen els objectius següents:

- Donar a conèixer l'Observatori Català de l'Esport als diferents agents del sector esportiu.
- Difondre els nous continguts de l'Observatori Català de l'Esport més ràpidament i eficaçment.
- Convertir l'Observatori Català de l'Esport en una eina de consulta dins el sector esportiu.

El públic al qual es pretén arribar mitjançant aquestes vies de comunicació són totes aquelles persones i organitzacions integrants del sector esportiu de Catalunya i a qui, des de fora de Catalunya, tingui interès a conèixer la seva realitat. A la taula 1 es poden veure els col·lectius identificats de manera que cada un, rep regularment informació que pugui ser del seu interès.

Taula 1. Persones i organitzacions a les quals s'envia informació regularment

Organitzacions públiques
Secretaria General de l'Esport, Consell Català de l'Esport i CAR de Sant Cugat
Diputacions
Consells Esportius
Ajuntaments
Organitzacions associatives
Unió de Federacions Esportives de Catalunya
Federacions
Clubs
Organitzacions comercials
Centres esportius
Clubs professionals
Centres <i>wellness i fitness</i>
Consultories
Mitjans de comunicació
Premsa escrita
Ràdio
Televisió
Internet (<i>Facebook i Twitter</i>)
Comunitat acadèmica i científica
Facultats universitàries
IES amb cicles formatius esportius
Grups de recerca (reconeguts i no reconeguts)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016.

De manera regular i, des de les vies comentades, es manté contacte amb usuaris i usuàries i se'ls proporciona una sèrie de continguts base que s'adapten a les característiques específiques de cada cas. Aquests continguts són: l'indicador del dia, actualització de noves dades, actualització de l'agenda del sector, participació en congressos, butlletins i/o resums d'informació, notícies del sector i estudis i recerques.

Les fites assolides

A la taula 2 es presenta un resum de les fites assolides durant aquests deu anys.

Taula 2. Les fites assolides per l'Observatori Català de l'Esport. Any 2006-2016

Actualització de la informació sobre el sistema esportiu a Catalunya	
Dimensions	6
Indicadors	34
Subindicadors	183
Recerques i publicacions (10)	
Clubs esportius	2
Pes econòmic de l'esport	1
Hàbits esportius	2
Els ajuntaments i l'esport	3
Actes de la III trobada d'Observatoris de l'Esport	1
Mercat de treball	1
Informes sobre l'esport a Catalunya (5)	
2008	1
2009	1
2010	1
2013	1
2016	1
Presentacions a congressos (41)	
Congressos internacionals	23
Congressos estatals	18
Representacions en actes (17)	
Actes internacionals	5
Actes estatals	12
Organització de congressos (1)	
III Trobada d'Observatoris de l'Esport, setembre 2012	1

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016.

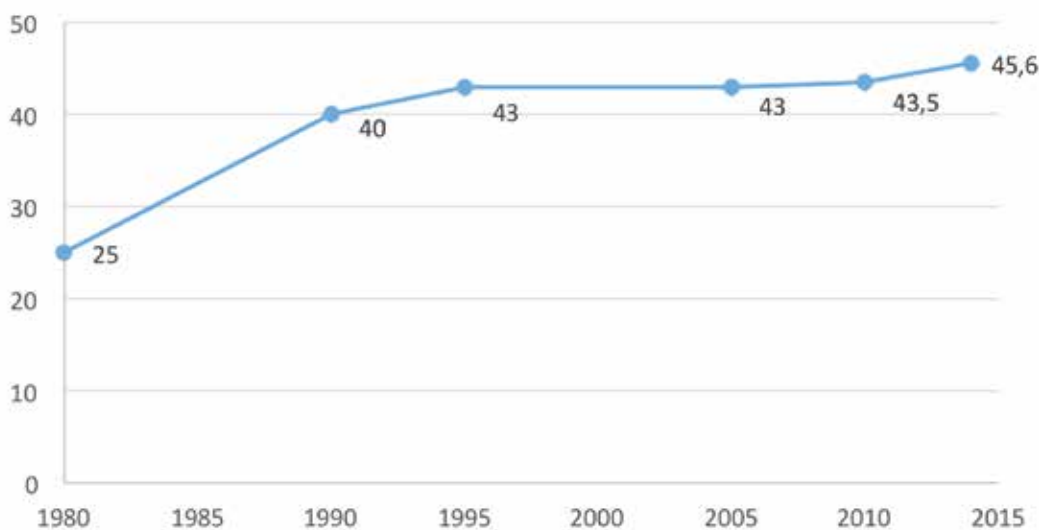
Amb el conjunt d'activitats dutes a terme, l'Observatori Català de l'Esport ha aconseguit oferir informació sistemàtica i regular als agents del sistema esportiu de Catalunya. A continuació, es fa una anàlisi de les tendències principals que han caracteritzat l'evolució d'aquest sistema en els deu anys de la seva existència.

III Qui fa esport, com el fa i on el fa?

Persones que fan esport: Població de més de 16 anys

L'any 2014, últim del que es compta amb dades, de les persones amb més de 16 anys a Catalunya, feien esport un 45,6%³. Des de 1980 hi ha hagut un augment de 20,6 unitats percentuals, el que representa un increment del 82,4% (gràfic 1). El creixement més gran es va produir entre 1980 i 1995. Posteriorment, el creixement ha estat gradual, amb un augment més significatiu entre el 2010 i el 2014.

Gràfic 1. Evolució de la pràctica esportiva a Catalunya. Any 1980-2014

Font: Observatori Català de l'Esport 2016; a partir de García Ferrando, 1982, 1986, 1991, 1997, 2001, 2005, 2010 i CIS, 2014.

Pel que fa a la resta de comunitats autònomes, Catalunya se situa en tercer lloc darrera de les Illes Balears i Navarra i amb poca diferència davant de Madrid. I quant a Europa, està per sobre de la mitjana de participació, que és d'un 41% (European Commission, 2014).

La Constitució de 1978, el primer Estatut d'autonomia de 1979 —que establia competències exclusives a la Generalitat de Catalunya en matèria d'esports— i les eleccions

³ Es fan servir les enquestes realitzades pel CIS (Centro de Investigaciones Sociológicas) sota la direcció de Manuel García Ferrando. En l'informe de l'any 2013 (Observatori Català de l'Esport, 2014) s'havien fet servir les enquestes realitzades per la Secretaria General de l'Esport (S.G.E.), però la darrera enquesta és del 2009 i s'ha cregut oportú fer servir informació més recent.

Les diferències que hi ha en les dades de participació entre ambdues sèries d'enquestes són a causa que a les enquestes de la SGE s'inclou *caminar* dins del concepte d'esport, la qual cosa incrementa molt el nombre de practicants. A les enquestes del CIS aquesta activitat no s'hi inclou, sinó que es fa una pregunta específica sobre aquest tema. Així mateix, a les enquestes de la SGE es diferencia entre *pràctica subjectiva* (el que la gent entén que és esport) i *pràctica objectiva* (allò que es considera activitat físicoesportiva en el qüestionari de recollida de dades); la pràctica objectiva és més elevada que la subjectiva, ja que les persones sovint consideren que certes activitats "no són esport". A les enquestes del CIS només es mesura la pràctica subjectiva.

Entre 1980 i 2014 la pràctica esportiva a Catalunya ha augmentat un 20,6% i és una de les activitats preferides de la població durant el temps lliure

A Catalunya passeja o camina, amb la intenció de mantenir la forma física, un 68,4% de la població

municipals de 1979, van crear les condicions legals i estructurals per acostar l'esport a la ciutadania mitjançant la inversió en infraestructura d'equipaments esportius, la incorporació d'especialistes en educació física en els centres educatius i també amb la creació de programes específics per facilitar la incorporació a la pràctica esportiva, amb millores en els programes de competició i amb la creació de programes de desenvolupament de l'esport per a tothom i per a diferents col·lectius específics; en definitiva, més inversió en equipaments esportius i en programes escolars, de competició i de lleure, tenint en compte tres eixos transversals: l'educació, la salut i la cohesió social.

També es pot dir que, en general, hi ha hagut una millora de les condicions de vida de la ciutadania, un canvi important en la consideració del rol social de la pràctica esportiva, fruit de la feina portada a terme per la Generalitat de Catalunya, les diputacions, els ajuntaments, les federacions esportives, els consells esportius, els clubs, les entitats esportives i els centres educatius; i, és per això que, amb aquest treball dels diferents agents, s'han anat creant les condicions que han fet possible l'augment de la pràctica esportiva.

Els índexs d'activitat física augmenten molt si a les dades de participació esportiva s'hi afegeix el passeig. A Catalunya diuen que "caminen o passegen mes o menys de pressa amb la intenció de mantenir o millorar la forma física" un 68,4% de les persones enquestades (CIS, 2014). La xifra és més elevada a la d'Espanya (65,9%) i molt superior a la mitjana europea. Segons l'Eurobaròmetre 2014⁴, un 76% de les persones enquestades a Espanya camina entre 4 i 7 dies a la setmana, al menys, 10 minuts, i d'aquestes, un 43% ho fa, al menys, 1 hora. És el % més elevat de la Unió Europea.

Aquesta dada posa de manifest la importància del passeig en la societat catalana. Té molta tradició, sobretot entre les persones adultes i les grans. És important tenir en compte aquesta dada perquè el passeig és una activitat saludable i, per tant, cal preveure l'acondiament dels espais públics perquè es pugui realitzar confortablement.

Es practica una gran varietat d'activitats esportives. Els deu esports més practicats no han variat gaire entre 2005 i 2014 (taula 3).

⁴ La diferència de xifres té la causa en que les preguntes del qüestionari del CIS i les de l'Eurobaròmetre són diferents.

Taula 3. Esports més practicats⁵

2005		2014	
Activitat	%	Activitat	%
Natació recreativa	41,3	Natació recreativa	23,5
Ciclisme recreatiu	21,1	Cursa a peu (<i>running, jogging</i>)	19,5
Gimnàstica de manteniment en un centre esportiu	17,2	Muntanyisme, senderisme i excursionisme	15,6
Muntanyisme, senderisme i excursionisme	16,2	Ciclisme recreatiu	15,1
Futbol	12,9	Futbol	12,8
Aeròbic, gimnàstica rítmica, expressió corporal, gimnàstica jazz, dansa, etc.	10,4	Activitat física intensa en un centre esportiu	11,7
Futbol sala, futbet, futbol 7 i futbol platja	10,0	Gimnàstica de manteniment en un centre esportiu	9,5
Esquí i altres esports d'hivern	9,0	Esquí i altres esports d'hivern	7,8
Cursa a peu (<i>running, jogging</i>)	8,5	Basquetbol	5,6
Gimnàstica de manteniment a casa	8,2	Gimnàstica de manteniment a casa	5,6

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas, 2005, 2014.

Les diferències que cal destacar són que el 2014 apareix el basquetbol en el lloc 9 i que la cursa a peu ha passat del lloc 9, el 2005, al 2, el 2014. Cal esperar una nova enquesta per saber si es confirmen les tendències.

Deixant de banda el futbol i les seves variants, durant el període analitzat, els esports més practicats segueixen sent els de caire recreatiu, que possibiliten ser practicats de manera individual i que es duen a terme tant en instal·lacions convencionals com en els espais públics, ja siguin urbans com a la natura.

Tot i que el nombre de persones que practiquen esport no ha augmentat gaire entre el 2005 i el 2014, el de les que ho fan un cop o més a la setmana sí que ho ha fet, en gairebé deu unitats percentuals. (2005: 82,8% i 2014: 91,4% del total de persones que practiquen algun esport). L'hàbit esportiu es consolida entre la població practicant.

Els altres indicadors observats posen de manifest una tendència a la pràctica individualitzada i fora dels espais convencionals: es practica per compte propi i el lloc de pràctica preferit són els espais exteriors (parcs, carrer, muntanya, mar...).

Les diferències causades per les variables sociodemogràfiques (sexe, edat, nivell d'instrucció...) es mantenen. A la taula 4 es poden veure els fets més destacables.

⁵ La suma dels percentatges que es tracten en aquesta taula sobrepassa el 100% ja que una persona pot practicar més d'un esport (es tracta d'una pregunta de resposta múltiple).

L'any 2014 els esports més practicats segueixen sent de caire recreatiu

El nombre de persones que practiquen esport un cop o més a la setmana ha augmentat quasi un 10% entre 2005 i 2014, i els llocs de pràctica preferits segueixen sent els espais oberts (parcs, carrer, muntanya, mar...)

Taula 4. Variacions en la pràctica esportiva segons característiques sociodemogràfiques

	2005	2010	2014
Participació esportiva	%	%	%
Sexe			
Homes	48,8	50,7	51,0
Dones	37	36,4	40,2
Grup d'edat			
De 15 a 24 anys	61,8	63,8	64,3
De 25 a 34 anys	53,4	53,9	56,7
De 35 a 44 anys	41,8	45,6	58,0
De 45 a 54 anys	35,4	35,9	37,5
De 55 a 64 anys	25,2	41,9	40,4
Més de 65 anys	30,3	23,3	27,9
Nivell d'estudis			
Sense estudis	12,5	5,9	15,0 ⁶
Primària	32,1	29,4	22,4
Secundària	62,4	43,2	44,0
FP	51,7	45,7	58,9
Llicenciatura i superiors	67,4	67,6	67,6

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas, 2005, 2010 i 2014.

Les dones continuen practicant menys activitats esportives que els homes, cosa que no és nova. Tot i així, interessa destacar que, a mesura que es fan grans, la diferència entre homes i dones disminueix i, a partir de 65 anys, sovint es dona el cas que practiquen esport més les dones que els homes.

Per grups d'edat, no hi ha diferències destacables des de 2010, i pel que fa al nivell d'instrucció, segueixen fent més esport les persones que el tenen més elevat.

Persones que fan esport: Població infantil i juvenil fins a 16 anys

L'any 2016, el Consell Català de l'Esport va dur a terme l'enquesta sobre la pràctica físicoesportiva per a infants i adolescents d'entre 6 i 16 anys (de 1r de primària a 4t d'ESO) escolaritzats a Catalunya (Consell Català de l'Esport, 2017). Gràcies a aquesta iniciativa, és possible conèixer el comportament esportiu d'aquest grup de població més enllà de les hores obligatòries d'educació física que fan durant l'horari lectiu. Els resultats més importants són:

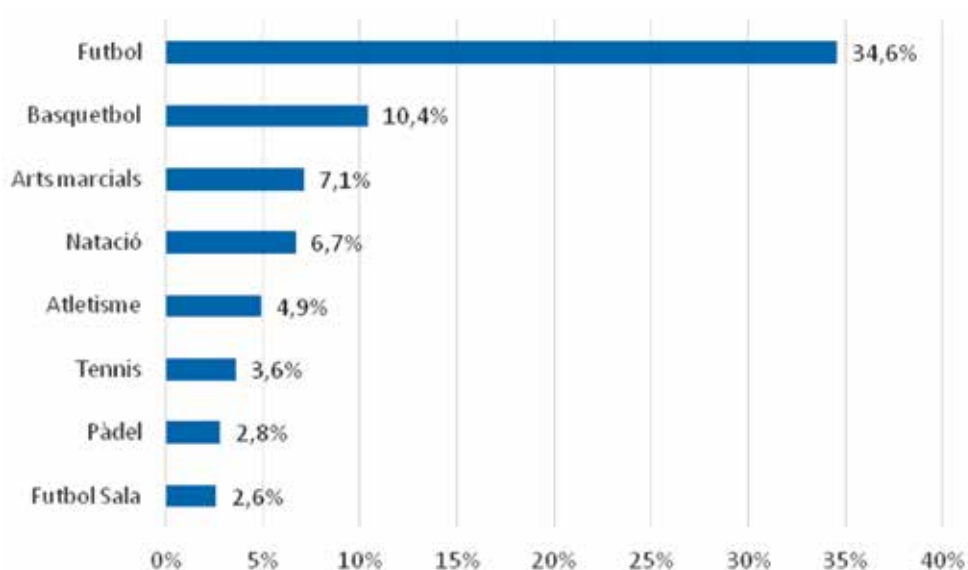
⁶ Tot i que la mostra és representativa, el fet que hi hagi tan poques persones sense estudis fa que els resultats es vegin sobredimensionats.

Entre 2005 i 2014 les diferències segons variables sociodemogràfiques es mantenen

La pràctica esportiva de la població infantil i juvenil ha augmentat un 5,5% entre 2011 i 2016

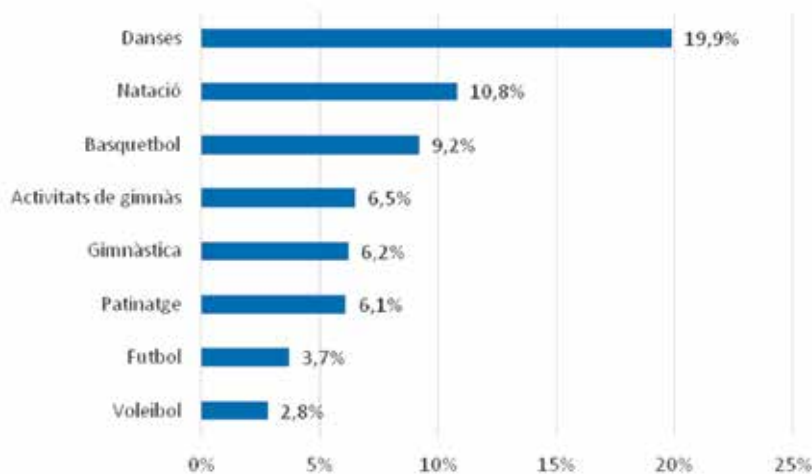
- L'índex de pràctica físicoesportiva dels escolars de Catalunya (pràctica organitzada i no organitzada) és d'un 72,8% de la població escolar. Des de 2011 —moment de l'anterior enquesta (Consejo Superior de Deportes & Fundación Alimentum, 2011)— hi ha hagut un increment de 5,5 unitats percentuals.
- Hi ha una diferència del 10% entre nois (78%) i noies (68%).
- Hi ha una clara davallada en l'índex de pràctica esportiva en la transició de l'etapa de primària cap a la secundària. A les respostes donades es diu que és per manca de temps. Sens dubte, el trasbals d'accedir a un nou cicle educatiu dificulta l'organització del dia a dia i, segons la capacitat de cada persona, l'optimització de l'ús del temps varia. Qui segueix fent esport es pot organitzar tot i el canvi de cicle educatiu. El suport del professorat i dels equips tècnics pot ajudar a superar aquesta situació.
- També hi ha diferències segons el país de naixement. Els escolars nascuts fora de Catalunya tenen un percentatge de pràctica d'activitat físicoesportiva més baix (54,7%). Si, en aquesta característica cultural, s'hi suma el fet de ser noia, la pràctica disminueix molt: 48,18%.
- L'entorn familiar influeix també en els índexs de participació. Els més elevats es donen en nois i noies de famílies actives esportivament.
- L'índex de pràctica esportiva segons l'àmbit territorial presenta uns percentatges força homogenis a tot Catalunya. L'índex més alt és el de les Comarques Centrals (76,1%), i el menor és el de les Terres de l'Ebre (69,7%).
- Les activitats físicoesportives organitzades més practicades són el futbol pels nois (34,6%) i les danses per les noies (19,9%) (gràfics 2 i 3).

Gràfic 2. Activitats esportives organitzades practicades pels nois

Font: Consell Català de l'Esport, 2017b.

Gràfic 3. Activitats esportives organitzades practicades per les noies

Font: Consell Català de l'Esport, 2017b.

- El 65,8% de la pràctica esportiva organitzada és esport de competició i, en aquest cas, també hi ha diferències entre nois (77,9%) i noies (51,9%).
- Les activitats físicoesportives per compte propi més practicades són: córrer i caminar (28%), futbol i futbol sala (14%), ciclisme (13,5%) i basquetbol (6,6%). Les noves tendències en l'esport —com són el *running* i el ciclisme— arrelen també entre els escolars de Catalunya.
- Finalment, en l'estudi també s'han identificat situacions positives i negatives a l'entorn de l'esport escolar. Entre les positives, les persones enquestades valoren, sobretot (60%), el fet d'animar els altres equips i el propi, animar a fills i filles i les mostres de respecte cap a l'equip contrari. Entre les situacions negatives, en canvi, les mateixes persones rebutgen, en un 60% dels casos, el joc brut, les crítiques dels progenitors, dels entrenadors i dels propis participants del mateix equip.

Sense que es puguin establir relacions directes de causalitat, sembla que el Pla Català de l'Esport a l'Escola, iniciat l'any 2005, ha contribuït en aquesta millora de la pràctica esportiva de les persones menors de 16 anys.

L'objectiu del Pla és incrementar la participació dels infants i joves de tot Catalunya en activitats físiques i esportives en horari no lectiu al mateix centre educatiu i, alhora, emprar aquestes pràctiques per a la difusió i educació en valors i per a l'adquisició d'hàbits saludables. Els centres que participen al Pla són els Instituts d'Educació Secundària (IES), els Centres d'Educació Infantil i Primària (CEIP), les Zones Escolars Rurals (ZER) i els centres concertats.

El nombre de persones que hi participaven va experimentar un augment molt important fins el curs 2011-2012 (gràfic 4). Es va passar de 15.123 infants i joves que ho van fer durant el curs escolar 2005-2006, als 528.213 del curs 2011-2012. Després es va produir una davallada, tot i que des del curs 2014-2015 hi ha indicis de recuperació. El nombre de nens i nenes que hi van participar durant el curs 2015-2016 fou de 323.748.

Pel que fa a la proporció entre sexes, en tots els anys el nombre de nens ha superat el de nenes, especialment en el curs escolar 2010-2011. Tanmateix, aquesta diferència ja és molt reduïda en els últims cursos.

Gràfic 4. Evolució de les participacions al Pla Català de l'Esport a l'Escola

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport.

Els Centres d'Educació Infantil i Primària (CEIP) són els que més han participat en el Pla, i han passat de 31 centres el 2005-2006 a 569 el 2015-2016 (gràfic 5). Segueixen els Instituts d'Educació Secundària Obligatoria (IES) (de 89 a 311) i els centres concertats i les Zones Escolars Rurals (ZER) (de 0 a 43). També hi va haver una davallada en el curs 2011-2012, però en els darrers anys hi ha indicis de recuperació.

Gràfic 5. Evolució dels centres participants al Pla Català de l'Esport a l'Escola

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport.

El Pla Català de l'Esport a l'Escola ha augmentat el nombre de participants de 15.123, el curs escolar 2005-2006, a 323.748, el 2015-2016

Espais esportius: més enllà de les instal·lacions esportives convencionals

Per possibilitar la pràctica esportiva és necessària l'existència d'espais, ja siguin específics per a aquesta finalitat o genèrics, com ara les muntanyes, parcs o rius. Segons el CEEC (Cens d'Equipaments Esportius de Catalunya), l'any 2017 a Catalunya hi ha un total de 42.681 espais esportius. A la taula 5 es mostren les instal·lacions i els espais esportius censats. La major part d'aquests corresponen al que s'anomena espai convencional (CON), és a dir espais més tradicionals que disposen de referents reglats. Les àrees d'activitat esportiva (AAE) corresponen a espais no estrictament esportius adaptats per al desenvolupament d'activitats esportives, i corresponen al 12% del total d'espais esportius. Finalment, els espais singulars (SIN) són espais més específics i que generalment requereixen d'unes dimensions o peculiaritats geogràfiques per a la seva ubicació. Aquests espais representen el 8% del total (Consell Català de l'Esport, 2017c).

Taula 5. Instal·lacions i espais esportius censats al CEEC per àmbit territorial. Any 2017

Àmbit territorial	Instal·lacions		Espais esportius							
	INS	% s/t	CON	% s/t	AAE	% s/t	SIN	% s/t	Total	% s/t
Metropolità de Barcelona	6.312	40	16.671	48	1.567	31	1.210	37	19.348	45
Comarques Gironines	3.040	19	5.862	17	1.186	23	544	17	7.592	18
Camp de Tarragona	1.505	10	3.007	9	530	10	209	6	3.746	9
Comarques Centrals	1.318	8	2.505	7	586	12	312	10	3.403	8
Penedès	1.271	8	2.511	7	433	9	180	6	3.124	7
Ponent (Terres de Lleida)	1.040	7	1.963	6	194	4	174	5	2.331	5
Terres de l'Ebre	545	3	979	3	155	3	66	2	1.200	3
Alt Pirineu i Aran	630	4	959	3	438	9	540	17	1.937	5
Total Catalunya	15.661	100	34.357	100	5.089	100	3.235	100	42.681	100

Nota: s/t, sobre total; INS, instal·lacions; CON, espais convencionals; AAE, àrees d'activitat esportiva; SIN, espais singulars.

Font: Consell Català de l'Esport, 2017c.

El treball conjunt d'ajuntaments i d'entitats territorials com ara diputacions, Secretaria General de l'Esport i Consejo Superior de Deportes ha permès la millora dels espais de pràctica esportiva arreu del territori català. Així mateix, aquest treball ha vingut acompanyat d'un seguit d'inversions que s'inicia amb el Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments Esportius de Catalunya, regulat al decret 95/2005, que en el pla municipal es materialitza en el Mapa d'Instal·lacions i Equipaments esportius dels Municipis (MIEM).

El PIEC (Consell Català de l'Esport, 2017c) estableix una sèrie de determinacions que afecten els equipaments esportius a Catalunya, i analitza les necessitats bàsiques dels diferents àmbits territorials amb l'objectiu de donar prioritat a les actuacions del Consell Català de l'Esport quant al manteniment d'uns nivells mínims de dotació d'equipaments esportius per a tothom. El MIEM, com a eina de planificació municipal, estableix les necessitats d'equipaments esportius en l'àmbit municipal i les contrasta amb allò que determina el PIEC. D'aquesta manera, s'avalua la dotació del municipi en comparació amb la resta de Catalunya.

Des de l'aprovació del PIEC l'any 2005, els estudis de localització han assenyalat que la xarxa bàsica d'instal·lacions esportives de Catalunya —és a dir, la que es considera indispensable en tot el territori— ha d'estar formada per un total de 6.436 instal·lacions. Això significa que la fi del PIEC s'hauria d'haver arribat a una instal·lació d'aquesta xarxa per cada 1.200 habitants, aproximadament. Analitzant l'evolució de les unitats deficitàries, s'observa que el dèficit global s'ha anat reduint fins a situar-se en el 5,1% del total l'any 2015, una reducció de més d'una tercera part del dèficit de la xarxa bàsica. Tanmateix, el dèficit es distribueix de forma desigual segons el territori i és superior a les àrees més poblades.

A la taula 6 es pot veure la reducció del dèficit segons el tipus d'instal·lació. D'acord amb les directrius establertes pel PIEC, en nombres absoluts, el dèficit més important l'any 2015 és el de pavellons poliesportius (86) i sales esportives (80). Per contra, si ens fixem en el percentatge de dèficit de cada tipus d'instal·lació, els camps d'atletisme i les piscines cobertes són les que el tenen més elevat (27,3% i 19% respectivament). En canvi, el de pistes poliesportives és pràcticament inexistent en termes percentuals (1%), i el de les sales poliesportives i camps poliesportius és molt baix (5,4% i 5,7%). Tot i així, la reducció més important del dèficit entre 2005 i 2015 s'ha donat en les piscines cobertes (12 unitats percentuals menys de dèficit).

Taula 6. Dotació i dèficit en instal·lacions esportives segons tipus

Tipus	Localització 2005			Localització 2008			Localització 2012			Localització 2015		
	Instal·lacions existents	Dèficit	% Dèficit	Instal·lacions existents	Dèficit	% Dèficit	Instal·lacions existents	Dèficit	% Dèficit	Instal·lacions existents	Dèficit	% Dèficit
Camps d'atletisme	73	46	39	70	44	39	69	82	29	72	27	27,3
Piscines cobertes	208	92	31	238	72	23	252	63	20	260	61	19
Pavellons poliesportius	624	138	18	679	130	16	738	93	11	773	86	10
Sales esportives	1116	179	14	1192	135	10	1292	101	7	1391	80	5,4
Camps poliesportius	829	69	8	833	71	8	811	55	6	798	48	5,7
Pistes poliesportives	2841	57	2	2886	54	2	2893	41	1	2880	29	1
Total	5691	581	9	5898	506	8	6055	381	6	6174	331	5,1

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport.

Per acabar aquest apartat sobre els espais esportius, cal recordar que la pràctica esportiva ja no es fa només en les instal·lacions esportives convencionals. Com s'ha vist en l'apartat referit a les maneres de fer esport, la tendència la pràctica fora d'aquestes va en augment. Parcs, muntanyes, rius, carrers... són llocs en què la pràctica esportiva es projecta i es troba amb altres activitats ja siguin artístiques, socials o arquitectòniques. Això mostra una nova forma d'expressió de l'esport que demana dur a terme accions destinades a fer compatible la pràctica esportiva amb altres usos de l'espai.

IV La competició esportiva

Qui la fa?

El nombre de persones que competeix és una mica menys de la quarta part de persones que practiquen esport (taula 7). La majoria de persones fa esport sense preocupar-se de competir.

Taula 7. Participació en competicions

Forma de competir	2005	2010	2015
	%	%	%
Participa en competicions esportives organitzades	23,9	26,0	22,2
No participa en competicions esportives organitzades	76,1	74,0	77,8
Total	100	100	100
	(389)	(346)	(3568)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas, 2005 i 2010; i Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, 2015.

Entre l'any 2006 i l'any 2015, el nombre de persones federades a Catalunya ha oscil·lat entre les 558.874 i 597.973; és a dir, hi ha hagut un augment de 39.099 llicències, fet que representa un augment de 7 unitats percentuals (gràfic 6). A partir de 2011, hi ha una davallada significativa, ja que aquell any n'hi va haver 606.305 i el 2013 n'eren 558.667. Tot i així, en els últims dos anys hi ha una tendència a l'augment.

L'evolució segons federacions ha estat variable. N'hi ha que han perdut llicències i d'altres que n'han guanyat. Les cinc que n'han perdut més (proporcionalment a la totalitat de les que ja tenien) són les de salvament i socorrisme (-79,2%), curses d'orientació (-63,0%), pesca i càsting (-58,5%), automobilisme (-57,9%) i dards (-54,7%). En canvi, ha augmentat el nombre de llicències a les federacions de disminuïts psíquics (10964,7%), *kick-boxing* i *muay-thai* (6105,6%), lluita (1472,2%), gimnàstica (1296,0%) i persones sordes (579,8%).

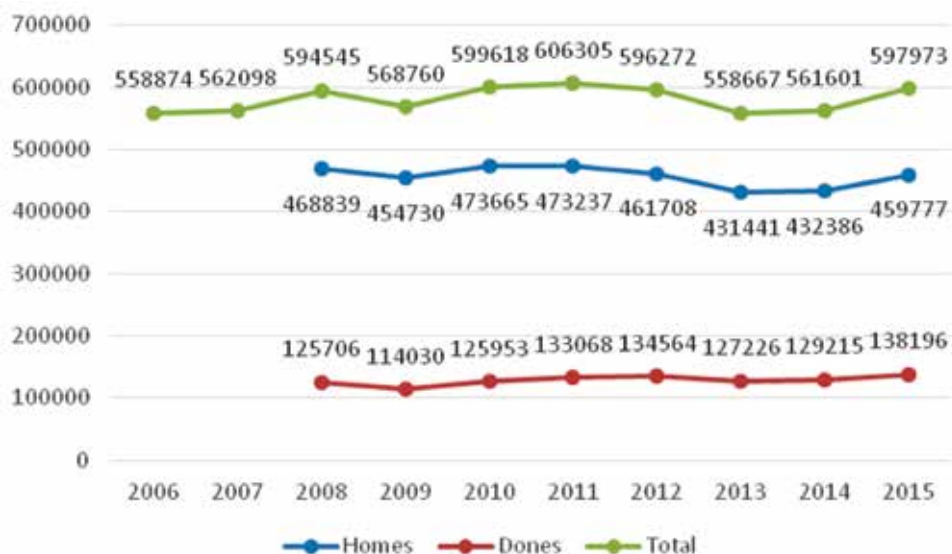
De les federacions amb més de 10.000 llicències federatives, les cinc que n'han perdut més són: atletisme (-51,1%), golf (-35,3%), tennis (-33,8%), petanca (-29,2%) i caça (-27,5%). Les que n'han guanyat són: vela (146,0%), entitats excursionistes (51,5%), natació (48,1%), futbol (34,9%) i handbol (27,4%).

Tant en les federacions grans com en les petites hi ha situacions diverses. Segurament la crisi va ser un problema per a la majoria, però també cal pensar que, a banda d'aquest fet, altres factors influeixen en la seva dinàmica de funcionament. Planificació a llarg termini, establiment de plans estratègics, polítiques financeres, gestió dels equips, demanda social existent quant a un esport, entre d'altres, són aspectes que també hi afecten (Cabello et al., 2011; Camps & Pappous, 2016; De Bosscher et al., 2015).

Pel que fa a la proporció entre sexes, es manté la diferència entre homes i dones ja que, en tot el període analitzat, el nombre d'homes triplica el de dones.

El nombre de llicències federatives ha augmentat en un 7% entre 2006 i 2015

Gràfic 6. Evolució de les llicències federatives

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consejo Superior de Deportes.

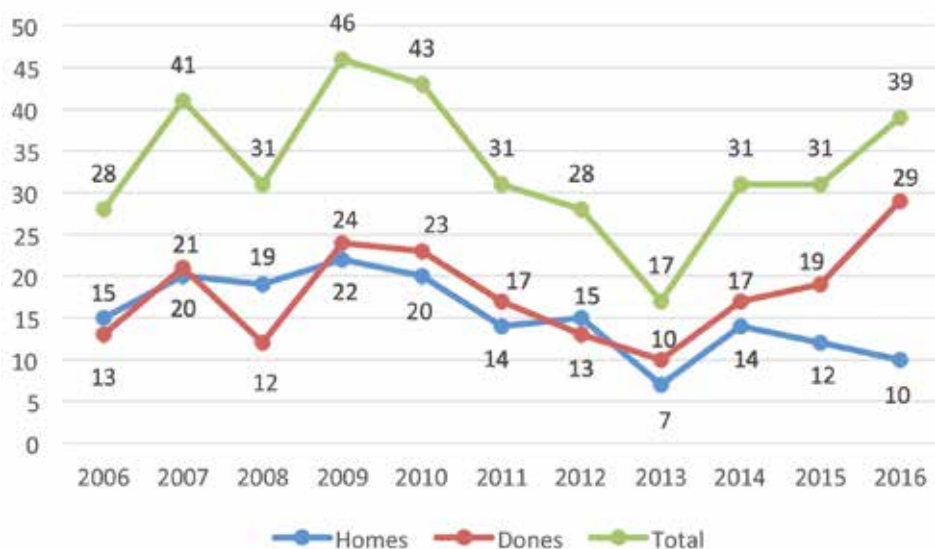
Esportistes d'alt nivell

A Catalunya hi ha tres tipus de persones que es dediquen a la pràctica esportiva professional o semiprofessional. Es tracta de les que formen part del Programa ADO (Asociación de Deportes Olímpicos), del Programa ADOP (Apoyo al Deporte Objetivo Paralímpico) i les considerades Esportistes d'Alt Nivell, d'acord amb els criteris establerts pel Consell Català de l'Esport.

El Programa ADO va néixer l'any 1988 per tal de garantir unes condicions econòmiques i d'entrenament apropiades per a esportistes d'elit de l'Estat espanyol, amb la intenció d'aconseguir un major nombre de medalles als JJOO de Barcelona 92. Des d'aleshores s'ha mantingut.

Els anys amb més esportistes amb beca foren el 2009 i 2010, amb 46 i 43 beneficiats, respectivament. L'any 2012, coincidint amb els JJOO de Londres, aquesta xifra es va reduir a 28, seguint la lògica del programa que concentra els recursos progressivament en les persones que tenen més opcions d'obtenir medalla (Escorsa i Maspons, 1996). El mínim registre d'esportistes catalans participants al programa ADO el trobem l'any 2013 (gràfic 7), amb un total de 17 persones. Aquesta xifra s'estabilitza l'any 2014, i augmenta fins a 39 esportistes l'any 2016, en el que se celebren els JJOO de Rio. Atenent als criteris de distribució de recursos explicats prèviament, aquest elevat nombre d'esportistes amb beca durant un any olímpic podria ser símptoma d'una major probabilitat d'èxit, particularment en el cas de les dones.

Gràfic 7. Esportistes de Catalunya que gaudeixen del Pla ADO. Any 2006-2016

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Asociación Deportes Olímpicos.

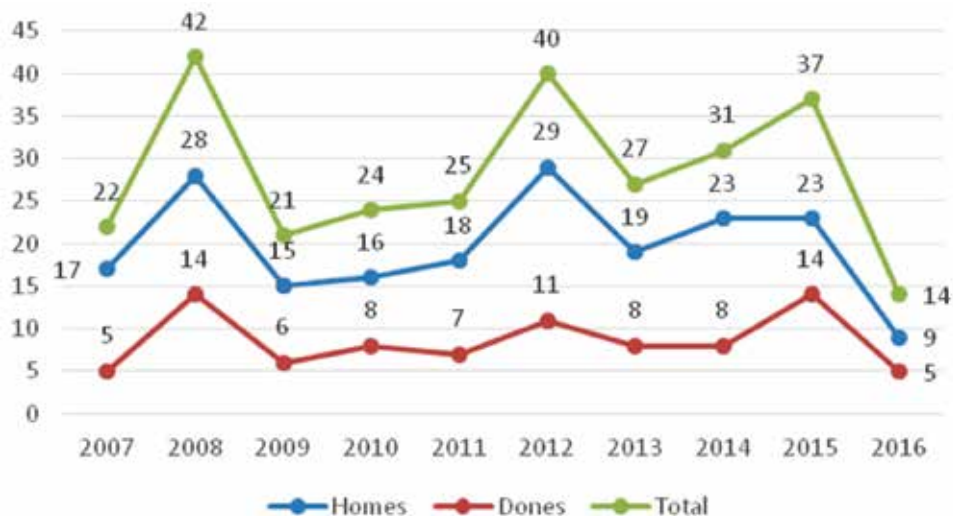
Si bé la tendència general ha estat que no hi havia diferències rellevants entre el nombre de dones i homes amb beca, en els últims dos anys destaca la major presència de les dones al programa. Això posa de rellevància el bon estat de l'esport d'alt nivell femení a Catalunya i fa pensar que les polítiques d'igualtat de gènere estan funcionant adequadament.

El Pla de Suport a l'Esport Objectiu Paralímpic (ADOP) va sorgir l'any 2005 amb la finalitat de proporcionar al col·lectiu d'esportistes paralímpics les millors condicions possibles per dur a terme la seva preparació i afrontar amb garanties d'èxit la participació als Jocs Paralímpics.

El màxim nombre d'esportistes de Catalunya participants en aquest Pla el trobem l'any 2008, amb 42 persones, 20 més que a l'any anterior (gràfic 8). Al llarg dels anys posteriors s'observa que la quantitat de persones beneficiàries del Programa ADOP es va veure reduïda quasi a la meitat fins l'any 2012, on es va produir un altre pic d'esportistes que arriba als 40. L'any posterior als Jocs de Londres el nombre d'esportistes va disminuir fins als 27, quantitat que va augmentar progressivament fins a les 37 persones beneficiàries l'any 2015. Sobta observar que, al contrari que amb la resta de cicles paralímpics en els que el màxim nombre de participants de Catalunya al Pla ADOP coincideixen amb l'any de celebració dels Jocs Paralímpics, l'any 2016 s'ha registrat el mínim històric des del registre d'aquesta dada.

Quant a la proporció entre sexes, la tendència continua sent que els homes que gaudeixen dels beneficis del Programa ADOP superen el nombre de dones, si bé en els últims dos anys la distància s'ha reduït significativament.

Gràfic 8. Esportistes de Catalunya que gaudeixen del pla ADOP. Any 2007-2016

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Comitè Paralímpic Espanyol.

Per acabar, en aquest apartat també es tenen en compte les persones considerades «esportistes d'alt nivell», que figuren a la llista aprovada pel Consell Català de l'Esport. Formen part del programa ARC (Alt Rendiment Català), que va sorgir l'any 2002 per donar suport a esportistes no integrats als plans ADO i ADOP. Entre els requisits d'inclusió que s'han de complir per ser considerat ARC, l'esportista ha d'haver competit un mínim d'un d'any en un club o federació catalana i aconseguit un mínim de resultats esportius.

Gràfic 9. Esportistes d'alt nivell. Any 2006-2016

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir del Consell Català de l'Esport.

Amb una tendència general a la baixa, entre el període 2006 i 2016 el nombre d'esportistes d'alt nivell⁷ ha oscil·lat entre els 567 de l'any 2008 i els 389 del 2016; el descens més destacable es dona els anys 2010 i 2011 (98 esportistes). En qüestió de gènere, el nombre d'homes esportistes d'alt nivell ha estat sempre superior al de dones (gràfic 9).

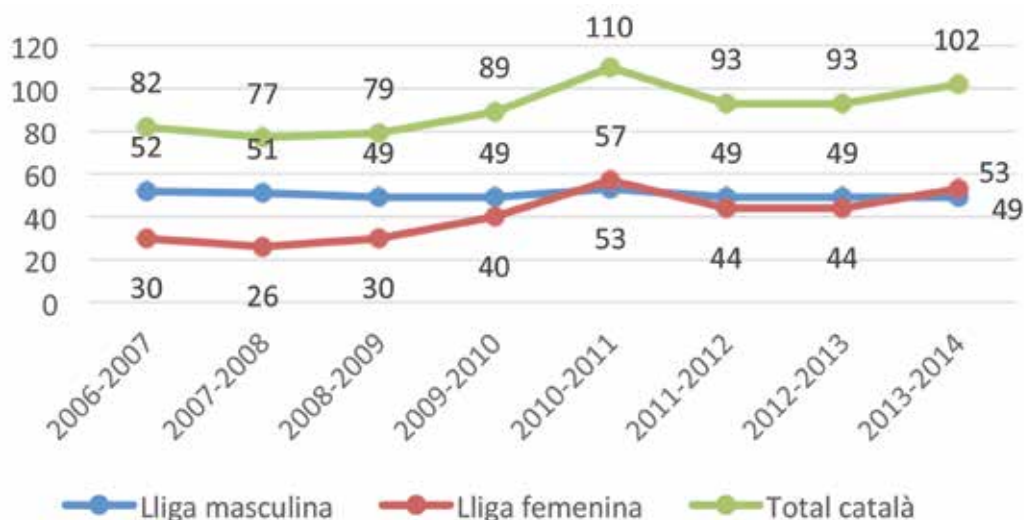
Totes aquestes persones i les seves organitzacions fan possible que a Catalunya hi hagi un alt grau d'activitat competitiva en tots els seus nivells. En l'apartat següent, es resumeixen algunes dades d'interès.

Les competicions

Competició absoluta d'àmbit estatal

El nombre de clubs catalans que ha participat en lligues estatals va augmentar fins a assolir el màxim la temporada 2010-2011, moment a partir del qual es va produir una lleugera davallada (gràfic 10). Cal destacar, però que, des d'aquell moment, el nombre de clubs que hi ha participat ha anat en augment fins la temporada 2013-2014, i és aquesta la segona temporada amb més participació.

Gràfic 10. Participació de clubs catalans en lligues estatals

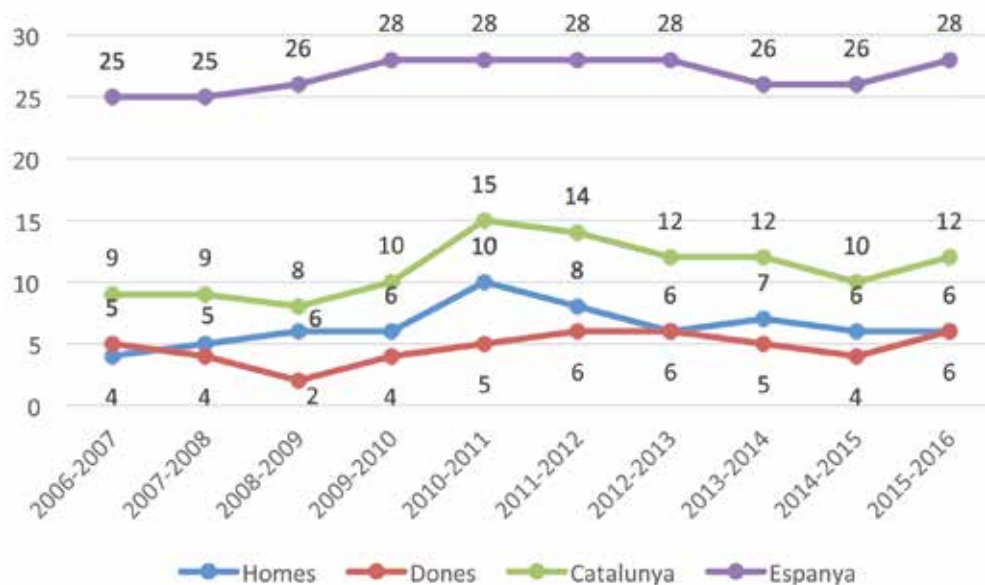
Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Surroca, J.M.

- El nombre de clubs femenins va assolir la màxima participació la temporada 2010-2011, fluctuant lleugerament durant els últims anys.

Els títols de lliga estatal de màxim nivell aconseguits pels clubs catalans han anat augmentant, i han passat dels 9 (sobre 25 esdeveniments) en la temporada 2006-2007, fins assolir el màxim de 15 títols (sobre 28) a la temporada 2010-2011 (gràfic 11). Aquesta proporció s'ha mantingut estable durant els últims anys.

⁷ Per veure el nombre i la tipologia d'esportistes d'alt nivell segons federacions, vegeu l'annex 3.

Gràfic 11. Títols de lliga aconseguits pels clubs catalans en lligues estatals

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Surroca, J. M.

Des de 2006, s'ha produït un augment en la participació dels clubs catalans en esdeveniments estatals, que han ocupat un lloc destacat en relació a títols aconseguits

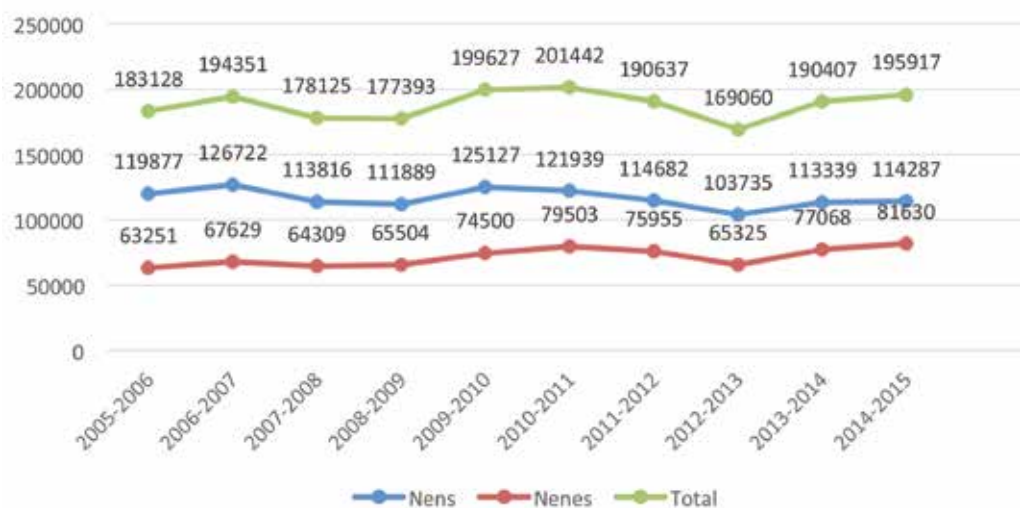
Pel que fa a la proporció entre sexes, els equips d'homes han aconseguit més títols que els de dones durant totes les temporades en termes absoluts, excepte el 2006-2007. Cal destacar, però, que en les temporades 2012-2013 i 2015-2016 els equips masculins i femenins han obtingut el mateix nombre de títols.

Competició en edat escolar

Pel que fa a les competicions esportives dutes a terme fora de l'horari lectiu per infants i joves es disposa de les dades de participació en els Jocs Esportius Escolars de Catalunya, en les competicions federades, en els campionats d'Espanya, i de les medalles obtingudes.

La participació en els jocs esportius escolars s'ha mantingut pràcticament estable des del curs 2004-2005, i es va produir una lleugera davallada el curs 2012-2013, per augmentar novament fins l'actualitat (gràfic 12).

Gràfic 12. Participants als jocs esportius escolars de Catalunya

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir del Consell Català de l'Esport.

Gràfic 13. Nombre de participants de Catalunya als campionats d'Espanya en edat escolar

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consejo Superior de Deportes.

Cal destacar que el nombre de nens i nenes participants als campionats d'Espanya en edat escolar (gràfic 13) és similar, fet que posa de manifest l'esforç realitzat per garantir la igualtat entre els dos sexes.

Durant els últims anys, Catalunya ha ocupat una posició destacada en l'àmbit estatal, i ha quedat primera classificada els anys 2013, 2014 i 2016.

Finalment, durant tot el període analitzat, les medalles aconseguides per la participació catalana han estat 1.224 (468 d'or, 411 de plata i 356 de bronze) (gràfic 14). La delegació catalana ha estat formada per 5.112 esportistes (2.609 nois i 2.503 noies), 1.111 oficials i 112 caps de delegació.

Gràfic 14. Nombre de medalles aconseguides pels participants als campionats d'Espanya en edat escolar

La continuïtat de les competicions en edat escolar i l'elevada participació posa de manifest l'interès en la pràctica esportiva en edat escolar

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consejo Superior de Deportes.

Competició universitària

Quant a les competicions esportives a nivell universitari, es compta amb dades de participació als campionats de Catalunya i d'Espanya, així com de les medalles d'or, plata i bronze aconseguides.

Si bé entre 2010 i 2014 la participació en els campionats de Catalunya universitaris es va veure reduïda significativament, durant els últims dos anys hi ha hagut un creixement significatiu, i s'ha passat de 2254 a 5998 esportistes participants. (gràfic 15).

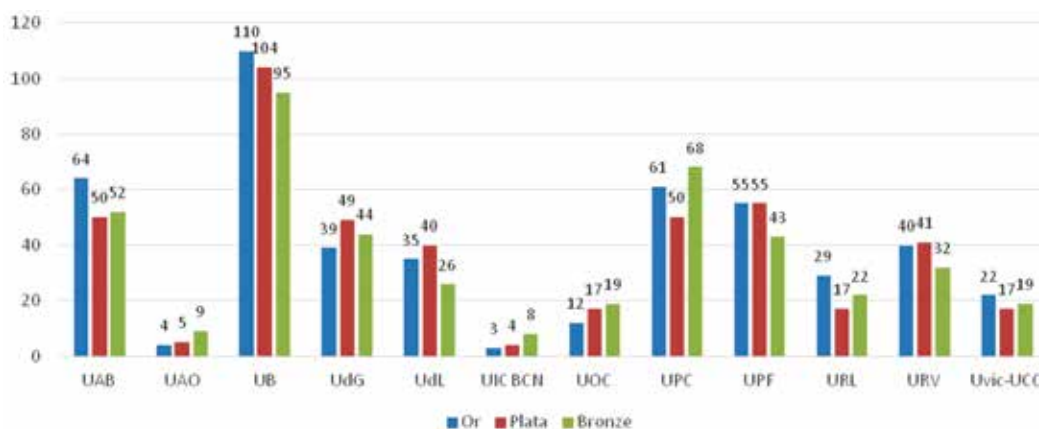
Gràfic 15. Nombre de participants als campionats de Catalunya universitaris

Font: Secretaria General de l'Esport, 2016.

Entre 2013 i 2016, la Universitat de Barcelona ha obtingut el major nombre de medalles (110 d'or, 104 de plata i 95 de bronze) (gràfic 16).

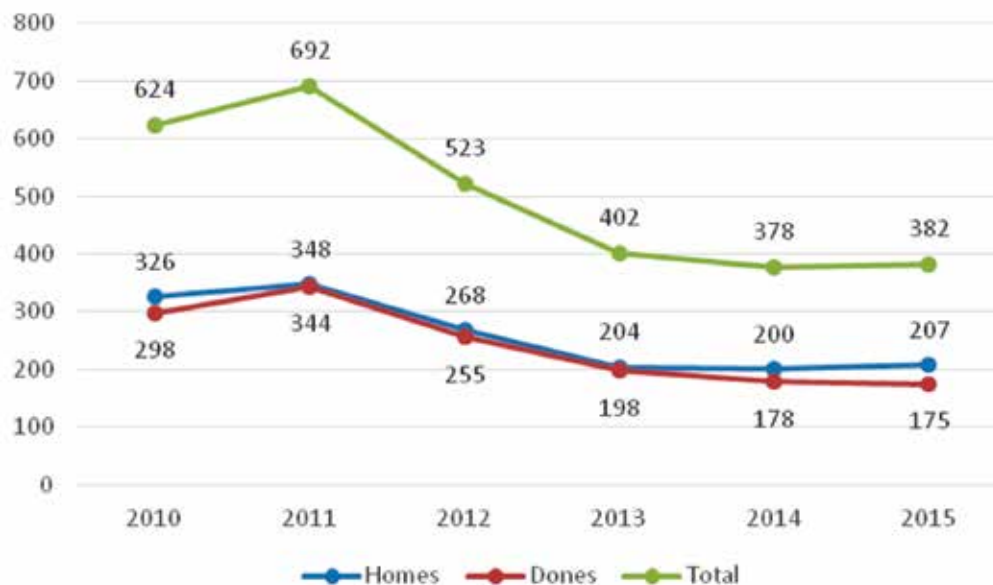
Gràfic 16. Medalles aconseguides per universitats als campionats de Catalunya universitaris

Font: Secretaria General de l'Esport, 2016.

La participació de membres d'universitats catalanes en campionats d'Espanya universitaris va augmentar lleugerament entre els anys 2010 i 2011, per després patir una davallada que es va estabilitzar l'any 2014 i s'ha mantingut al voltant dels 380 participants (gràfic 17).

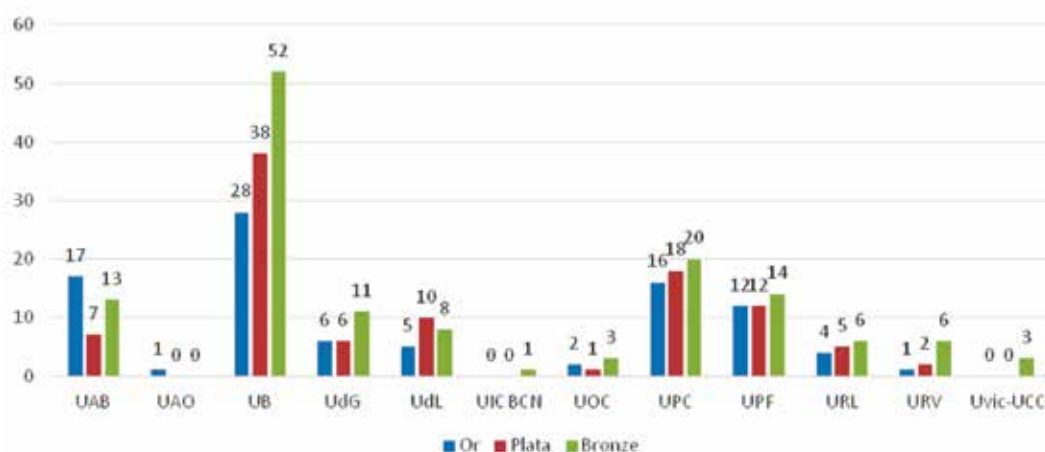
Gràfic 17. Nombre de participants de Catalunya als campionats d'Espanya universitaris

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consejo Superior de Deportes.

Igual que en els campionats de Catalunya, la Universitat de Barcelona ha estat la universitat catalana que ha obtingut la major quantitat de medalles en campionats d'Espanya en els últims anys (28 ors, 38 plates i 52 bronzes), tal i com es mostra al gràfic 18.

Gràfic 18. Medalles aconseguides per universitats catalanes als campionats d'Espanya universitaris

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consejo Superior de Deportes.

V Les organitzacions esportives

Les persones fan esport en el marc de tota mena d'organitzacions: públiques, privades associatives, privades comercials, empreses... Segons les dades disponibles de diferents enquestes, les instal·lacions més freqüentades per la població són les privades comercials i les públiques, a més dels espais públics oberts (parcs, carrers, camp, muntanyes...) —el manteniment dels quals correspon majoritàriament a les organitzacions públiques— (Centro de Investigaciones Sociológicas, 2005 i 2010; MECyD, 2015; Secretaria General de l'Esport, 2010c). En conjunt, l'any 2015, al voltant del 60% de les persones que practiquen esport utilitzen aquestes instal·lacions. A més, prop d'una quarta part de les que fan esport estan afiliades a clubs esportius.

Aquestes dades posen de manifest la importància de conèixer les organitzacions de l'esport. Cal saber el seu funcionament, les característiques principals, les persones que hi estan vinculades... És el que es tracta en les pàgines següents.

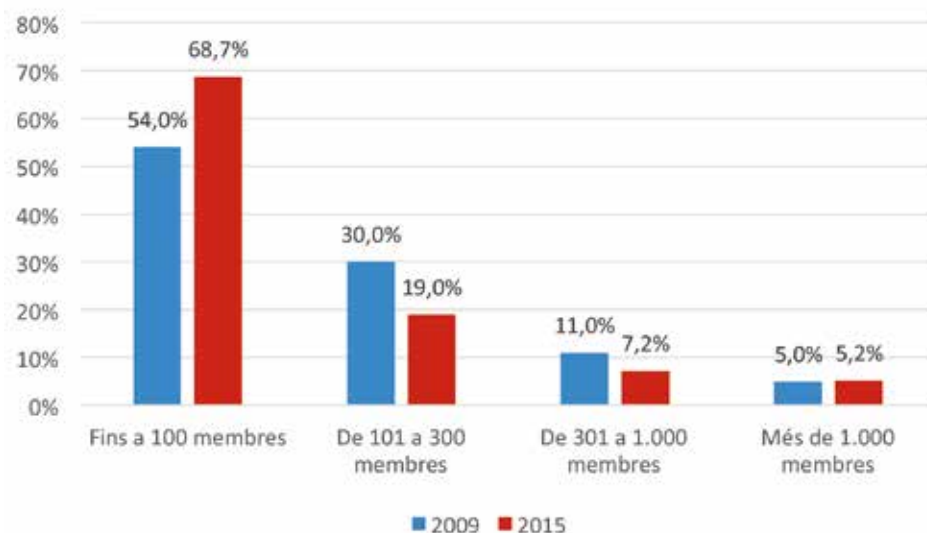
Moviment associatiu: els clubs i les federacions

Quan es va inaugurar l'Observatori, no es disposava d'informació acurada sobre la situació dels clubs esportius a Catalunya malgrat que, juntament amb les federacions, són la base del moviment esportiu a Catalunya: emprenen iniciatives, promouen el gust per l'esport, creen lligams de solidaritat entre les persones que hi estan afiliades, organitzen competicions, etc. Juntament amb associacions d'altres àmbits, constitueixen el tercer sector que sorgeix de les iniciatives de la societat civil i és un dels pilars de les societats democràtiques juntament amb l'Estat i el mercat. L'any 2008 la Secretaria General de l'Esport va promoure un estudi per conèixer la situació dels clubs esportius a Catalunya (Secretaria General de l'Esport, Consell Català de l'Esport, 2010b). I l'any 2015, l'Observatori Català de l'Esport va fer una actualització de l'estudi per poder fer comparacions entre els dos períodes i començar a veure tendències (Observatori Català de l'Esport, 2016). A continuació, es fa un resum dels resultats principals:⁸

- A Catalunya, segons dades del Consell Català de l'Esport, l'any 2015 hi havia 9.008 clubs esportius afiliats a una o varies federacions esportives. No se sap quants clubs no estaven afiliats a cap federació. En l'estudi realitzat per l'Observatori a partir d'una mostra representativa de clubs, el 67,8% no tenia més de 100 persones associades i només el 5,2% superava les 1.000. La tendència a l'existència de petits clubs ha augmentat en 14,7 unitats percentuals des de l'estudi de 2009 (gràfic 19).

⁸ Per a més informació, vegeu l'informe de l'Observatori (Observatori Català de l'Esport, 2011) o l'estudi que es comenta (Secretaria General de l'Esport, 2010b).

Gràfic 19. Mida dels clubs esportius. Any 2009-2015

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016.

- Destaquen, per tant, clubs petits d'una sola secció esportiva orientats a la promoció i a la participació en competicions d'un sol esport.
- Un indicador sobre el dinamisme dels clubs es pot veure a la taula 8, on es mostra la seva data de fundació. L'any 2015, el 53,7% s'havia creat a partir de 1984 —final de la Transició— i el 31,3% des de 1997, però eren un 9,9% menys que els que hi havia l'any 2009. En canvi, a partir de 2007, ja en plena crisi, se'n crearen un 9,5% més. La creació de nous clubs i la desaparició d'altres és constant.

Taula 8. Clubs esportius segons any de fundació

Any fundació	2009	2015	Variació
	%	%	%
Anterior a 1920. Els inicis	4,4	6,6	2,2
1920-1936. Diversificació social i geogràfica dels clubs	7,0	7,6	0,6
1937-1974. Associacionisme limitat	20,2	17,8	-2,4
1975-1983. La definició d'un nou model associatiu	14,3	14,4	0,1
1984-1996. El desenvolupament associatiu	26,1	22,4	-3,7
1997-2007. Els clubs com a servei	28,0	21,8	-6,2
2007- ... Temps de crisi	-	9,5	9,5
	100	100	

Font: Observatori Català de l'Esport 2016.

- Catalunya compta amb 72 federacions esportives i la majoria de clubs esportius catalans (9.008) estan adherits a alguna d'elles. Les tres federacions amb més clubs l'any 2015 eren futbol (1066 clubs; 11,8%), caça (899 clubs; 10%) i ciclisme (706 clubs; 7,8%); el 2009 eren futbol, caça i basquetbol. Aquelles federacions amb menys clubs afiliats l'any 2015 són la lluita, salvament i socorrisme, beisbol i softbol, halterofília, pentatló moderna i polo, amb un 0,1% dels clubs per a cadascuna d'elles.⁹
- En els darrers anys s'han reconegut federacions i unions esportives de nous esports, tals com el criquet, el *biketrial* i el *skateboard*.
- La majoria de clubs esportius de Catalunya han estat constituïts per a la pràctica de l'esport federat; tot i així, creix el nombre de clubs que fan ofertes per a grups específics en tots els tipus de programes analitzats, com es pot veure a la taula 9.

Taula 9. Activitats esportives per a grups específics dels clubs

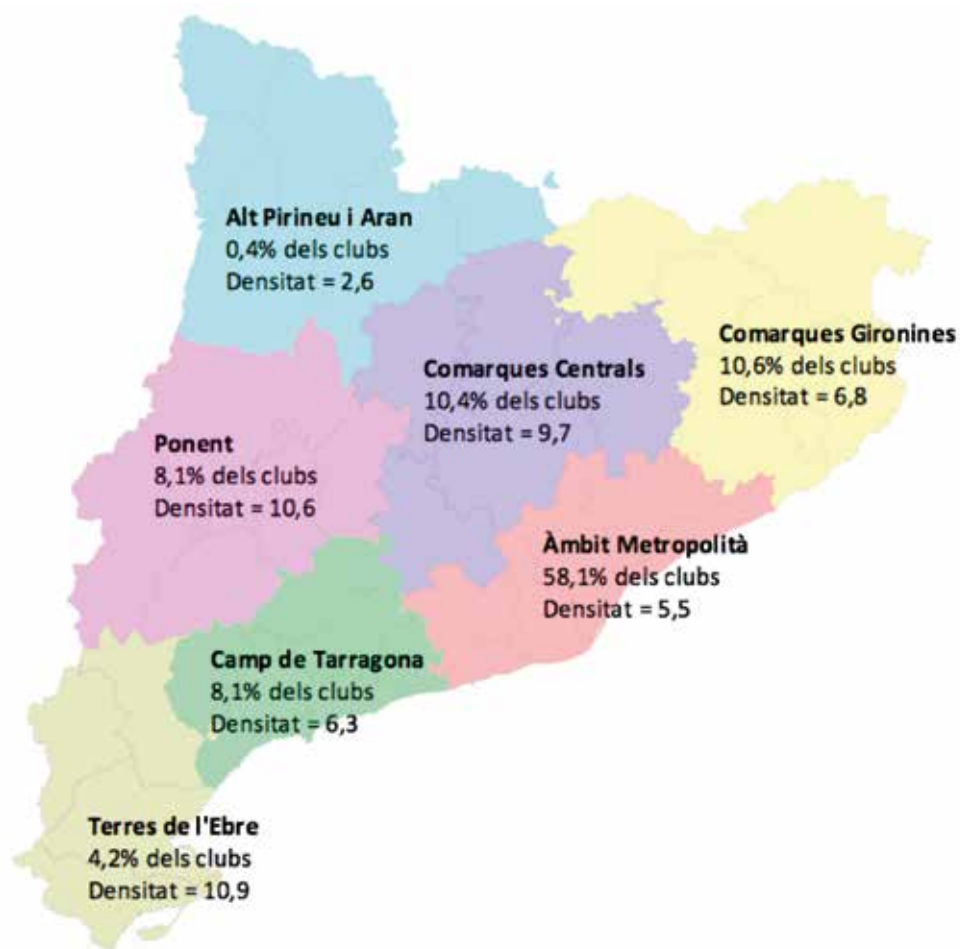
Grups específics	2009	2015	Variació
	%	%	%
Persones amb discapacitat	8,9	24,3	15,4
Persones amb problemes de reinserció social	6,6	9,2	2,6
Per a infants fins a 6 anys	14,1	43,5	29,4
Persones que han de fer rehabilitació	3,1	9,2	6,1
Altres	1,9	36,3	34,4
No es va organitzar cap activitat per a grups específics	-	28,4	-

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016.

- Pel que fa a la distribució territorial, més de la meitat dels clubs esportius catalans es concentren a l'Àmbit Metropolità (58,1%). En volum de clubs, li segueixen, les Comarques Centrals (10,4%) i les Comarques Gironines (10,6%). Des de 2009, la proporció del nombre de clubs ha crescut a l'àmbit metropolità i ha disminuït a la resta de comarques.
- Tanmateix, és més interessant analitzar el grau d'associacionisme segons àmbits territorials. Es tracta de veure el nombre de clubs cada 100.000 habitants. El resultat és a la figura 1. Els àmbits amb més associacionisme són Terres de l'Ebre (10,9 clubs/100.000 habitants), Ponent (10,6) i les Comarques Centrals (9,7). Amb menys, comarques gironines (6,8), Camp de Tarragona (6,3), Àmbit Metropolità (5,5) i Alt Pirineu i Aran (2,6). Hi ha, doncs, diferències importants en l'associacionisme segons els àmbits territorials.

⁹ Per veure el detall de cada federació, vegeu l'annex 4.

Figura 1. Grau d'associacionisme segons territori

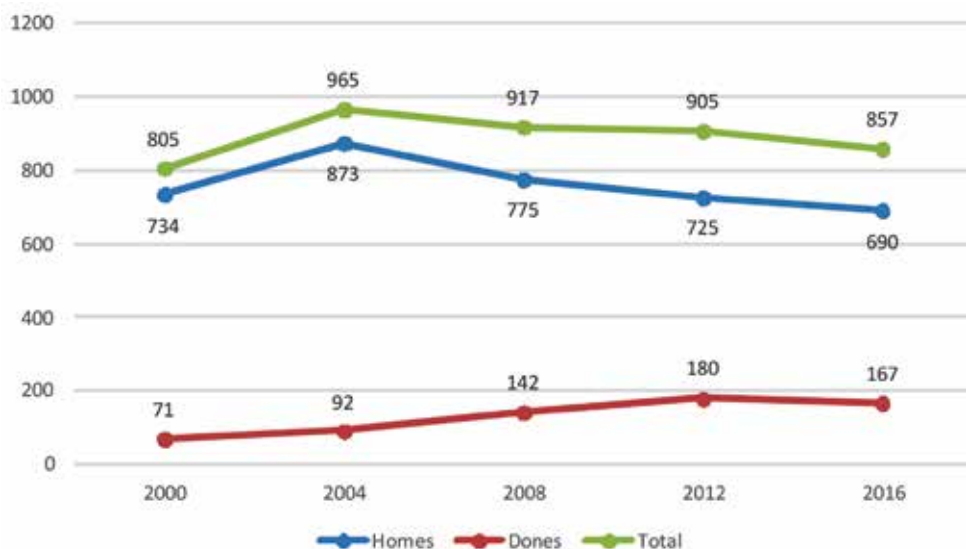
Densitat del nombre de clubs per cada 100.000 habitants d'acord amb el padró continu de població de l'any 2015.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), 2015.

Entre 2009 i 2015, la proporció de dones en els clubs ha augmentat una mica, tant entre les persones associades, com en aquelles que duen la direcció tècnica

- Pel que fa a les persones associades, aproximadament els dos terços són homes i, un terç, dones. No hi ha hagut grans canvis des de 2009.
- Una situació similar es dona a les federacions esportives, compostes per juntes directives on majoritàriament hi ha homes. Tanmateix, des de 2004 hi ha una tendència en augmentar la proporció de dones, encara que els últims quatre anys disminueix lleugerament (gràfic 20).
- La diferència entre homes i dones en els clubs encara és més gran en les juntes directives, ja que la presència de dones oscil·la al voltant del 23%. Hi ha hagut una petita millora respecte el 2009 (20,7% de dones), especialment en els càrrecs de vicepresidència, secretaria i, sobretot, tresoreria, tot i que la proporció de dones presidentes ha disminuït en un 0,7%. La proporció de dones també ha augmentat quant a les persones que fan treball remunerat en els clubs, especialment pel càrrec de direcció tècnica.

Gràfic 20. Composició de les juntes directives de les federacions catalanes segons sexe

Font: Consell Català de l'Esport, 2016.

- Pel que fa a l'edat, tampoc s'observen variacions a destacar. La proporció de persones de totes les edats que pertanyen als clubs esportius no ha variat entre 2009 i 2015.
- El nombre de persones abonades, en canvi, ha crescut en 10 unitats percentuals. Aquesta dada pot ser un indicador de l'obertura dels clubs cap a activitats més variades, i no només relacionades amb la competició. És coincident amb les respostes a l'afirmació proposada en el qüestionari que diu que "cada cop el club s'assembla més a una empresa de serveis esportius". L'any 2009, el 67% de clubs estaven molt en desacord amb aquesta afirmació mentre que, el 2015, el percentatge s'ha reduït a un 40%. Aquest fenomen es posa de manifest, sobretot, en els clubs grans.
- Hi ha hagut canvis importants en l'estructura de persones remunerades i voluntàries als clubs catalans entre 2009 i 2015. En el cas dels clubs mitjans i petits, amb un volum de fins a 1.000 persones associades, s'ha produït un transvasament de persones remunerades a persones voluntàries. Així, el volum de persones voluntàries en aquests clubs era del 38% del total del personal del club l'any 2009 i, en canvi, el 2015 és del 72%. Per contra, en els clubs grans, de més de 1.000 persones associades, s'ha produït l'efecte invers, i del 39% de persones voluntàries l'any 2009 s'ha passat al 23%. Tot i que no es coneixen les causes d'aquest sensible canvi, és possible que vingui donat per la regularització del personal remunerat en els clubs esportius i/o per la disminució dels càrrecs professionals en temps de crisi econòmica.
- El treball voluntari és molt important pel funcionament dels clubs esportius. L'any 2009 es calculava que la seva aportació es podia valorar en 213 milions d'euros anuals.
- A més, més de la meitat de les persones que treballen voluntàriament a les juntes directives dels clubs pertanyen a la categoria professional de "quadres alts". La

Els procediments democràtics i el treball voluntari són importants per a la fortalesa del moviment associatiu esportiu

A Catalunya hi ha sis tipus de clubs esportius

Entre 2010 i 2016 s'ha accentuat la tendència cap a la gestió directa, principalment en els municipis de més de 100.000 habitants

tendència s'ha accentuat el 2015. El moviment associatiu esportiu, doncs, compta amb un capital cultural fort per fer front a les seves necessitats.

- El 2015 hi ha hagut un augment de les votacions com a procediment de l'assemblea de persones associades per escollir les juntes directives en tots els tipus de clubs. Podria ser un indicador de millora dels seus procediments democràtics.
- Els clubs catalans són sistemes oberts que no es relacionen només amb les federacions esportives, sinó que tenen una àmplia participació en el teixit social del municipi al qual pertanyen i amb les organitzacions de l'esport. Les xifres no han variat gaire des de 2009. El 2015, 95,5% dels clubs afirma tenir relació amb el seu ajuntament i un 62,3% amb el Consell Català de l'Esport. Els clubs valoren amb bona nota aquestes relacions.
- El món dels clubs és molt extens i l'antiguitat, la mida, la influència de l'entorn, la localització i el tipus de pràctica distingeixen els uns dels altres. En l'estudi de 2009 es va establir una tipologia de clubs tenint en compte aquestes variables, que és la següent: el *club esportiu federat petit*, el *club a mida*, el *club esportiu i de serveis*, el *club clàssic*, el *club pioner*, el *club mediàtic*.

Els ajuntaments

Igual que en el cas dels clubs, quan es va inaugurar l'Observatori, hi havia poca informació sobre els ajuntaments. Possiblement l'única excepció serien els Cercles de Comparació Intermunicipal dels Serveis d'Esports que la Diputació de Barcelona ha estat portant a terme anualment des de l'any 2005. Aquest projecte recopila un seguit d'indicadors de gestió dels serveis d'esports municipals en més de 50 municipis amb població superior als 10.000 habitants, però es refereix únicament a la província de Barcelona.

Mercès al suport de les diputacions de Barcelona i de Girona, durant l'any 2010 es va dur a terme l'estudi *Els ajuntaments i l'esport* en els seus territoris respectius, la qual cosa va permetre obtenir una informació acurada sobre les característiques dels serveis esportius municipals (Diputació de Barcelona & Observatori Català de l'Esport, 2011; Diputació de Girona & Observatori Català de l'Esport, 2011). L'any 2015, la Diputació de Barcelona va voler actualitzar aquesta informació de manera que ja es pot fer una anàlisi de tendències, especialment per a aquesta província (Diputació de Barcelona & Observatori Català de l'Esport, 2017).

Durant el període analitzat, s'observen els efectes de la crisi tant en la tendència a trobar fórmules que permeten un major control com en la disminució del pressupost. Al mateix temps, apareixen noves inquietuds (utilització dels espais públics per usos esportius, sostenibilitat...) i noves formes de treball (utilització de noves tecnologies). Les dades més destacables són les següents:

- El 2010, la figura jurídica més adoptada en l'organització del servei d'esports era la d'Àrea o Servei d'Esports i Patronat, i aquesta última era la més ben valorada perquè es considerava que agilitza la gestió del servei. Cinc anys després, s'experimenta, sobretot en els ajuntaments de més de 100.000 habitants, una davallada de l'organisme autònom en favor de la gestió des de l'Àrea o el Servei d'Esports. Es podria interpretar que això és causat per les restriccions derivades de la crisi i la necessitat d'un control pressupostari més estricte.

- Aquesta tendència al canvi d'estructures jurídiques també coincideix amb la disminució de les instal·lacions concessionades; és a dir, portades per una organització per mitjà d'un model de gestió indirecta. L'any 2010 un 44% eren concessionades, mentre que el 2016 la xifra ha disminuït a un 36,8%. Hi ha tendència cap a la gestió directa, segurament també a conseqüència d'augmentar el control de la despesa i de la dificultat de la viabilitat econòmica causada per l'increment de l'IVA (del 8% al 21% el setembre de 2011) als serveis esportius. Tot plegat, en el context de crisi d'aquests darrers anys que ha motivat una davallada en els abonaments a aquest tipus d'instal·lacions.
- En efecte, el pressupost destinat a esports en els ajuntaments ha disminuït en un 2%. L'any 2010 es destinava a esports un 6% de les despeses municipals mentre que el 2016 la xifra és d'un 4%; és la mateixa que el 1989 (Burriel, 1991). L'augment del control pressupostari pot ajudar a treure més rendibilitat al pressupost que ha estat reduït.
- Una mostra d'aquestes reduccions és que l'oferta esportiva destinada a persones amb diversitat funcional s'ha reduït a gairebé la meitat entre 2010 i 2016.
- Els ajuntaments no treballen aïllats, sinó que estableixen col·laboracions d'intercanvi amb altres organitzacions, tant les supralocals (Consell Català de l'Esport, Diputació...) com les del propi municipi (entitats esportives principalment). Aquestes relacions han anat en augment.
- Les entitats esportives són organitzacions essencials per a la pràctica d'activitat física i esport i són uns dels promotors claus de l'esport al municipi. S'han hagut d'adaptar als canvis i al nou context social, oferint noves activitats més enllà de la competició, com feien anys enrere. Així mateix, se'ls exigeix una major professionalitat i més maduresa i responsabilitat en la direcció de les mateixes, atenent a la transformació que està sofrint el teixit associatiu català.
- Entre 2010 i 2015, la formació universitària especialitzada en esport de les persones professionals responsables dels serveis d'esports i de qui ocupa una regidoria ha augmentat. En conjunt, es dona un envelliment d'aquestes persones, i hi segueix havent poca representació femenina.
- Respecte les qüestions de formació, cada vegada més s'aposta per la formació de les persones que treballen al servei d'esports, raó per la qual el personal està cada vegada més preparat i qualificat per al seu lloc de treball.
- La gestió de la comunicació amb la ciutadania mitjançant les xarxes socials ha augmentat molt. Uns municipis tenen llocs web especialitzats en esports, altres, un apartat d'esports en el lloc web municipal, empenen les xarxes socials per recollir els suggeriments de la població, etc. Les xifres se situen entre el 60% i el 85% dels casos.
- També es dona més importància als temes mediambientals. Els ajuntaments es consciencien i van introduint recursos i bones pràctiques en temàtiques de sostenibilitat.
- A més de les preocupacions tradicionals (augmentar la pràctica esportiva, millorar i ampliar el parc d'instal·lacions esportives), en l'agenda municipal ha entrat la preocupació per l'adaptació dels espais públics als usos esportius i per fer-los compatibles amb altres usos.

Segurament a causa de la crisi, el 2016 augmenta la tendència cap a la gestió directa, el pressupost destinat a esports en el municipi ha disminuït en un 2%, i l'oferta esportiva dirigida a persones amb diversitat funcional disminueix en quasi un 50%

En l'agenda municipal ha entrat la preocupació per l'adaptació dels espais públics als usos esportius i per fer-los compatibles amb altres usos

- Precisament, la utilització d'espais públics no dissenyats inicialment per a la pràctica esportiva ha permès que els serveis d'esports interactuïn, més enllà de la ja tradicional comunicació amb serveis municipals d'educació o joventut, i també amb els serveis tècnics (arquitecte/a municipal).

Les empreses de serveis esportius

Per primer cop, des que l'Observatori es va crear, s'ha fet una anàlisi de les empreses de serveis esportius les quals, segons totes les previsions, són les que més creixeran. Calia, doncs, començar-les a conèixer.

L'anàlisi de l'evolució de les empreses de serveis que conformen una part del sector comercial de l'esport a Catalunya ve determinada per la delimitació de les activitats econòmiques a incloure dins d'aquest sector —d'acord amb la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques— i per la possibilitat de disposar de dades desglossades de les mateixes. Amb aquests condicionants, s'han considerat aquelles empreses, l'activitat econòmica principal de les quals es correspon amb el codi 931 de la CCAE 2009, que comprèn la gestió d'instal·lacions esportives, les activitats dels clubs esportius i dels gimnasos, entre d'altres.

A més de les empreses, s'han considerat també les unitats locals o establiments, ja que les empreses poden exercir una o més activitats en una o més unitats locals o establiments. Cada empresa tindrà, com a mínim, una unitat local o establiment: la seu social del titular.

Les empreses es classifiquen geogràficament segons la ubicació de la seva seu social, i les unitats locals en funció del territori on estiguin situades.

Taula 10. Empreses de serveis esportius a Catalunya i a Espanya

Any	Empreses Catalunya	Variació anual %	Empreses Espanya	Distribució %
2006	2294		13012	17,63
2007	2515	9,63	14374	17,50
2008	2664	5,92	14962	17,81
2009	2650	-0,53	15240	17,39
2010	2821	6,45	16291	17,32
2011	2872	1,81	16827	17,07
2012	3042	5,92	18167	16,74
2013	3250	6,84	19270	16,87
2014	3605	10,92	21506	16,76
2015	4079	13,15	24003	16,99

Font: Idescat, 2016; a partir del Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE.

Nota: Les dades dels anys 2006 i 2007 corresponen al codi 926 del CCAE93.

El nombre d'empreses dins d'aquest sector d'activitat econòmica s'ha anat incrementant de forma gairebé continuada des de l'any 2006 tal i com es pot veure a la taula 10 (amb excepció de l'any 2009, que presenta una lleugera disminució), i han passat de les 2.294 empreses comptabilitzades aquell any fins les 4.079 de l'any 2015, el que significa un augment del 77,81%. Els dos últims anys, el sector ha experimentat un fort increment en el nombre d'empreses, i ha mostrat creixements de dos dígits, inclús més alts que els que presentava abans de la crisi econòmica iniciada a finals del 2007, el que és un símptoma de que s'està començant a superar. Així, s'ha passat de 3.250 empreses a l'any 2013, a 3.605 a l'any 2014 (una variació del 10,92%), fins a 4.079 empreses l'any 2015 (un creixement del 13,15%). No obstant aquest fort increment, des del 2006 fins el 2015 la distribució percentual del nombre de empreses a Catalunya respecte al total de l'Estat ha caigut lleugerament (un 0,64%) tot i que encara es manté al voltant del 17%, el que indica que el creixement d'aquest tipus d'empresa ha estat generalitzat a tot l'Estat.

Taula 11. Unitats locals de serveis esportius a Catalunya i a Espanya

Any	Unitats locals Catalunya	Variació anual %	Unitats locals Espanya	Distribució %
2006	2416		13875	17,41
2007	2659	10,06	15358	17,31
2008	2845	7,00	16651	17,09
2009	3036	6,71	17716	17,14
2010	3000	-1,19	17504	17,14
2011	3050	1,67	18114	16,84
2012	3233	6,00	19554	16,53
2013	3452	6,77	20781	16,61
2014	3824	10,78	23111	16,55
2015	4332	13,28	25729	16,84

Font: Idescat, 2016; a partir del Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE.

Nota: Les dades dels anys 2006 a 2009 corresponen al codi 926 del CCAE93.

El nombre d'unitats locals o d'establiments a Catalunya ha anat augmentant progressivament des de l'any 2006 (taula 11), i ha passat de les 2.416 unitats d'aquell any fins a les 4.332 de l'any 2015, el que representa una pujada del 83,44%. I també ha experimentat un fort increment en els dos últims anys, de les 3.452 unitats de l'any 2013, a les 3.824 de l'any 2014 (augment del 10,78%) i a les 4.332 de l'any 2015 (variació del 13,28%). Com en el cas anterior, el pes percentual de Catalunya respecte el volum total d'unitats locals a l'Estat ha disminuït lleugerament des del 2006 fins el 2015, un 0,57%, tot i mantenir-se en xifres properes al 17%.

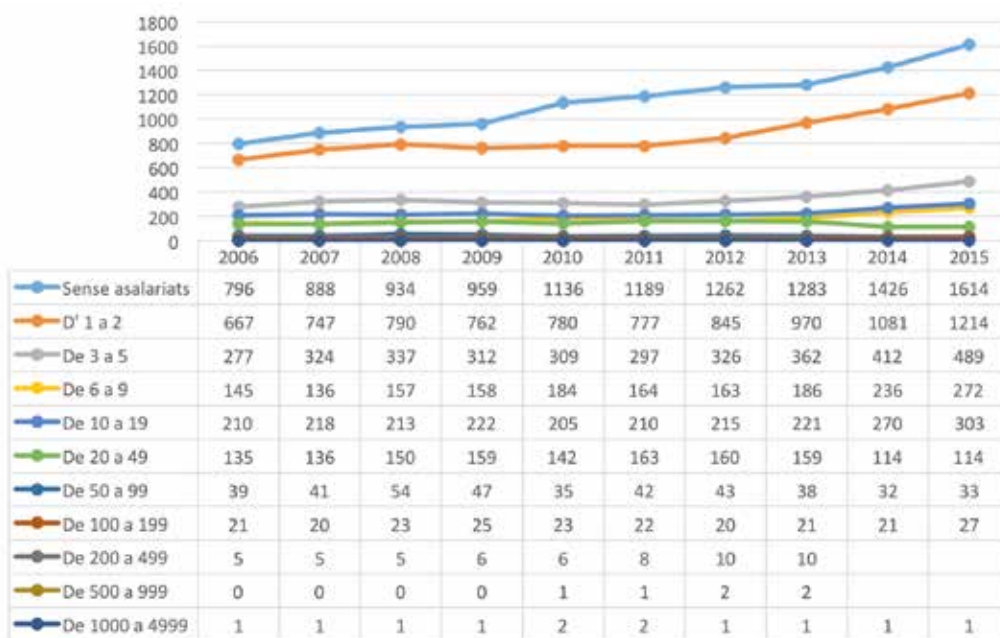
Els dos últims anys, el sector comercial de l'esport ha experimentat un fort increment en el nombre d'empreses de serveis, i ha mostrat creixements fins i tot més alts que els que presentava abans de la crisi econòmica iniciada a finals del 2007

En l'agenda municipal ha entrat la preocupació per l'adaptació dels espais públics als usos esportius i per fer-los compatibles amb altres usos

Amb aquestes dades, es pot dir que les empreses de serveis esportius són un sector d'activitat econòmica atractiu, que va creixent any rere any.

La distribució del total d'empreses a Catalunya segons la seva dimensió, mesurada en nombre d'assalariats al llarg dels anys d'estudi (2006-2015), presenta petites variacions, però són indicatives de que la tendència del sector en referència al model de negoci està variant (gràfic 21).

Gràfic 21. Empreses de serveis esportius a Catalunya segons nombre de persones que hi treballen

Font: IDESCAT, 2016; a partir del Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE.

Nota: Les dades dels anys 2006 a 2009 corresponen al codi 926 del CCAE93.

El sector de les empreses de serveis esportius és un mercat molt fragmentat, que està constituït bàsicament per microempreses i petites empreses

Les dades mostren que aquest sector és un mercat molt fragmentat, que està constituït bàsicament per microempreses i petites empreses. L'any 2015, un 51,56% de les empreses tenen com a màxim 5 treballadors, i el 95,42% en tenen menys de 20. A més, aquestes empreses són les que presenten uns índexs de creixement més alts (sense considerar les empreses de més de 200 treballadors, que tenen poc pes al sector; tan sols un 0,32% del conjunt).

Per l'altra banda, les mitjanes empreses del sector, situades a la franja dels 20 al 99 treballadors, són les que més han patit els efectes de la crisi econòmica, com ho demostra el fet de la seva pèrdua de pes percentual, que ha passat del 7,58% de l'any 2006, al 3,60% de l'any 2015 i, sobretot, dels valors de creixement que presenta, que han passat de ser positius a ser negatius: de 174 empreses l'any 2006, a 204 l'any 2008, i a només 147 empreses l'any 2015.

Les empreses mitjanes estan disminuint en favor d'empreses més petites, sense tanta càrrega de personal. Com ja s'ha dit, això suggereix que s'està produint un canvi de model de negoci al sector que, per exemple, en el cas dels centres esportius passa dels centres de *fitness* tradicionals, que ofereixen una àmplia oferta d'activitats i serveis i, per tant, tenen necessitat de molt personal per prestar-los, cap els centres *low-cost* i els microcentres especialitzats en una única activitat físicoesportiva, que requereixen de poc personal per al seu funcionament.

Les empreses de serveis esportius són, per tant, un sector d'activitat econòmica que està evolucionant i adaptant-se a les noves demandes de la societat.

Les empreses de serveis esportius són un sector d'activitat econòmica que està evolucionant i adaptant-se a les noves demandes de la societat

VI Marc legal i polítiques esportives

L'Observatori Català de l'Esport inclou com a objecte d'estudi i d'anàlisi una dimensió legislativa i política.

Com ja es manifestava a l'informe de l'any 2006, l'esport, en totes les seves manifestacions, forma part de la dinàmica social i, per tant, és subjecte i objecte de les accions dels poders públics mitjançant la determinació de les polítiques sectorials. El mecanisme, segurament més utilitzat, per materialitzar les accions polítiques és el de convertir la voluntat política en una norma que fixi les condicions i les formes de fer viable aquesta acció política.

Les normes no són res més que el document que resumeix la voluntat de qui l'escriu i de qui l'aprova. Mitjançant l'anàlisi de les normes, es poden conèixer i avaluar la voluntat política de qui governa i de les accions que es duen a terme per fer efectives les polítiques que es considerin més adequades en cada moment determinat.

A l'Observatori es pretén donar una visió suficient del marc normatiu i dels programes d'acció política envers l'esport.

Per aquest motiu, s'enfoca la dimensió en dos grans apartats:

- El de les polítiques esportives.
- El de la legislació.

El primer pretén oferir als estudiosos i a la població en general una plataforma per conèixer el pensament i la voluntat política, mitjançant el recull dels programes envers l'esport, d'aquells partits polítics que tenen representació parlamentària en les diverses convocatòries electorals.

En aquest moment es disposa dels programes electorals relacionats amb l'esport dels partits amb representació parlamentària, tant a nivell de Catalunya com a nivell d'eleccions municipals, europees i estatals, des de l'inici de l'Observatori fins al moment actual.

Marc legal

En el bloc de legislació es pot trobar un conjunt seleccionat de normativa aprovada a Catalunya o a nivell de l'Estat espanyol (i alguna de caire internacional) que permet avaluar els continguts del conjunt normatiu relacionat amb l'esport, any per any.

A aquest informe dels 10 anys de l'Observatori es dona una visió evolutiva d'aquestes dimensions posant de relleu aquells aspectes que han canviat o que no han canviat durant aquest període a Catalunya i al conjunt de l'Estat, però que tenen una incidència directa amb Catalunya i a l'esport català.

A diferència d'altres apartats d'aquest informe on s'avaluen les dades disponibles de manera sectorial per a cadascuna de les dimensions en les que es divideix la informació que hi ha al lloc web de l'Observatori, en aquest cas s'ha considerat també oportú incloure informació d'una altra dimensió, com és la de formació, recerca i professions. Es tracta concretament de la derivada de les professions, donat que la seva situació

neix precisament de l'aplicació de la llei que regula les professions de l'esport a Catalunya. Es considera que podrà resultar més entenedora, per a qui llegeixi aquest informe, l'explicació del marc normatiu i les seves conseqüències reals i numèriques en el mercat a partir de les dades del Registre de professions i professionals del Consell Català de l'Esport.

L'atzar dels temps i dels moments fa que l'Observatori iniciés la seva singladura l'any 2006 en un moment molt potent des del punt de vista legislatiu a Catalunya.

L'any 2006 és precisament l'any d'aprovació d'una llei realment important per a Catalunya. Es tracta de la Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. És obvi i tothom sap que no és el primer Estatut, però sí que és un Estatut que cerca un canvi de model en la relació Catalunya-Estat i pretén donar un nou impuls a l'autonomia legislativa i de govern de Catalunya.

És per això que s'entén que resulta totalment convenient i necessari iniciar aquest recull d'evolució normativa dels darrers 10 anys, precisament, amb la norma institucional més important que s'aprova en aquests 10 anys, fet que succeeix a l'inici de l'activitat de l'Observatori.

L'esport es troba en dos llocs rellevants de l'Estatut d'Autonomia. Primer, quan es parla de les competències exclusives de Catalunya en matèria d'esports (article 134) i, segon, quan es parla de la projecció internacional de Catalunya i de la participació en organismes i ens internacionals (article 200).

D'aquests articles se'n treuen un seguit d'idees importants i que es poden resumir de la següent manera, donada la necessària esquematització de continguts d'un document d'aquestes característiques:

1. Catalunya i per tant, la Generalitat de Catalunya, tenen competències exclusives en matèria d'esports.
2. Dintre d'aquest context competencial, la formació esportiva, la tecnificació en l'esport, l'establiment del règim jurídic de les federacions i dels clubs esportius, la disciplina esportiva, els règims electorals, la planificació de la xarxa d'equipaments d'us públic, la prevenció i el control de la violència en l'esport i del dopatge, el garantir la salut dels qui practiquen esport i del públic en esdeveniments, són elements clau en les accions legislatives i de govern.
3. La Generalitat podrà participar en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguin per objecte el desenvolupament de l'esport.
4. La Generalitat de Catalunya ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions esportives de Catalunya i, si s'escau, la seva afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional en el marc del compliment dels seus objectius.

Òbviament, el text de l'Estatut d'Autonomia no ha sofert variació al llarg d'aquests 10 anys, però sí que ho ha fet el seu desenvolupament i la seva aplicació.

En el context de Catalunya i a partir de normativa catalana, cinc són els grans eixos vers dels quals ha evolucionat el marc normatiu en els darrers 10 anys (més endavant s'analitza l'evolució ens els darrers deu anys de la normativa estatal amb incidència directa a Catalunya).

a) Normativa catalana

El primer i principal eix és el que fa referència a la regulació de les professions de l'esport. El Parlament de Catalunya va aprovar per unanimitat de tots els grups polítics de la cambra la Llei 3/2008 de l'exercici de les professions de l'esport.

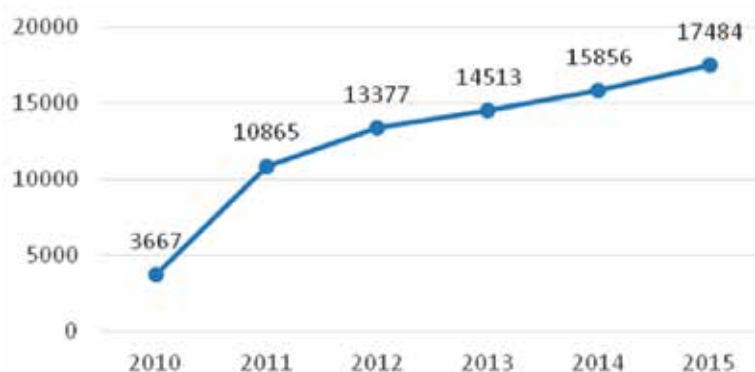
Aquesta llei, pionera a l'Estat espanyol (de fet ha estat una llei reproduïda o fins i tot copiada en molts dels seus apartats en altres Comunitats Autònomes que també han regulat les professions de l'esport, com per exemple la Comunitat de Madrid- Llei de 15/12/2016; Extremadura Llei 15/2015), preveia la regulació de quatre professions com eren les de professor/a d'educació física, la d'entrenador/a esportiu, la de monitor/a esportiu i la de director/a esportiu.

Aquesta llei va ser modificada mitjançant la llei 7/2015, de 14 de maig, mitjançant un conjunt de millores en la seva redacció i ampliació dels supòsits de la seva aplicació. Si bé totes les modificacions introduïdes representen una millora del marc normatiu, es pot posar de relleu la millora en la redacció dels articles referents als deures professionals, la regulació de la participació de professionals en activitats esportives de caire poliesportiu amb menors d'edat i la possibilitat d'incorporació al Registre Oficial de Professionals de l'Esport de Catalunya a un conjunt de professionals del sector esportiu, que disposen de diversos certificats que acrediten tant la formació com l'experiència professional en l'esport, de manera que se'ls atorguin les atribucions i competències adequades.

És precisament en aquest context, on es considera oportú presentar la informació corresponent a l'evolució de les dades del Registre Oficial de Professionals de l'Esport, perquè permet veure de manera clara i gràfica el que ha representat al llarg dels darrers anys el disposar d'una mesura legislativa (millorada a partir de l'any 2015) que atorgui drets i deures a professionals de l'esport per garantir la salut de totes les persones que practiquen esport.

En primer lloc, s'exposa l'evolució del nombre de professionals registrats al Registre Oficial (gràfic 22).

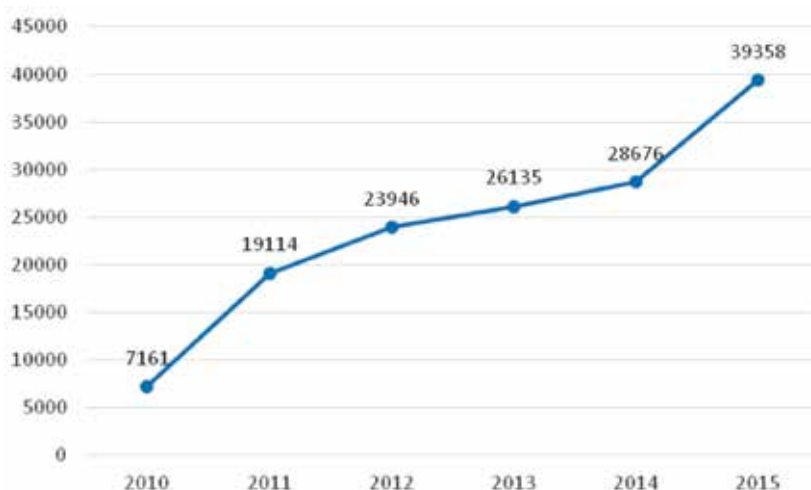
Gràfic 22. Professionals registrats al Registre Oficial de Professions de l'Esport a Catalunya

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir del Consell Català de l'Esport.

Aquestes dades es poden complementar amb la gràfica del nombre de professions registrades (gràfic 23).

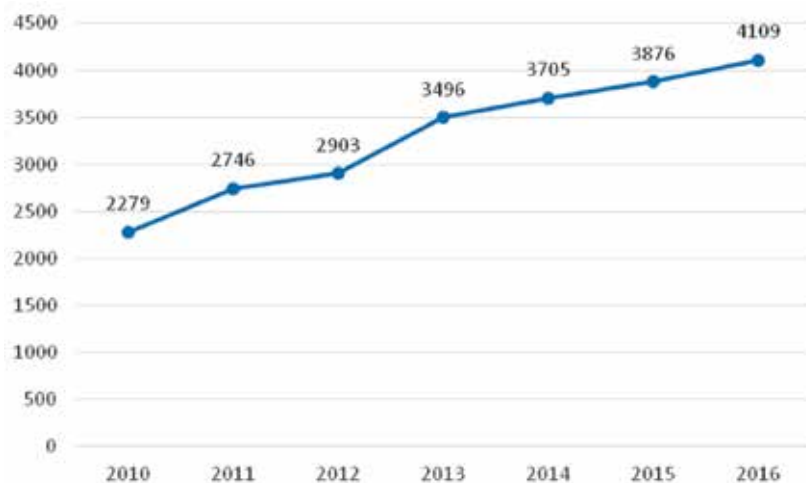
Gràfic 23. Nombre de professions registrades al Registre Oficial de Professions de l'Esport a Catalunya

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir del Consell Català de l'Esport.

I per últim, es considera rellevant aportar la gràfica d'evolució dels professionals col·legiats al Col·legi de Llicenciats en Educació Física i Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport de Catalunya (gràfic 24).

Gràfic 24. Professionals col·legiats al Col·legi de Llicenciats en Educació Física i Ciències de l'Activitat Física i l'Esport de Catalunya

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir del Col·legi de Llicenciats en Educació Física i Ciències de l'Activitat Física i l'Esport de Catalunya (COPLFC).

D'aquestes gràfiques es poden extreure un seguit de conclusions en relació a l'evolució de la situació dels professionals de l'esport a Catalunya.

1. Es veu de manera molt clara que, dels 3.667 professionals inscrits el 2010 (10.865 al 2011), s'ha passat als 17.484 de l'any 2015.
2. També es constata que, de les 7.161 professions registrades el 2010 (19.114 al 2011), s'ha passat a les 39.398 del 2015.
3. Aquestes dades no indiquen, per si soles, que hi ha un increment de professionals dedicats a l'esport a Catalunya. El que sí que indiquen de manera clara és que l'increment del nombre de registres implica un èxit de la llei de les professions de Catalunya de l'any 2008 i de la seva millora el 2015, i es fan visibles i controlables els i les professionals que es dediquen a aquestes tasques.
4. També indica que existeix una major conscienciació en gaudir de les titulacions, certificacions, reconeixements o acreditacions mínimes suficients per a poder desenvolupar les professions de l'esport amb les garanties adequades per la clientela i població esportista. El fet d'estar al registre implica que les persones que hi són disposen d'aquestes condicions mínimes i, si el nombre de registres s'incrementa exponencialment, significa que la pràctica esportiva de la ciutadania a Catalunya és molt més segura i es fa amb majors garanties.
5. En tot cas, en referència específica a l'increment real de professionals de l'esport a Catalunya, sí que es pot aventurar a dir que, en nombre absolut, l'increment existeix perquè les dades del registre van en la mateixa línia que els resultats de l'enquesta sobre el mercat de treball de l'esport que es comenta pàgines més endavant. El nombre de professionals col·legiats s'ha incrementat dels 2.279 a l'any 2.010 als 4.806 de l'any 2015.

El segon bloc de novetats/modificacions normatives són les que guarden relació amb el règim jurídic de l'associacionisme esportiu i, principalment, federacions, clubs i entitats esportives.

L'any 2010 s'aprova i es publica el Decret 58/2010 de 4 de maig, que estableix una modificació important del règim jurídic de les federacions i dels clubs, i a la vegada, aquest decret d'entitats esportives és modificat i millorat de nou pel Decret 55/2012 de 29 de maig. Ambdós decrets estableixen un nou sistema de regulació de les entitats esportives, tant de les federacions com dels clubs, on per un costat es dona un marge de llibertat més gran a les entitats esportives per a que siguin els seus estatuts els qui fixin els requisits específics del règim jurídic i, per un altre, ambdós textos intenten regular, de manera molt més detallada i minuciosa, aquells aspectes que garanteixin els drets d'esportistes i membres de les entitats.

El tercer bloc normatiu té una especial transcendència en tot el referent a la formació i, precisament, complementa la regulació de les professions de l'esport a Catalunya.

Des de la llei de l'esport de l'any 1990 són diverses les normes estatals i de Catalunya que han anat regulant la formació de professionals de l'esport i les titulacions de responsables o tècnics de l'esport.

L'Estat va publicar, l'any 2007, el Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, mitjançant el qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments esportius del règim especial.

I són moltes les normes que regulen un gran nombre de titulacions esportives amb la creació del títol, la definició de les competències pròpies del títol i els seus currículums, sigui del tècnic mig (nivell I o de nivell II) o del títols de grau superior. Però en el cas de Catalunya, s'ha de tenir també en compte el Decret 25/2014 de 25 de febrer, mitjançant el qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments esportius de règim especial a Catalunya.

Els ensenyaments de grau mitjà han de respondre a les competències adequades per desenvolupar les funcions del perfil professional corresponent a la iniciació esportiva, tecnificació esportiva i conducció de l'activitat o pràctica esportiva, distribuïdes per al cicle inicial i el cicle final d'acord amb les condicions del context esportiu laboral de la modalitat o especialitat esportiva de què es tracti.

Els ensenyaments de grau superior han de respondre a les competències adequades per desenvolupar les funcions del perfil professional corresponent a l'entrenament, la direcció d'equips i d'esportistes d'alt rendiment esportiu, conducció amb alts nivells de dificultat en la modalitat o especialitat esportiva de què es tracti.

El quart eix és el que fa referència al Pla Català de l'Esport a l'Escola. En aquest context és important posar de relleu la Resolució PRE/2073/2014 de 8 de setembre, mitjançant la qual s'aprova el Pla Estratègic d'Esport Escolar de Catalunya 2013-2020.

I el darrer bloc és el referent al PIEC. El Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments Esportius de Catalunya s'aprova mitjançant el Decret 95/2005 de 31 de maig, però és precisament en aquest període, que va del 2006 al 2016, quan es desenvolupa de manera àmplia.

Al marge d'aquests grans àmbits normatius, mereix, també, un comentari el Decret 108/2014, de 22 de juliol, mitjançant el qual es regula el procediment d'acreditació dels centres i els serveis de medicina de l'esport.

El decret estableix tres nivells de centres i serveis de medicina de l'esport.

- Nivell 1: Inicial.
- Nivell 2: Avançat.
- Nivell 3: Preferent.

Centres i serveis de medicina de l'esport de nivell 1 o de caràcter inicial: Són aquells centres i serveis acreditats per poder estendre els certificats mèdics d'aptitud per a la pràctica esportiva, per tal d'obtenir la llicència esportiva que permeti exercici de l'activitat.

Centres i serveis de medicina de l'esport de nivell 2 o de caràcter avançat: Són els centres i serveis acreditats per poder desenvolupar controls i seguiments d'esportistes d'esports de risc o especials, i de màxim rendiment, dintre dels procediments de control i valoració biològica i de la salut de l'entrenament esportiu.

Centres i serveis de medicina de l'esport de nivell 3 o de caràcter preferent: Són els centres acreditats per poder desenvolupar protocols de seguiment específics de la patologia derivada de la pràctica esportiva de màxim rendiment.

b) Normativa estatal amb incidència en l'esport català

En el context estatal són diverses les modificacions normatives que es produeixen des de l'any 2006 fins a l'any 2016, algunes d'elles relatives a aspectes organitzatius, com la creació del Tribunal Administratiu de l'Esport; altres relatives als processos electorals a les federacions esportives espanyoles, com els decrets reguladors dels processos electorals l'any 2007, i la darrera de l'any 2015; també les lleis reguladores de la prevenció de la violència a l'esport. Però d'entre totes aquestes modificacions, les de la prevenció i el control dels temes relatius al dopatge són les que segurament han tingut una major incidència i variació.

Durant aquest període hi ha, en primer lloc, la Llei orgànica 7/2006, de 21 de novembre, de protecció de la salut i de la lluita contra el dopatge a l'esport. Aquesta llei va ser modificada per la Llei orgànica 3/2013 de 20 de juny, llei que s'ha tornat a modificar mitjançant un Reial Decret Llei a inicis de l'any 2017.

La raó principal de les diverses modificacions que s'han portat a terme en aquests anys ha estat sempre la necessària adequació de la llei espanyola a la vigència del Codi Mundial Antidopatge. Aquestes modificacions han tingut a veure amb la necessitat d'incrementar els terminis de prescripció de les infraccions en matèria de dopatge (3-5-10 anys) i dels períodes de sancions. A més, s'han millorat els mecanismes de control i les garanties d'esportistes per a l'exercici dels seus drets.

c) Normativa d'altres Comunitats Autònomes

A la resta de l'Estat espanyol diverses lleis autonòmiques s'han aprovat en aquests 10 anys. Són diverses les Comunitats Autònomes que han actualitzat les seves respectives lleis de l'esport, en concret:

Andalusia. Llei 5/2016 de 19 de juliol.

Aragó. Llei 2/2011 de 14 de febrer.

Balears. Llei 14/2006 de 17 d'octubre.

Castilla La Mancha. Llei 5/2015 de 26 de març.

Galícia. Llei 3/2012 de 2 d'abril.

La Rioja. Llei 1/2015 de 23 de març.

Murcia. Llei 8/2015 de 24 d'abril.

València. Llei 27/2011 de 22 de març.

Polítiques esportives

A més de l'anàlisi del marc normatiu, l'Observatori disposa de la informació bàsica de les polítiques esportives centrada en els programes dels partits polítics amb representació parlamentària a les eleccions autonòmiques (Catalunya), locals, europees i d'àmbit estatal.

Cada partit polític té les seves pròpies preferències, les seves línies ideològiques de com millorar i desenvolupar l'esport, i també hi ha diferències importants.

En aquest informe s'ha elaborat una anàlisi comparada i evolutiva dels programes polítics, essencialment a les eleccions al Parlament de Catalunya.

Hi ha un seguit de temàtiques i continguts que són comuns als partits polítics i a qual-
sevol de les convocatòries electorals i que, per tant, es poden nomenar atemporals.

En aquest bloc de continguts es troben aspectes com la promoció de l'activitat física i
l'esport, la millora i el suport a l'esport per a tothom, l'esport de base, l'esport escolar,
el suport a les entitats associatives de l'esport, la prevenció de la violència en l'esport
i el control del dopatge, així com major presència de la dona a l'esport.

També hi ha altres continguts que, si bé són comuns a la majoria dels partits, no han
estat presents en totes les convocatòries electorals, i han anat apareixen en les darre-
res escomeses electorals. La regulació de les professions de l'esport ha estat una
matèria que ha aparegut als programes electorals dels darrers anys. Són diversos els
partits que han assumit aquest compromís arreu de l'Estat espanyol. En els darrers
anys, també s'ha creat una nova consciència envers els aspectes fiscals i la necessitat
de reduir l'impost de l'IVA als serveis esportius, així com de crear mecanismes perquè,
mitjançant una nova llei de mecenatge, les empreses puguin tenir més beneficis fis-
cals en la inversió en l'esport i els esdeveniments esportius especials. També és cert
que algun partit polític proposa, en els darrers anys, la creació d'una taxa específica
per a les transaccions i fixatges a l'esport professional. En els darrers programes tam-
bé apareix de manera molt nítida la relació entre esport i ocupació i les polítiques es-
portives com a generadores de riquesa, ocupació i benestar. La millora de l'esport
universitari ha estat també molt present en els darrers anys als programes.

En canvi, altres són els continguts singulars que sí que responen a una determinada
ideologia política i model de vertebració de l'esport. Aquí es troben aspectes com les
seleccions esportives catalanes, la participació en competicions internacionals, l'ús de
l'esport per a la millora de la marca Catalunya, creació de canals de TV específics per
a l'esport, potenciació del Comitè Olímpic Català. Mentre uns defensen la llicència
única, altres s'hi oposen. Mentre uns defensen el model actual de lideratge de les po-
lítiques esportives per part de la SGE i del CCE, altres defensen models de privatització
dels òrgans rectors o la creació de models de confederació a l'entorn de l'esport.

VII El suport al desenvolupament esportiu

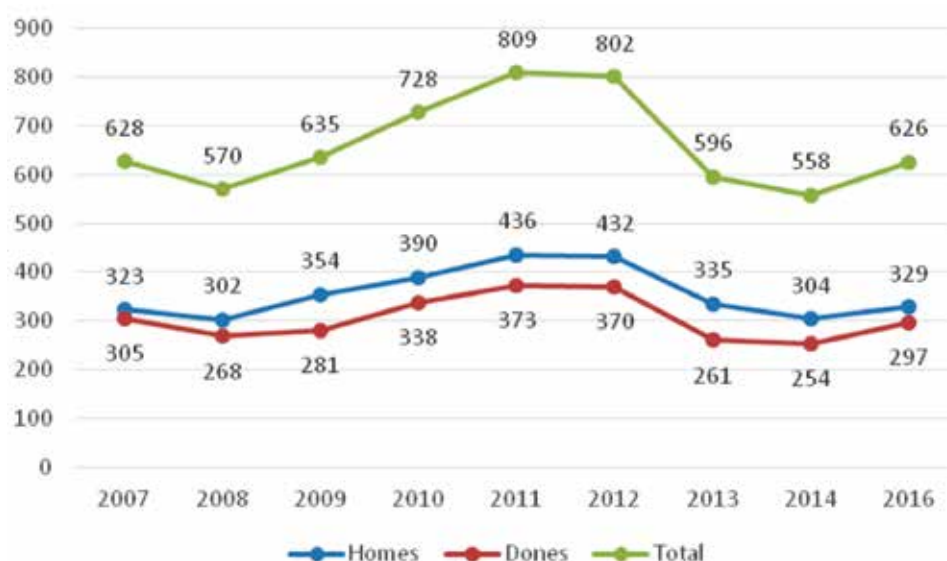
A continuació es mostren diferents iniciatives (de promoció, formatives, científiques, etc.) menys visibles del sistema esportiu català, però que fan possible el desenvolupament de l'esport a Catalunya.

Centres de tecnificació

L'any 2015 hi havia a Catalunya 10 centres de tecnificació esportiva on es preparaven 626 esportistes (329 homes i 297 dones). Aquests centres són els següents: CAR Sant Cugat, CTE Esplugues de Llobregat, CETE Banyoles, CETE de Cornellà, CTE de Lleida, CTE Ripollès, CTE Seu d'Urgell, CTE Terres de l'Ebre, CTEEH Cerdanya i CTEEH Vall d'Aran.

Les persones beneficiàries de la xarxa de centres de tecnificació de Catalunya han passat de 628 l'any 2007 a 626 l'any 2016. Durant aquest període, es va produir un augment significatiu fins assolir el màxim nombre d'esportistes l'any 2011 (809), tendència que s'ha vist reduïda els anys posteriors fins a augmentar novament a l'actualitat (gràfic 25).

Gràfic 25. Esportistes beneficiaris de la xarxa de centres de tecnificació de Catalunya

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport.

Formació

Títols oficials, homologats i títols propis

Es dona compte dels títols oficials i homologats, amb validesa a tot Catalunya, o títols propis, reconeguts únicament per les universitats o centres que els imparteixen.

Aquestes formacions comencen en acabar l'escolarització obligatòria, i el nivell més avançat és el de doctorat. A continuació, es defineixen els continguts principals de cada un d'ells:

- *Tècnic/a d'esports*: Són els ensenyaments de règim especial destinats a obtenir les titulacions de tècnics/tècniques d'esport i tècnics/tècniques superiors d'esport. Aquestes titulacions donen a l'alumnat la formació necessària per adquirir la competència professional característica de cada títol, i alhora el capaciten per exercir professionalment la matèria esportiva en la modalitat i especialitat cursada.
- *Tècnic/a de conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural*: L'objectiu de la formació del cicle formatiu de grau mitjà de tècnic/a de conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural és aprendre a conduir persones en condicions de seguretat per senders o zones de muntanya (on no s'hagin d'utilitzar tècniques d'escalada i alpinisme) a peu, en bicicleta o a cavall, per aconseguir la seva satisfacció i un nivell de qualitat dins dels límits de cost previstos.
- *Tècnic/a d'animació d'activitats físiques i esportives*: L'objectiu de la formació del cicle formatiu de grau superior de tècnic/a en animació d'activitats físiques i esportives és aprendre a ensenyar i dinamitzar jocs, activitats físicoesportives recreatives individuals i d'equip, i activitats de condicionament físic bàsic, adaptant-les a les característiques de l'entorn i dels participants, i aconseguir la satisfacció de les persones usuàries i un nivell competitiu de qualitat en els límits de cost previstos.
- *Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport*: L'objectiu d'aquest ensenyament és proporcionar una formació de nivell universitari adequada en els aspectes bàsics i aplicats de les Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport en totes les seves manifestacions.
- *Màsters*: Els màsters són ensenyaments que estan adreçats únicament als titulats i titulades universitàries i es caracteritzen per l'extensió de la seva durada, especialització i excel·lència acadèmica i, un cop superats els estudis, s'obté el títol de màster que enforteix l'especialització professional i també dona accés al doctorat.
- *Doctorat*: Els estudis de doctorat tenen com a finalitat la formació avançada dels estudiants en les tècniques de recerca. El doctorat inclou l'elaboració i presentació de la tesi doctoral, que consisteix en un treball original de recerca. La superació d'aquests estudis dona dret a l'obtenció del títol de Doctor o Doctora. L'accés als estudis de doctorat es fa actualment per la via adaptada als criteris de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) en el marc del qual, les persones que ho desitgin, poden obtenir la menció de doctorat internacional.

En tots els casos, el nombre d'alumnes matriculats en aquestes formacions ha anat a l'alça. A la taula 12 s'hi presenta un resum¹⁰.

10 A l'annex 5 podeu trobar els gràfics específics de cada una d'aquestes formacions.

Taula 12. Formacions oficials en l'àmbit esportiu

	Període 2005-2016		
	Homes	Dones	Total
Tècnic/a d'esports	22.667	3.497	26.164
Tècnic/a en conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural	10.883	2.567	13.450
Tècnic/a en animació d'activitats físiques i esportives	22.498	5.361	27.859
Diplomatura en Magisteri, especialitat educació física	4.550	3.601	8.151
Llicenciatura-Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport	22.932	6.806	29.738
Màsters	3.865	1.568	5.433
Doctorat	560	427	987
Total alumnat en formacions de l'àmbit esportiu	87.955	23.827	111.782

Font: Observatori Català de l'Esport 2016, a partir de les organitzacions corresponents.

L'alumnat que ha participat en alguna de les formacions de l'àmbit esportiu ha augmentat un 67,6% des del curs acadèmic 2005-06, i el masculí és molt majoritari, i representa el 78,6% de l'alumnat durant el període 2005-2016

Durant el curs 2005-2006 van cursar aquestes formacions 6.850 persones, xifra que ha passat a ser de 11.483 durant el 2015-2016, que és el darrer del qual es disposa d'informació. En total s'han format 111.782 persones. En aquestes formacions l'alumnat masculí és superior al femení, diferència que, en casos com el de la llicenciatura primer, i de la de grau en l'actualitat, enlloc d'anar a menys, ha augmentat. Concretament, el curs acadèmic 2005-2006 el 69,2% de l'alumnat de totes les formacions eren homes, mentre que en el curs 2015-2016 es situa en el 82,9%. Són diversos els factors que expliquen aquest retrocés cap a la igualtat en aquest àmbit, tals com els estereotips de gènere associats a l'esport o la cultura esportiva masculina com a dominant en els estudis, i fan que aquest camp acadèmic s'allunyi de la forma de veure i viure l'activitat física i l'educació física de les noies (Serra, 2016).

Formació de l'Escola Catalana de l'Esport i de les diputacions

L'Escola Catalana de l'Esport és el centre que promou i certifica les activitats de formació dels tècnics i tècniques de l'àmbit de les activitats físiques i/o esportives i especials d'acord amb les competències que li corresponen en matèria d'esports, tant per l'Estatut d'autonomia com per la legislació esportiva vigent a Catalunya. L'Escola Catalana de l'Esport es va crear l'any 1982 amb l'objectiu de regularitzar i homogeneïtzar la formació de tècnics i tècniques d'Esport a Catalunya, i orgànicament depèn del Consell Català de l'Esport, Secretaria General de l'Esport del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya.

A continuació, es presenten les actuacions formatives que duu a terme:

- *Cursets d'iniciació a tècnics i tècniques d'esport (CIATE) o formació per al voluntariat:* És una formació que ofereix informació de qualitat per a dur a terme activitats esportives en l'àmbit extraescolar per tal de sensibilitzar les petites entitats esportives, el personal tècnic voluntari, les famílies i les persones acompanyants en la seva execució pràctica diària.
- *Cursos de formació en període transitori:* Aquesta formació en període transitori pretén aconseguir la formació d'entrenadors/es, de monitors/es i de tècnics/ques en l'ensenyament, aprenentatge o entrenament, i es referirà exclusivament a una modalitat, o en el seu cas, especialitat esportiva no regulada dins del sistema educatiu. L'objectiu, és donar resposta a les necessitats formatives de les diferents federacions esportives catalanes per atendre la demanda social envers la formació i donar-los el suport corresponent, pel que fa a l'organització dels cursos, així com organitzar-los de manera conjunta entre ambdues entitats.
- *Actes de formació permanent o continuada:* l'Escola Catalana de l'Esport, d'acord amb les seves competències, té la voluntat d'actualitzar i perfeccionar constantment els coneixements en tots els nivells, vessants i especialitats, mitjançant l'oferta d'activitats de formació continuada per a personal tècnic de l'esport, amb la màxima qualitat i d'acord amb la demanda existent.
- *Seminaris de professorat, formadors/es i tutors/es:* l'Escola Catalana de l'Esport també organitza i planifica seminaris de formadors/es i de tutors/es, jornades, congressos i taules rodones d'acord amb les necessitats internes del Consell Català de l'Esport, de les representacions territorials, de les federacions esportives catalanes, de la pròpia Escola Catalana de l'Esport i d'altres entitats o institucions, així com la certificació corresponent, amb la finalitat d'oferir una formació continuada de qualitat i adequada a les necessitats professionals dels tècnics i tècniques d'esport que redundi en benefici d'una pràctica esportiva de gran qualitat, molt segura i saludable.
- *Seminaris d'higiene i primers auxilis:* Destinats a formar les persones que, a causa de les seves responsabilitats, hagin de fer intervencions en aquest àmbit.
- *Cursos de Suport Vital Bàsic Desfibril·lació Externa Automàtica DEA:* També d'importància cabdal per donar suport immediat a persones amb crisis cardíaques.

En total, l'Escola Catalana de l'Esport ha organitzat, entre 2005 i 2015, 2.258 cursos, als quals han assistit 60.823 persones, de les quals 37.846 han estat homes i 22.977 dones. El moment de màxima activitat fou els anys 2008 i 2009; posteriorment s'ha donat una davallada per augmentar novament l'any 2011 i estabilitzar-se el 2015¹¹. A la taula 13 es mostra el nombre de cursos organitzats l'any 2015.

11 Vegeu el detall d'aquestes formacions a l'annex 6.

Taula 13. Cursos i nombre de participants organitzats per l'Escola Catalana de l'Esport. Any 2015

Formació Escola Catalana de l'Esport	Nombre de cursos organitzats	Participants		
		Homes	Dones	Total
Cursets d'iniciació a tècnics d'esport (CIATE) o formació per al voluntariat	107	1.536	974	2.510
Cursos de formació en període transitori	37	478	169	647
Actes de formació continuada (seminaris, jornades, congressos, etc.)	34	949	586	1.535
Seminaris d'higiene i primers auxilis i Cursos DEA	16	169	56	225
Total	194	3.132	1.785	4.917

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Escola Catalana de l'Esport.

El nombre global d'homes assistents ha estat superior al de dones (62,2% i 37,8%, respectivament), i s'ha mantingut estable al llarg del període analitzat.

A més de la formació no reglada que s'ofereix a l'Escola Catalana de l'Esport, cal tenir present que altres institucions en fan per donar servei a les persones i organitzacions per les quals treballen, especialment les diputacions. La Diputació de Barcelona és particularment activa en aquest àmbit (www.diba.cat) i posa a l'abast dels agents esportius locals de les administracions —persones electes, directives, equips tècnics, de monitoratge, operaris— diferents accions formatives, en activitats i en instal·lacions esportives, per tal de contribuir a la millora de la qualitat dels serveis esportius adreçats a la ciutadania.

L'oferta formativa en l'àmbit de l'esport a Catalunya és àmplia i adaptada a les necessitats de la societat

Recerca

Des de l'any 2006, s'ha produït un important desenvolupament en la recerca de les ciències de l'esport. La convocatòria d'ajuts per donar suport a grups de recerca (resolució IUE/3485/2008) per part de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) l'any 2008 va ser un element dinamitzador rellevant. Es van reconèixer onze grups de ciències de l'esport i alguns d'aquests foren finançats.

En el període 2014-2016, a Catalunya hi ha setze grups de recerca en l'àmbit de les ciències de l'esport reconeguts i finançats per la Generalitat de Catalunya (SGR 2014-2016). Pel que fa als grups no reconeguts per l'AGAUR (no reconeguts oficialment però científicament actius), actualment n'hi ha cinc. La llista completa és la que es presenta a la taula 14.

Taula 14. Grups de recerca reconeguts (SGR 2014-2016) i no reconeguts per l'AGAUR

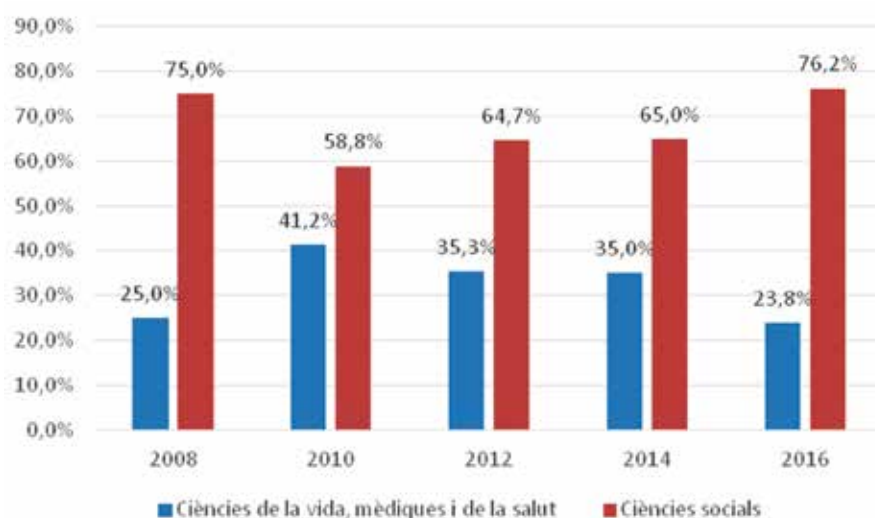
Grups de recerca reconeguts SGR 2014-2016		
Organisme	Nom del grup	Enllaç
Centre d'Alt Rendiment (CAR) - Sant Cugat	Grup d'Investigació del rendiment i la salut de l'alt nivell esportiu (GIRSANE)	https://www.car.edu/
	Grup d'Investigació Social i Educativa de l'Activitat Física i l'Esport (GISEAFE)	https://inefcgiseafe.com/
	Grup de Recerca en Activitat Física i Salut (GRAFIS)	http://php.inefc.net/grafis/
	Grup de Recerca en Ciències de l'Esport (GRCE)	https://inefcresearch.wordpress.com/
	Grup de Recerca en Jocs Esportius (GREJE)	http://lleida.inefc.es/recerca/web.php?web=Njg=
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	Grup de Recerca Sistemes Complexos i Esport	http://www.inefc.cat/inefc/AppPHP/main.php?id_pagina=183
	Estil de Vida, Esport i Salut	http://sportlab-uab.blogspot.com.es/
	Grup d'Estudis de Psicologia de l'Activitat Física i l'Esport (GEPE)	http://grupsderecerca.uab.cat/gepe/
	Grup de Recerca en Educació Psicomotriu	http://grupsderecerca.uab.cat/grepuab/ca/content/pagina
Universitat de Barcelona (UB)	Grup de Recerca Fisiologia adaptativa: Exercici i hipòxia	http://www.ub.edu/web/ub/ca/recerca_innovacio/recerca_a_la_UB/grups/fitxa/G/HIPOXINA/index.html
	Grup de Recerca i Innovació en Disseny (GRID)	http://www.ub.edu/web/ub/es/recerca_innovacio/recerca_a_la_UB/grups/fitxa/G/GREINDIS/index.html
Universitat de Lleida (UdL)	Moviment Humà	http://www.movimenthumana.udl.cat/ca/hovedad/

Grups de recerca reconeguts SGR 2014-2016		
Organisme	Nom del grup	Enllaç
Universitat Ramon Llull (URL)	Grup de Recerca i Innovació en Esport i Societat (GRIES)	http://recerca.blanquerna.edu/esport/esport-societat/es/
	Salut, activitat física i esport (SAFE)	http://www.blanquerna.edu/ca/fpcee/recerca/ciencies-de-l-activitat-fisica-i-de-l-esport/grup-de-recerca-en-salut-activitat-fisica-i-esport-safe
	Grup de Recerca en Esport i Activitat Física (GREAF)	http://mon.uvic.cat/greaif/greaif/
Universitat de Vic (UVic)	Sport Performance Analysis Research Group (SPARG)	http://mon.uvic.cat/fetch/grups-de-recerca/sport-performance-analysis-research-group-sparg/
Altres grups de recerca		
Organisme	Nom del grup	Enllaç
Centre d'Estudis Olímpics (CEO) - Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport	http://www.ceo-uab.net/
Universitat de Barcelona (UB)	Organització d'Empreses	https://webrec.ub.edu/cgi-bin/3DADREC/crfitgrup.cgi?FONT=3&IDI=CAT&PID=1464392&IDNC=200710290852510&PAR=GROEXXX
	Recerca de l'Educació Física i l'Esport	https://webrec.ub.edu/cgi-bin/3DADREC/crfitgrup.cgi?FONT=3&IDI=CAT&PID=36335&IDNC=200910161351130&PAR=E-DUFISES
Universitat de Girona (UdG)	Grup de Recerca Cultura i Educació	http://www.udg.edu/tabid/5486/Default.aspx?grup=GRHCS047
Universitat de Vic (UVic)	Grup de Recerca en Educació Física (GREF)	http://mon.uvic.cat/esports/centre-destudis-en-esport-i-activitat-fisica-ceedf/gref/

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de AGAUR.

Actualment, hi ha 5 grups de recerca dedicats a les ciències de la vida, mèdiques i de la salut (23,8%) i 16 que investiguen en el camp de les ciències socials (76,2%). Tot i que durant el període 2010-2014 es va experimentar una petita davallada en favor dels grups que investiguen en temàtiques vinculades a les ciències de la vida, mèdiques i de la salut, al gràfic 26 s'observa com les ciències socials han estat la temàtica dominant als grups i centres de recerca de l'àmbit esportiu a Catalunya durant els darrers anys.

Gràfic 26. Temàtica dels grups i centres de recerca

Font: Observatori Català de l'Esport 2013; a partir dels grups corresponents.

Projectes Erasmus+ 2014-2020

A cavall entre la formació, la recerca i les accions de transferència, cal destacar l'activa participació de Catalunya en els projectes Erasmus+ de la Unió Europea.

Erasmus+ és el programa integrat de la Unió Europea (UE) que té com a objectiu potenciar la capacitat i l'ocupabilitat, com també recolzar accions en els camps de l'educació, formació, joventut i esport.

Per aconseguir els objectius definits, el programa Erasmus+, s'estructura en tres línies d'acció claus:

- Línia d'acció 1: la mobilitat dels individus per motius d'aprenentatge.
- Línia d'acció 2: la cooperació per a la innovació i l'intercanvi de bones pràctiques entre organitzacions.
- Línia d'acció 3: el suport a la reforma a les polítiques de joventut.

En l'àmbit d'esports, l'Erasmus+ disposa d'una sèrie d'accions que es realitzaran amb el focus en els esports de base i en el desenvolupament, la transferència i/o l'aplicació de pràctiques innovadores, tenint en compte uns objectius específics: abordar amena-

ces transfrontereres per a la integritat de l'esport (dopatge, compra de partits i violència, intolerància i discriminació), promoure i donar suport al bon govern en l'esport i a les carreres duals dels esportistes i, per últim, fomentar el voluntariat esportiu, la inclusió social, la igualtat d'oportunitats i la consciència de la importància de l'activitat física com a millora de la salut, mitjançant l'increment de la participació i la igualtat d'accés a l'esport per a tothom.

Des de l'inici del Programa Erasmus+ Esport, han estat un total de 24 les entitats catalanes que han presentat projectes esportius per rebre finançament europeu i, d'aquestes, 16 finalment han aconseguit el suport dels fons europeus i estan liderant o participant en importants projectes esportius. Un destacable percentatge d'èxit que s'ha anat incrementant des de l'inici fins ara, i que és una bona mostra del nivell qualitatiu de l'esport a Catalunya. Cinc dels 16 projectes catalans estimats de l'inici del programa fins avui estan basats en la temàtica de les carreres duals d'esportistes, sis en la promoció de l'activitat física per la Inclusió social i la igualtat d'oportunitats, 4 en la temàtica de la promoció dels valors i la lluita contra la violència en l'esport i un d'ells en la promoció dels jocs i esports tradicionals.

A la taula 15 es presenten els projectes amb finançament europeu esmentats, en un format breu i per anualitats. A les taules 16 i 17 es presenta un detall d'aquests projectes, tot diferenciant entre aquells que són liderats per institucions catalanes i aquells que, tot i ser liderats per altres institucions, compten amb la col·laboració d'institucions catalanes.

Taula 15. Projectes Erasmus+ sol·licitats i concedits a Catalunya

Any		Líders	Socis	Total	
2014	Projectes presentats amb participació catalana	0	5	5	20,00% d'èxit
	Projectes estimats amb participació catalana	0	1	1	
2015	Projectes presentats amb participació catalana	3	4	7	71,43% d'èxit
	Projectes estimats amb participació catalana	3	2	5	
2016	Projectes presentats amb participació catalana	6	6	12	83,33% d'èxit
	Projectes estimats amb participació catalana	4	6	10	

Font: Secretaria General de l'Esport, 2017.

Taula 16. Projectes Erasmus+ liderats per institucions catalanes

Any	Entitat Líder	Projecte
2015	Club Natació Banyoles	<i>Innovative clubs for dual careers</i>
	Ajuntament Sant Cugat del Vallès amb col·laboració de l'Associació Esportiva Sant Cugat Creic	<i>Ethics4sports</i>
	Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya-Lleida amb col·laboració del grup de recerca GISEAFE (INEFC), el Comitè Organitzador dels Jocs Mediterrani'17 i la Universitat de Lleida	<i>TASEM: Training athletes for sports events management</i>
	Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya – Lleida	<i>Bridge: Promotion of european traditional sports and games ETSG</i>
	Play and Train	<i>Adaptive surfing camps for people with an impairment – First european adaptive surfing seminar</i>
2016	Club Handbol Granollers	<i>H4DC: Handball for dual careers</i>
	Unió Federacions Esportives de Catalunya	<i>ASPIRE: Activity, sports and play for the inclusion on refugees in Europe</i>
	Consell Esportiu Baix Llobregat	<i>Green Play: Juga verd play</i>

Font: Secretaria General de l'Esport, 2017.

Taula 17. Projectes Erasmus+ amb participació catalana

Any	Entitat		Projecte
	Líder	Soci	
2014	Institut National du Sport et l'Education Physique (France)	Universitat Autònoma de Barcelona amb col·laboració del Centre d'Alt Rendiment	<i>Gold Education and Elite Sport</i>
2015	University of Sport Köln (Alemanya) i University Edge Hill (Regne Unit)	Universitat Vic, amb col·laboració del Consell Català de l'Esport i Fundació Vicki Bernadet	<i>Voices for truth and dignity: Combating child and sexual exploitation and abuse in European sport</i>
	Universidad Pablo Olavide (Espanya-Sevilla)	Universitat Autònoma Barcelona	<i>Psytool: Sport psychology as a strategic tool for prevention and training on grassroots sports</i>
	Groupement Europeen de Coopération territoriale Pyrénées Méditerranée (França) (Catalunya, Illes Balears, Langedoc Roussillon i Midi- Pyrénées)	Unió Consells Esportius de Catalunya i Universitat Rovira Virgili (Catalunya)	<i>SPIN: Sport of inclusion</i>
	Vrije Universiteit Brusell-Up (Bèlgica)	Universitat Autònoma Barcelona i Centre d'Alt Rendiment Sant Cugat (Catalunya)	<i>Be-WISER: Be winner in sport employment before and after athletic retirement</i>
	Panepistimio Thessalias (Grècia)	Universitat Autònoma de Barcelona – GEPE	<i>Impact: Identifying and motivating youth who mostly need physical activity</i>
2016	CESIE (Itàlia)	Club Natació Banyoles	<i>Macth: Social Inclusion Opportunities</i>
	Suomen Monikulttuurinen liikuntaliitto fimu ry	Fundació Pere Tarrés	<i>Play – Peer education, leadership, action, youth-promoting grassroots sports for educational succes and social inclusion</i>

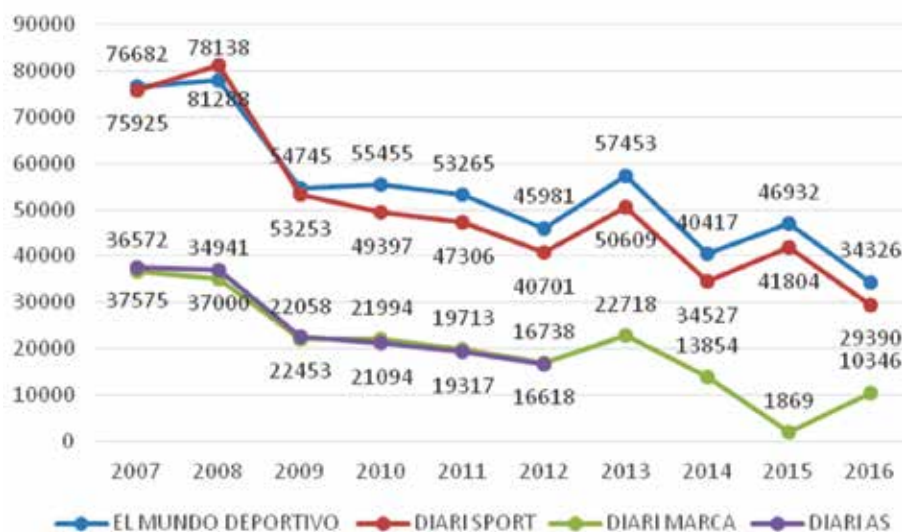
VIII L'esport als mitjans de comunicació

La premsa esportiva segueix sent molt emprada per la població catalana però els efectes de la crisi, així com els efectes de les tecnologies de la informació i la comunicació, no han passat desapercebuts al sector periodístic. És així com es pot observar el descens que ha patit la venda de diaris esportius en els últims anys a Catalunya.

L'any 2007, els quatre diaris esportius més venuts a Catalunya (*Mundo Deportivo*, *Sport*, *Marca* i *As*) tenien una difusió conjunta de més de 226.000 exemplars i l'any 2012, de 120.000, cosa que suposa un descens de més de 100.000 exemplars en 2 anys, un 47% menys. Hi ha un punt d'inflexió durant l'any 2013, on els tres diaris esportius pugen lleugerament uns punts (una mitjana de 10.000 exemplars cada un). L'any 2014 torna a baixar el nombre d'exemplars, i s'arriba, així, a la xifra mínima des de l'any 2007, només superada per l'any 2016, on després d'un petit augment l'any 2015, tornen a disminuir els exemplars difosos: el diari *Sport* no sobrepassa els 30.000 exemplars i el *Mundo Deportivo*, amb un lleuger avantatge, arriba als 34.000 exemplars.

La pèrdua de difusió dels diaris esportius, no ha suposat un gran canvi en les distàncies entre ells. El diari líder a Catalunya, el *Mundo Deportivo*, continua ocupant la primera posició, amb una diferència de 5.000 exemplars respecte el segon, el diari *Sport*, mentre que el tercer —*Marca*— els segueix de lluny, amb una diferència d'uns 20.000 exemplars (gràfic 27).

Gràfic 27. Tirada de diaris esportius període. Any 2007-2016

Entre l'any 2006 i el 2016 la venda de premsa esportiva en format paper ha disminuït molt

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Oficina de Justificació de la Difusió (OJD).

Gràcies a les dades de l'enquesta sobre els hàbits esportius del Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS) dels anys 2005, 2010 i 2014, hi ha la possibilitat d'observar quins són els hàbits de consum d'informació esportiva de la població catalana i la seva evolució entre el 2005 i el 2014.

Pel que fa a la freqüència de lectura de premsa esportiva en suport paper (taula 18), des de l'any 2005 hi ha una tendència a la baixa. El període entre l'any 2005 i 2010 augmenta lleugerament en alguns punts, com en la lectura un dia a la setmana qualsevol, o les persones que prefereixen llegir el diari els dilluns, però l'any 2014 disminueix aquesta freqüència en totes les respostes, i arriba a un 63.9% de persones que no llegeix mai o gairebé mai la premsa esportiva. Aquesta disminució de lectura de premsa esportiva pot entendre's amb l'aparició de nous canals per accedir a la informació esportiva, com la premsa *online* o altres aplicacions mòbils.

Taula 18. Freqüència de lectura de premsa esportiva en suport paper

	2005	2010	2014
	%	%	%
Tots els dies o quasi tots els dies	13	12,6	11,5
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	5,1	6,2	2
Un dia qualsevol de la setmana	8,4	11,6	5,9
Cap de setmana	5	4,2	5,3
Un o dos cops al mes	-	-	3,1
Amb menor freqüència	8,3	9,9	8,1
Mai o gairebé mai	60	55,4	63,9
No contesta	0,1	0,2	0,3

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Les dades també posen de manifest que, des del 2005 i fins a l'actualitat, els homes són els que més premsa esportiva en format paper llegeixen en comparació amb les dones, i es produeix una lleugera davallada en el percentatge d'homes que llegeixen premsa esportiva diàriament l'any 2014, en comparació amb l'any 2010 (20,6% i 21,9%, respectivament). En relació a les diferents franges d'edat, destacar que durant els últims anys s'ha produït un augment en el percentatge de persones joves que llegeixen premsa esportiva. Mentre que a l'any 2005 només el 9,7% dels joves d'entre 15 i 24 anys llegien premsa esportiva diàriament, aquest percentatge va augmentar fins el 21,9% l'any 2010 i es va estabilitzar en un 14,3% l'any 2014. Aquest mateix patró s'ha observat en la franja d'edat de 25 a 34 anys. A l'annex 7 es presenten les dades detallades en relació al sexe i a l'edat.

Unes dades semblants es troben en la taula 19 on consta la freqüència de lectura de revistes esportives. Les persones que no en llegeixen mai o gairebé mai, augmenten des de 2005 fins arribar el 2014 amb un 85.5%. Si es miren les dades del 2014, respecte l'any 2010, la lectura de revistes esportives una vegada per setmana baixa d'un 6.8% a un 1.3%. També s'aprecia aquesta baixada amb la freqüència mensual, d'un 8.3% a un 2%.

Taula 19. Freqüència de lectura de revistes esportives

Dades generals	2005 %		2010 %		2014 %	
	Catalunya	Espanya	Catalunya	Espanya	Catalunya	Espanya
Setmanalment	5,7	4,7	6,8	3,9	1,3	3,9
Algun cop per mes	6,9	8,1	8,3	6,9	2	3,1
Amb menor freqüència	9,5	11,8	7,3	10,7	5,9	8,1
Mai o gairebé mai	77,6	74,9	77,6	78,3	85,5	80
No contesta	0,3	0,5	0,1	0,1	0,3	0,1

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Pel que fa les diferències entre sexes, en la freqüència de lectura de revistes esportives, hi ha una notable desproporció entre homes i dones. Concretament, són les dones catalanes les que llegeixen menys revistes esportives, i se situa en un 94% la proporció de les que mai o gairebé mai llegeixen aquest tipus de revistes. En relació als diferents grups d'edat, cal destacar que és en la franja de 44 a 54 anys en la que s'ha produït una major disminució, i és el 95,8% el percentatge de persones que mai o gairebé mai llegeixen aquest tipus de revistes (Annex 7).

Una altre dada relacionada amb el consum d'esport és el seguiment de programes esportius per televisió l'any 2014¹². Es reflecteix que un 17'3% de la població veu alguna temàtica esportiva quasi tots els dies, en contra d'un 27'5% que no veu mai o gairebé mai programes esportius a la televisió. Una dada a destacar és que hi ha moltes persones que veuen programes esportius un dia qualsevol a la setmana (16'3%) o només els caps de setmana, que arriba fins a un 14'8%.

Les dades canvien substancialment si s'observen per sexes, on hi ha diferències significatives: un 25'8% d'homes catalans veuen, tots o gairebé tots els dies, programes esportius, mentre que només ho fa un 9% de les catalanes.

¹² No existeixen dades en enquestes prèvies, pel que només es pot donar la informació de 2014.

Taula 20. Seguiment de programes esportius per televisió i ràdio. Any 2014

Dades generals	Televisió		Ràdio	
	Catalunya	Espanya	Catalunya	Espanya
Tots o quasi tots els dies	17,3	19,8	7,1	7,8
Algun dia de la setmana, preferiblement el dilluns	3,6	6,2	1,3	3,1
Algun dia qualsevol de la setmana	16,3	14,9	6,1	7,2
Caps de setmana	14,8	10,5	2,8	3,6
Una o dues vegades al mes	8,4	5,8	2,8	2,7
Amb menor freqüència	12	10,9	9,4	9,6
Mai o gairebé mai	27,5	31,9	70,2	65,9
No contesta	0,3	0,2	0,3	0,1

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Pel que fa al consum de programes esportius a la ràdio (taula 20), la majoria de la població no n'escolta mai o gairebé mai (70,2%); amb poca freqüència, un 9,4%, i els que n'escolten setmanalment, un 6,1%.

Com a les anteriors taules de consum esportiu, en les dades segons el sexe, que es presenten a l'Annex 7, els catalans escolten més programes esportius que les catalanes: fins a un 81'9% de les catalanes que no escolta mai o gairebé mai programes esportius de ràdio, per un 58,2% dels homes. Un 10'3% dels homes i un 2% de les dones catalanes, segueix els esports setmanalment.

Segons el sexe i l'edat, els hàbits de consum dels mitjans de comunicació esportius de la població són diferents

IX La Catalunya esportiva al món

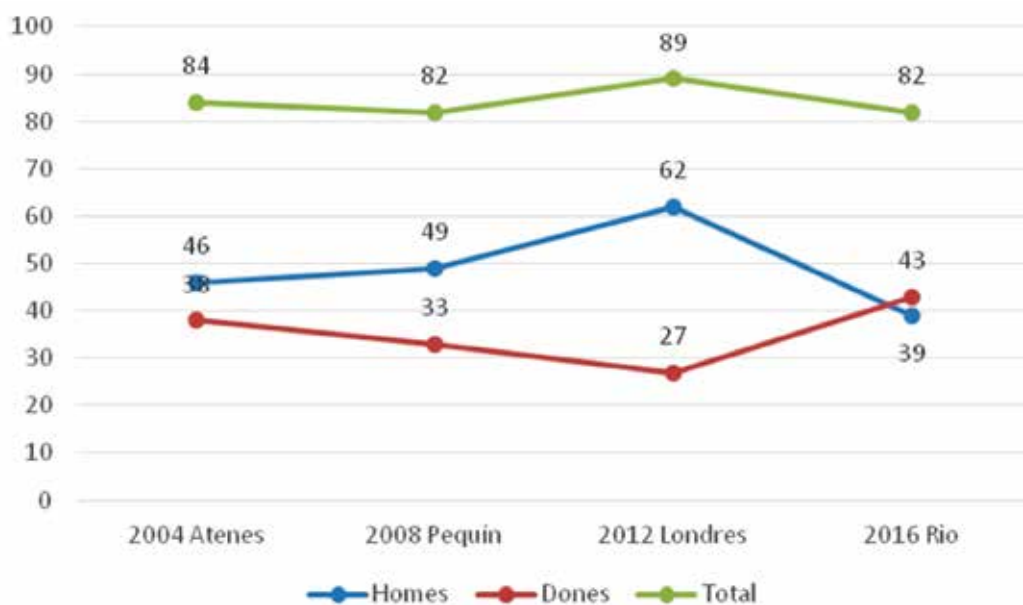
Aquest apartat recull diverses dimensions que posen en relleu la projecció exterior de l'esport català.

Olimpisme i altres esdeveniments esportius internacionals

S'ha analitzat la participació d'esportistes de Catalunya als Jocs Olímpics i als Jocs Paralímpics d'estiu i d'hivern des de l'any 2004 i 2006, respectivament.

Pel que fa als Jocs Olímpics d'estiu (gràfic 28), la delegació catalana s'ha mantingut estable: 84 atletes a Atenes 2004, 82 a Pequín 2008, 89 a Londres 2012 i 82 a Rio 2016. En relació amb el conjunt d'esportistes de la delegació olímpica espanyola, aquestes xifres representen el 26%, 29%, 34% i 27%, respectivament. Fins els Jocs de Londres 2012, la presència d'homes sempre havia estat majoritària, i es va assolir la màxima diferència, precisament, en aquest últim esdeveniment (62 homes i 27 dones). En canvi, als Jocs de Rio 2016, aquesta tendència s'ha invertit i, per primera vegada, la participació de dones catalanes ha estat superior a la d'homes (43 dones i 39 homes).

Gràfic 28. Esportistes de Catalunya participants als Jocs Olímpics d'Estiu

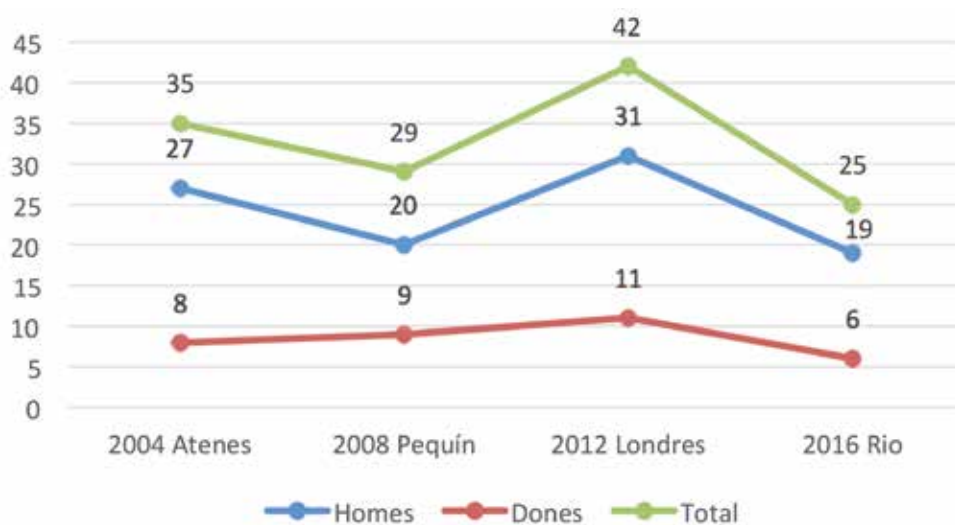

La presència de dones als Jocs Olímpics ha fluctuat durant els darrers anys, assolint el seu màxim en els darrers jocs de Rio 2016, i sent per primera vegada superior al nombre d'homes esportistes participants

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Comité Olímpico Español.

Quant als Jocs Paralímpics d'estiu, destaca l'increment d'esportistes de Catalunya a Londres 2012, amb un total de 42 atletes que representen el 30% de la delegació espanyola. Aquesta xifra ha disminuït significativament als Jocs de Rio 2016, on han participat 25 esportistes, que representen el 20% d'aquesta. En tots els casos des d'Atenes 2004, el nombre d'homes participants ha estat superior al de dones (gràfic 29).

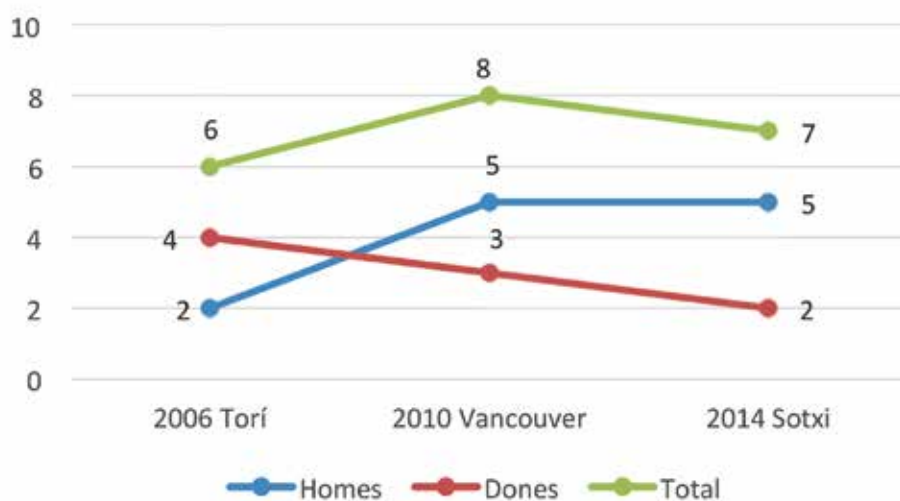
Gràfic 29. Esportistes de Catalunya participants als Jocs Paralímpics d'Estiu

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport i Comitè Paralímpico Español.

En el cas dels Jocs Olímpics d'hivern, 6 esportistes catalans i catalanes acudiren a Torí 2006 (55% de la delegació espanyola), 8 a Vancouver 2010 (62%) i 7 a Sotxi 2014 (35%), (gràfic 30). En la distribució per sexes, si bé als Jocs de Torí les dones duplicaven als homes, aquesta tendència es va invertir a Vancouver 2010, i des d'aleshores hi ha hagut més homes (que es mantenen amb 5 participants) que dones (la participació de les quals segueix una tendència a la baixa).

Gràfic 30. Esportistes de Catalunya participants als Jocs Olímpics d'Hivern

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Comitè Olímpico Español.

Pel que fa als Jocs Paralímpics d'hivern (gràfic 31), a Torí 2006 van participar un total de 8 persones de Catalunya, xifra que ha disminuït significativament amb únicament dos representants tant a Vancouver 2010 com a Sotxi 2014. La delegació catalana ha representat el 50%, 22% i 29% del total d'esportistes a nivell estatal, respectivament. Destacar que, en les tres cites paralímpiques, el nombre de dones i homes ha estat idèntic.

Gràfic 31. Esportistes de Catalunya participants als Jocs Paralímpics d'Hivern

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Comité Paralímpico Español.

En la participació d'esportistes catalans en esdeveniments internacionals (gràfic 32), s'observa una tendència variable; l'any 2006 arriba als seus màxims, amb 4746 participants, però els següents anys pateix una davallada, i arriba als 1159 esportistes l'any 2009. Entre el 2009 i 2010 hi ha un augment significatiu, però a partir del 2013 torna a disminuir la participació: es queda amb 1577 persones, el 2015.

La diferència entre homes i dones és escassa, excepte entre els anys 2011 i 2013, que el nombre d'homes duplica el de dones.

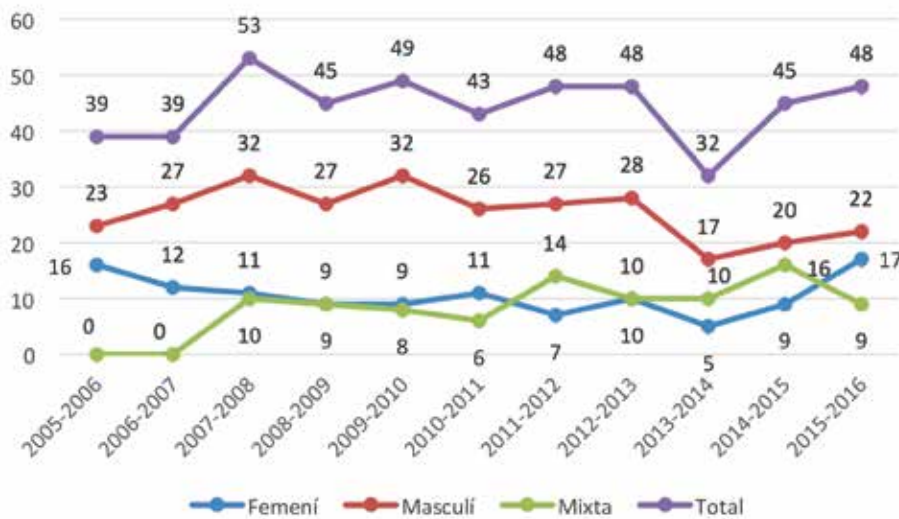
Gràfic 32. Participació d'esportistes catalans en esdeveniments internacionals

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport, 2016.

Pel que fa la participació de clubs catalans en competicions europees (gràfic 33), es manté una tendència a l'alça entre els anys 2005 i 2012. L'any 2013 hi ha una baixada significativa, però torna a augmentar la participació en els següents anys fins el 2015. La presència masculina lidera la participació durant tots els anys, seguida per la femenina i per últim, els clubs mixtes.

Gràfic 33. Participació de clubs catalans en competicions europees

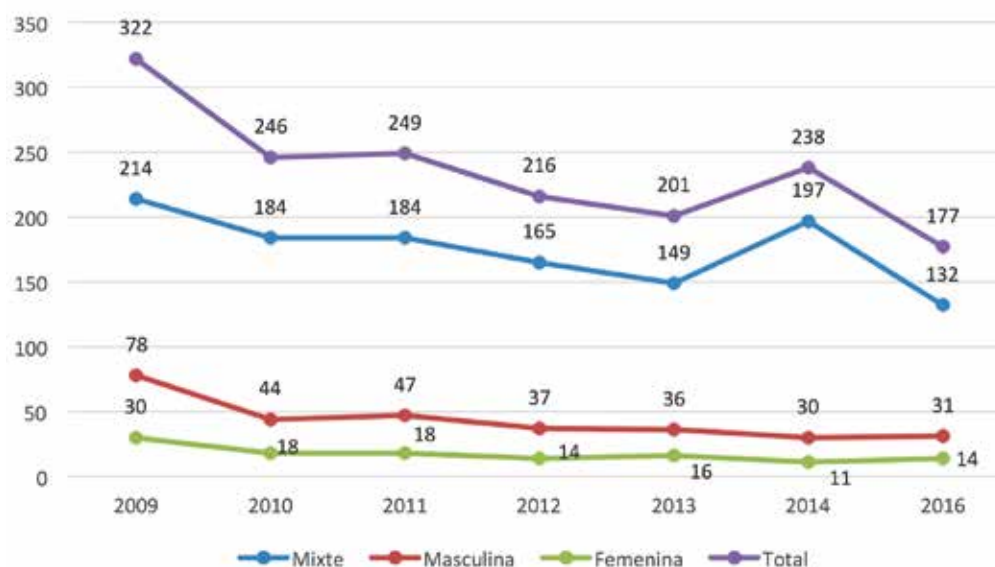

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport.

Organització d'esdeveniments esportius internacionals i estatals

Catalunya organitza molts esdeveniments esportius, tant internacionals com estatals. Pel que fa als de caire internacional (gràfic 34), es produeix una baixada significativa durant els anys 2011 i 2013, probablement com a resultat de l'impacte de la crisi. Hi ha una recuperació durant el 2014, però es torna a produir una davallada l'any 2016, fins als 177 esdeveniments organitzats. Els esdeveniments estatals (gràfic 35), també pateixen una baixada durant els anys 2011 i 2013 pel mateix motiu que els internacionals, però cal destacar l'augment de l'any 2013, que triplica els esdeveniments de l'any anterior. Els següents anys, segueix una tendència a la baixa, i passa dels 213 als 123 esdeveniments estatals organitzats.

Gràfic 34. Esdeveniments internacionals organitzats a Catalunya

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport.

Gràfic 35. Esdeveniments estatals organitzats a Catalunya

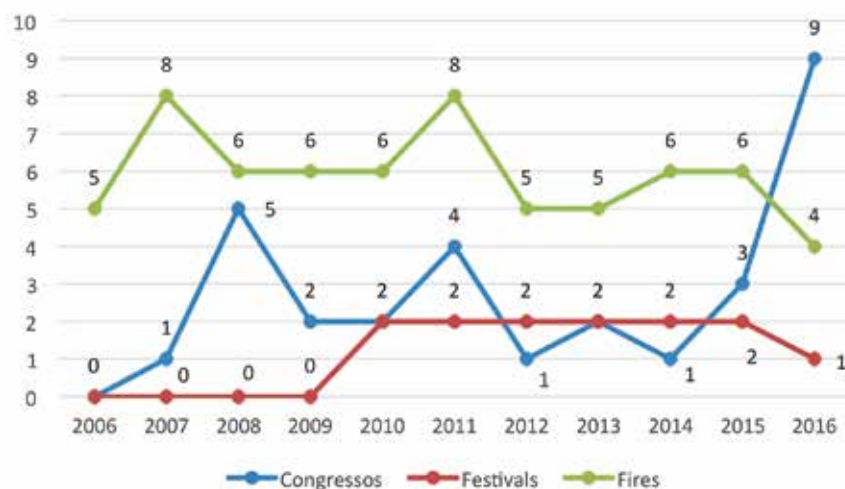

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport.

Altres dades rellevants

- Cal destacar que el nombre de congressos internacionals organitzats a Catalunya ha augmentat considerablement des de l'any 2014, i se situa molt per sobre del nombre de festivals i fires organitzades (Gràfic 36).

Gràfic 36. Congressos, festivals i fires internacionals organitzats a Catalunya

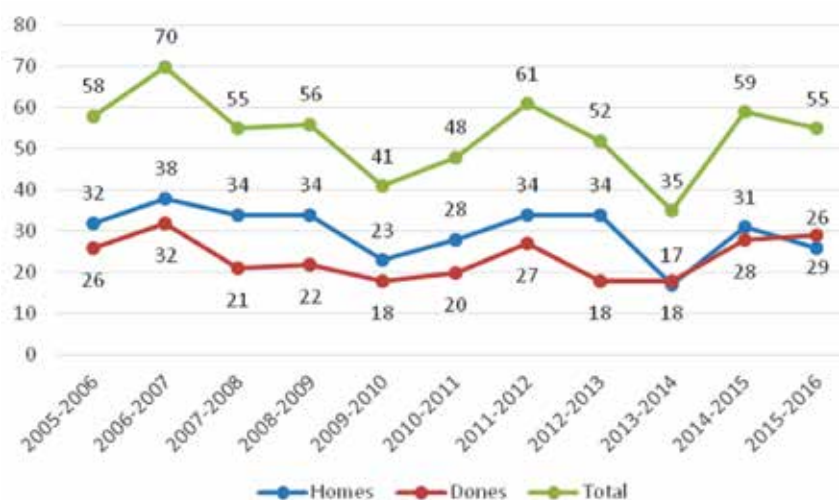

Font: Observatori Català de l'Esport (2017), a partir de les organitzacions corresponents.

Mobilitat interuniversitària

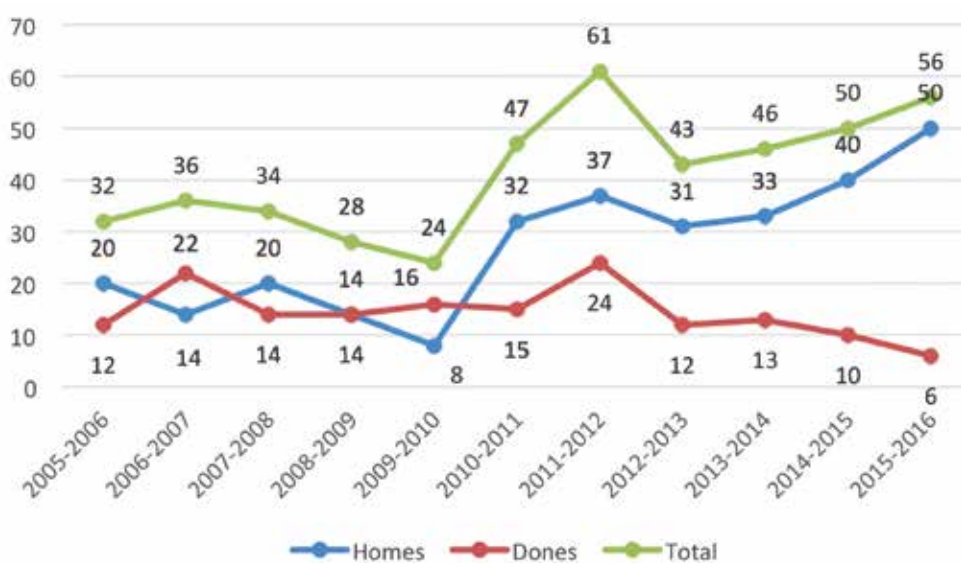
En referència a la mobilitat interuniversitària d'estudiants de les facultats catalanes de ciències de l'activitat física i l'esport, es pot observar que el curs 2015-16 hi ha una ínfima disminució si es compara amb el curs anterior (gràfic 37), només de 4 estudiants menys; en canvi, el nombre d'estudiants catalans que surten de Catalunya a universitats d'arreu d'Europa s'incrementa lleugerament amb 6 estudiants més (gràfic 38).

Gràfic 37. Nombre d'estudiants del programa Erasmus que arriben a Catalunya

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de les universitats corresponents.

Gràfic 38. Nombre d'estudiants del programa Erasmus que surten de Catalunya

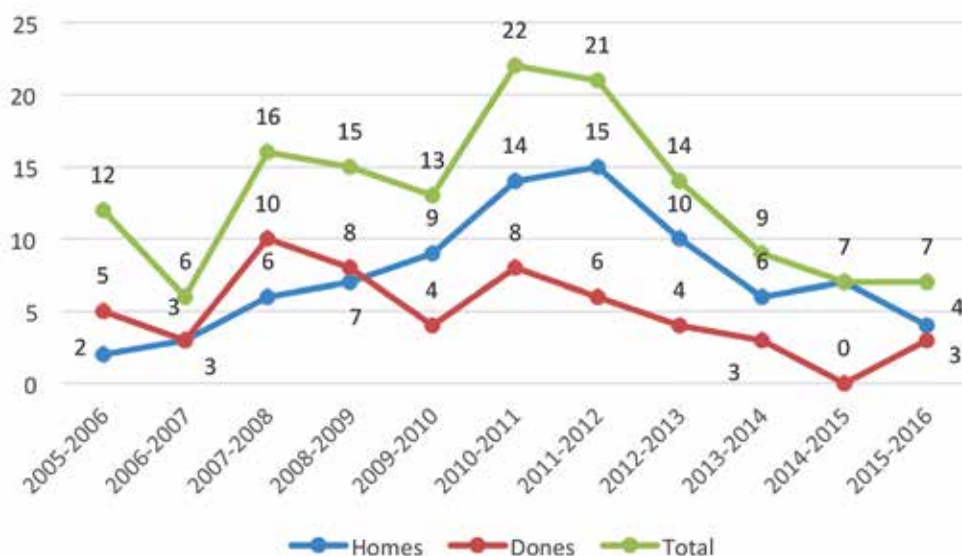

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de les universitats corresponents.

Mentre que el nombre d'estudiants que arriben a Catalunya mitjançant el programa Erasmus es manté estable, durant els darrers anys s'ha produït un augment en el nombre d'estudiants que decideixen marxar a estudiar a fora de Catalunya

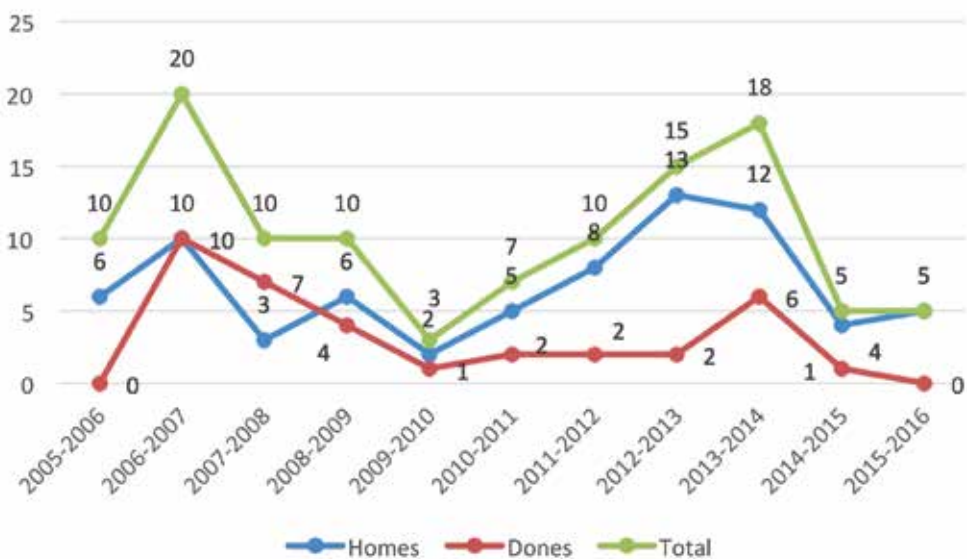
Pel que fa a l'altre programa de mobilitat interuniversitària, el SICUE, les dades no canvien d'un any a un altre, i es mantenen amb 7 estudiants de l'Estat espanyol que arriben a Catalunya (gràfic 39). El mateix passa amb els estudiants catalans que surten, essent 5, tant el curs anterior com el 2015-16 (gràfic 40).

Gràfic 39. Nombre d'estudiants del programa SICUE que arriben a Catalunya

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de les organitzacions corresponents.

Gràfic 40. Nombre d'estudiants del programa SICUE que surten de Catalunya

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de les organitzacions corresponents.

X El pes econòmic i el mercat de treball de l'esport

Tot el que s'ha descrit fins ara mostra abastament la importància social de l'esport. Gràcies a l'anàlisi de la seva dimensió econòmica, a continuació, es pot veure que també té una importància cabdal com a sector de l'economia i del mercat de treball a Catalunya.

Mercès als encàrrecs realitzats el 2006 per la Secretaria General de l'Esport i el 2013 pel Consell Català de l'Esport a un equip de la Universitat Pompeu Fabra, es té una idea acurada de l'evolució econòmica del sector durant aquest període (Secretaria General de l'Esport, 2010a; Consell Català de l'Esport, 2017a).

Tant el 2006 com el 2013 el sector de l'esport s'ha situat al voltant d'una mica més del 2% del PIB de Catalunya¹³. I això, malgrat la crisi que ha tingut efectes molt negatius en diversos sectors de l'economia. El sector esportiu n'ha estat menys afectat. Això es confirma si es té en compte que el creixement nominal del VAB¹⁴ català entre el 2006 i el 2013 ha estat d'un 10,1%, mentre que el del sector de l'esport ha estat d'un 10,6%.

En el període analitzat, el VAB dels diferents productors esportius ha crescut en gairebé tots els casos: un 16,6% el de les institucions privades sense finalitat de lucre, un 14,3% al sector públic i un 22,5% a l'educació esportiva. En canvi, els productors del sector privat amb ànim de lucre pràcticament mantenen el seu VAB en el mateix nivell que al 2006 a causa d'una davallada molt important en el sector industrial, en especial la fabricació de calçat esportiu, la fabricació d'armes, bicicletes i construcció d'embarcacions esportives, i la confecció de roba esportiva.

Aquesta evolució ha portat canvis en l'estructura interna del VAB de l'esport, com es pot veure a la taula 21. Mentre les institucions privades sense ànim de lucre han augmentat el seu pes en VAB esportiu en 2,5 punts percentuals, el sector privat amb ànim de lucre ha vist disminuir el seu en gairebé 4 punts percentuals. L'educació esportiva, per la seva banda, ha augmentat la seva participació en el VAB de l'esport en quasi un punt percentual, mentre que el sector públic es manté pràcticament igual.

Taula 21. Evolució del pes en el Valor Afegit Brut de l'esport per productors. Any 2006-2013

	2006	2013
	%	%
Sector privat amb ànim de lucre	39,2	35,5
Institucions privades sense ànim de lucre	46,7	49,2
Sector Públic	5,7	5,9
Educació esportiva	8,5	9,4

Font: Secretaria General de l'Esport, 2010a i Consell Català de l'Esport, 2017a.

¹³ Producte Interior Brut (PIB): resultat final de l'activitat econòmica de les unitats productores d'un determinat territori. També es pot expressar com el resultat d'agregar el valor afegit brut del conjunt de branques d'activitat i els impostos nets sobre productes.

¹⁴ El VAB és el resultat final de l'activitat econòmica de les unitats productores d'un determinat territori (Secretaria General de l'Esport, Consell Català de l'Esport, 2010a: 10).

Entre 2006 i el 2013 la contribució de l'esport al PIB de Catalunya se situa al voltant del 2%

Pel que fa a l'ocupació, el creixement ha estat d'un 4,2% per sobre el creixement del total de l'ocupació catalana, la qual cosa ha suposat un augment del pes de l'ocupació del sector de l'esport en el total, que se situava, el 2013, en un 3,2% enfront del 2,7% de l'any 2006. A la taula 22 es pot veure l'ocupació en l'esport per productors en el període analitzat.

Taula 22. Ocupació en l'esport per productors. Any 2006-2013

	2006		2013	
	Persones ocupades	%	Persones ocupades	%
Sector privat amb ànim de lucre	23.469	25,7	22.718	23,8
Institucions privades sense ànim de lucre	59.858	65,4	63.340	66,5
Sector públic	3.416	3,7	3.607	3,8
Educació esportiva	4.725	5,2	5.632	5,9
Total	91.468	100	95.298	100

Font: Secretaria General de l'Esport, 2010a i Consell Català de l'Esport, 2017a.

Cal, doncs, considerar que el sector esportiu és un àmbit d'inserció professional amb bones perspectives. A continuació, s'exposen els principals resultats obtinguts en la recerca promoguda per la Diputació de Barcelona i l'Observatori Català de l'Esport l'any 2014 (Observatori Català de l'Esport & Diputació de Barcelona, 2014).

- El sector esportiu es percep com un dels grans potencials dinamitzadors de l'ocupació a l'actualitat, especialment entre els més joves. Els grans jaciments de demanda en el futur seran els vinculats al manteniment i a la salut de les persones per mitjà de l'exercici físic i la pràctica esportiva, així com a la gestió d'organitzacions d'aquest àmbit. Es preveu que el sector privat amb ànim de lucre (gestió d'instal·lacions, gimnasos, centres de *fitness*...) sigui el gran creador de llocs de treball en els propers anys. No es preveu un creixement de l'àmbit docent.
- En conjunt, les persones ocupades en el mercat de treball de l'esport tenen nivells superiors de formació comparat amb altres àmbits. Les formacions amb més representació són diplomatura i cicles formatius, amb un 31%, i llicenciatura o grau, amb un 39%.
- A causa dels canvis d'aquest mercat, és molt important la formació complementària continuada, especialment en gestió econòmica i financera, en idiomes i en noves tecnologies.
- Un 60% de les persones treballen en un sol àmbit, però l'altre 40% té multiocupació. Entre els motius principals d'aquesta, es dona la necessitat de guanyar més diners i l'autorealització (en un lloc es treballa per guanyar diners i en l'altre perquè la feina agrada).

Entre 2006 i 2013 l'augment del nombre de persones ocupades en l'esport ha estat de 3.830

Es preveu que el sector privat amb ànim de lucre sigui el gran creador de llocs de treball en els propers anys

El nivell de formació de les persones ocupades en el sector esportiu és proporcionalment superior al d'altres àmbits del mercat de treball

- Un 66% de les persones que treballen en aquest mercat són homes, mentre que un 34% són dones; és a dir, per cada dona que hi treballa hi ha 1,5 homes.
- Gairebé el 74% de qui exerceix un càrrec de direcció o gerència i el 63% de qui ho fa en coordinació tenen una edat compresa entre els 31 i 50 anys. A mida que les tasques són menys qualificades, augmenta la proporció de persones joves.
- Més d'un 44% de les persones cobra més de 1.500€. En el sector associatiu és on es registren els sous més baixos ja que les persones que cobren menys de 1.000€ representen més d'un 60%. Els sous que estan per sobre dels 2.000€ es registren sobretot en la gestió a l'administració pública i en la docència.
- Els principals factors que les persones consideren que els han permès accedir a un lloc de treball –a més dels estudis realitzats– són els coneixements pràctics (48,3%), l'experiència prèvia (47,0%), els coneixements teòrics (35,6%) i les habilitats socials (35,4%). Per això, la creació i el manteniment d'una xarxa de contactes d'àmbit professional esdevé un element rellevant per a l'itinerari professional de la persona.
- Comparativament, les persones amb formacions més elevades tenen condicions laborals i professionals millors.
- Es donen itineraris d'inserció professional sobretot entre els col·lectius amb formacions més elevades. Amb el pas dels anys, a mida que aprenen a conèixer les característiques de la cultura de les organitzacions, els sous i la situació professional milloren.
- Les diferències entre homes i dones en les condicions laborals en el mercat de treball de l'esport reproduïxen les desigualtats del mercat laboral general.
- Un 81% de les persones que treballen en el sector esportiu es consideren satisfetes o molt satisfetes per la feina que fan.
- No es pot concebre el desenvolupament de l'esport i del seu mercat de treball sense tenir present la creixent influència que les TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació) tenen en ell. Per això, calen ofertes formatives específiques que aprofundeixin en les relacions entre l'activitat física i l'esport i les TIC.
- Per aquest motiu, aquelles persones que estiguin o desitgin fer carrera professional en el sector esportiu hauran d'estar preparades per afrontar processos de canvi, tant els referits a nous tipus d'activitats que van sorgint, com a nous segments de població amb necessitats específiques que vagin accedint a l'esport i, en conseqüència, als nous models de gestió que van associats a una oferta esportiva dinàmica i canviant.

Les persones que desitgin fer carrera en el sector esportiu professional han d'estar preparades per afrontar els canvis que es donin en les activitats, els col·lectius que accedeixin a l'esport i els nous models de gestió

XI Conclusió. 10 anys observant l'evolució del sistema esportiu de Catalunya

Des de 2006, l'Observatori Català de l'Esport ha establert un seguit d'indicadors que han permès veure l'evolució del sistema esportiu a Catalunya. En els inicis, i mitjançant el consens de persones expertes, es van establir uns indicadors bàsics que van permetre recopilar informació diversa per tal d'il·lustrar la situació del fenomen esportiu a Catalunya. A partir d'aquell moment, i gràcies a la col·laboració de diverses institucions i a la realització conjunta d'estudis de recerca en aquesta matèria, aquests indicadors es van anat ampliant i revisant, per tal de proporcionar una visió global sobre el sistema esportiu a Catalunya. L'anàlisi d'indicadors recollits al llarg d'aquests deu anys permet veure les principals tendències que caracteritzen el fenomen esportiu a Catalunya. Es resumeixen a continuació.

Pràctica esportiva de les persones majors de 16 anys

Al voltant d'un 46% de la població catalana major de 16 anys diu que fa esport. El principal increment (18 unitats percentuals) es va donar entre 1980 i 1995 i, després, va anar creixent regularment fins la xifra actual. Catalunya és la tercera comunitat autònoma quant a pràctica esportiva, darrera de les Illes Balears i Navarra, i situant-se per sobre de la mitjana europea, que actualment és d'un 41%.

Tot i que el nombre de persones que practiquen esport ha crescut lleugerament entre el 2005 i el 2014, s'ha produït un augment de gairebé el 10 unitats percentuals en la proporció de persones que ho fan un cop o més a la setmana. Aquestes dades posen de manifest que l'hàbit esportiu es consolida entre la població practicant.

A més de les persones que diuen practicar esport, hi ha un 68,4% de persones que "caminen o passegen més o menys de pressa amb la intenció de mantenir o millorar la forma física".

Les activitats esportives més practicades són de caire recreatiu, i es realitzen tant en espais convencionals com en els públics urbans o el medi natural.

Durant aquest període es mantenen les diferències segons diverses variables sociodemogràfiques. Els resultats indiquen que els homes practiquen esport més que les dones, qui té nivells d'instrucció elevats ho fa més que les persones sense estudis i, a menys edat, més pràctica. Tanmateix, en relació a l'edat de pràctica, cal destacar que nombroses persones han accedit a l'esport a edats avançades mercès als programes adaptats per a aquest grup d'edat que s'han desenvolupat. En aquests casos, la freqüència de pràctica iguala la dels grups més joves.

Pràctica esportiva de la població infantil i juvenil fins a 16 anys

A banda de l'educació física obligatòria realitzada en el marc dels programes educatius, un 72,8% de la població escolar de Catalunya realitza pràctica esportiva organitzada i no organitzada. Cal destacar també que, entre 2011 i 2016, s'ha produït un increment de la pràctica esportiva de 5,5 unitats percentuals.

Les diferències segons variables sociodemogràfiques reproduïxen les tendències que es donen entre la població adulta, de manera que els nens practiquen més esport que les nenes, l'índex de pràctica disminueix fins el 48,2%, en el cas de les nenes i noies immigrants.

Entre les activitats organitzades, futbol i basquetbol són les més practicades pels nois, i les danses i la natació, per les noies. Quant a les activitats realitzades per compte propi, destaquen córrer i caminar, futbol i futbol sala (sobretot en el cas dels nois) i ciclisme.

El Pla Català de l'Esport a l'Escola iniciat l'any 2005 pot haver contribuït en aquesta millora de la pràctica esportiva de les persones menors de 16 anys. Durant el curs escolar 2005-2006 hi van participar 15.123 nens i nenes, xifra que ha augmentat durant el període analitzat, fins assolir els 323.748 participants el curs acadèmic 2015-2016.

Espais esportius

Segons el Cens d'Equipaments Esportius de Catalunya (CEEC), l'any 2017 a Catalunya hi ha un total de 42.681 espais esportius dins els quals cal diferenciar els espais convencionals (espais més tradicionals que disposen de referents reglats), les àrees d'activitat esportiva (espais no estrictament esportius adaptats per al desenvolupament d'activitats esportives) i els espais singulars (que generalment requereixen unes dimensions o peculiaritats geogràfiques per a la seva ubicació).

Des de 2005, el Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments Esportius de Catalunya (PIEC) estableix una sèrie de determinacions que afecten els equipaments esportius a Catalunya i analitza les necessitats bàsiques dels diferents àmbits territorials. Mercès en aquest pla, s'han racionalitzat les inversions en el territori i s'ha aconseguit que el dèficit global de la xarxa bàsica d'espais esportius s'hagi reduït, del 9% l'any 2005 fins el 5,1% del total de les necessitats quantificades l'any 2015. Malgrat això, el dèficit es reparteix de forma desigual, i és major en les àrees més poblades.

La competició esportiva i les fites assolides

Al voltant d'una quarta part de les persones que fan esport ho fan competint. La xifra es manté estable durant tot el període analitzat. El nombre de llicències federatives ha augmentat 7 unitats percentuals entre 2006 i 2015.

El món de la competició esportiva és molt actiu i configura un entramat molt diversificat. Hi ha competicions organitzades a diversos nivells i àmbits: escolars, universitàries, en l'entorn federatiu, a nivell comarcal o internacional, entre d'altres. Els equips de Catalunya han tingut presència destacada en tots els nivells.

Entre 2006 i 2016, al voltant de 35 esportistes per any han gaudit de les beques del Pla ADO i ADOP, respectivament. Cal destacar que la diferència entre homes i dones s'ha reduït notòriament, i arriba a igualar-se en els últims anys.

Finalment, la participació d'esportistes de Catalunya als Jocs Olímpics i Paralímpics d'estiu ha representat —amb petites diferències segons els casos— un 35% del total de la delegació espanyola. En el cas dels jocs d'hivern, la proporció ha estat lleugerament més elevada.

Organitzacions esportives

Clubs i federacions

L'any 2015 hi havia a Catalunya 9.008 clubs esportius afiliats a una o a diverses de les 72 federacions esportives existents.

Hi ha molt de dinamisme en el món dels clubs. Se'n creen de nous i d'altres desapareixen. En conjunt, predominen els clubs petits, de fins a 100 membres, que entre 2009 i 2015 han augmentat en 14,7 unitats percentuals respecte el total de clubs.

El moviment associatiu ha fet front a la crisi econòmica gràcies al voluntariat que, oferint el seu temps, han permès seguir endavant. És a partir de 2007, moment en que la crisi ja feia els seus efectes en els sectors productius, quan es van fundar un 9,5% dels clubs existents.

Els clubs s'orienten sobretot a les competicions federades i promouen esports tradicionals. Tot i així, entre 2009 i 2015 s'ha donat una ampliació del tipus d'ofertes i un petit increment en la participació femenina.

Ajuntaments

Els serveis esportius municipals han patit els efectes de la crisi i, a causa d'aquesta, s'han donat canvis importants en els seus procediments de lliurar l'oferta esportiva a la ciutadania.

Entre 2010 i 2016 s'ha accentuat la tendència cap a la gestió directa, principalment en els municipis de més de 100.000 habitants. Segurament això és causat perquè ha augmentat el control de la despesa i la dificultat de la viabilitat econòmica de moltes instal·lacions esportives per l'increment de l'IVA (del 8% al 21%, el setembre de 2011) pels serveis esportius.

Entre 2010 i 2016, el pressupost municipal destinat a esports s'ha reduït en un 2%, i ha tornat a la xifra de 1989, que es situa en el 4%.

Tot i les dificultats, el nivell de formació del personal que treballa en els serveis esportius municipals ha augmentat durant el període analitzat i, a més de les preocupacions tradicionals (augmentar la pràctica esportiva, millorar i ampliar el parc d'instal·lacions esportives), l'agenda municipal ha incorporat nous temes, especialment la preocupació per l'adaptació dels espais públics als usos esportius i fer-los compatibles amb altres usos.

Empreses de serveis esportius

L'augment de les empreses de serveis esportius (gestió d'instal·lacions esportives, les activitats dels clubs esportius i dels gimnasos, etc.) entre 2006 i 2015 ha estat d'un 77,81% (de 2.294 a 4.079). Els índexs de creixement han estat fins i tot més alts que els que hi havia abans de la crisi econòmica iniciada a finals del 2007.

La tendència del sector en referència al model de negoci ha anat variant cap a un mercat molt fragmentat, que està constituït bàsicament per microempreses i petites empreses. L'any 2015, un 51,56% de les empreses tenen com a màxim 5 treballadors, i el 95,42% en tenen menys de 20.

Vista l'evolució es pot dir que les empreses de serveis esportius són un sector d'activitat econòmica atractiu, que va creixent any rere any.

Marc legal i polítiques esportives

L'Observatori Català de l'Esport proveeix informació qualificada en la dimensió de marc legal i polític de l'esport a Catalunya.

Aquesta informació permet afirmar que, durant els darrers 10 anys, l'evolució normativa i política vinculada a l'esport a Catalunya ha estat notable i significativa, si bé aquesta evolució està clarament marcada per tres eixos centrals.

1. L'ordenació legislativa d'aquelles professions de l'esport que tenen una incidència directa amb les pràctiques de risc per a la salut de les persones que practiquen i la clientela dels serveis esportius. Aquesta ha estat una preocupació política recurrent de tots els partits polítics en els darrers anys, tant a Catalunya com arreu de l'Estat espanyol.
2. La necessitat de cercar els mecanismes oportuns per a que la voluntat política de garantir una major transparència, democràcia interna, participació femenina, i control pressupostari de les entitats esportives (federacions i clubs), fa que calgui actualitzar el règim jurídic aplicable a aquest tipus d'entitats per posar-lo en consonància amb els valors de la societat actual, quant a seguiment de la despesa pública.
3. Una cada cop major disparitat de criteris polítics i de models de reforma normativa en aspectes que guarden relació amb el paper de l'esport en la configuració de les diferents ideologies del paper polític i jurídic de Catalunya en el conjunt de l'Estat i en el context internacional.

De l'anàlisi es dedueix un creixement institucionalitzat de professionals dedicats a l'esport i una cada cop major conscienciació per part dels partits polítics de considerar la pràctica esportiva com un fenomen social capaç de crear ocupació i riquesa al país. En els seus programes es reflecteix major presència de l'esport com a dinamitzador econòmic potent.

El suport al desenvolupament esportiu

Un conjunt d'accions han donat suport al desenvolupament esportiu que s'ha produït durant aquests deu anys.

Formació

A Catalunya hi ha una trama estructurada de formacions oficials i no reglades que, en el seu conjunt, donen resposta a les necessitats formatives del sector. Entre el curs 2005-2006 i el 2015-2016 han rebut alguna formació de tipus oficial 111.782 persones, i l'augment des de l'inici d'aquest període ha estat d'un 15,6%.

Quan a la formació no reglada destaca la tasca de l'Escola Catalana de l'Esport destinada a oferir formació continuada a persones que ja tenen titulacions, o sobre temes d'importància actual com, per exemple, els d'higiene i primers auxilis. Entre 2005 i 2015 han rebut aquestes formacions un total de 60.041 persones, i es manté estable el nombre d'assistents al llarg dels anys analitzats.

Per la seva banda, la Diputació de Barcelona, durant tots aquests anys, ha posat a l'abast dels agents esportius locals de les administracions —persones electes, directives, equips tècnics, de monitoratge, operaris— diferents accions formatives relacionades amb activitats i instal·lacions esportives, per tal de contribuir a la millora de la qualitat dels serveis esportius adreçats a la ciutadania.

Recerca

La convocatòria d'ajuts per donar suport a grups de recerca per part de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR), l'any 2008, va ser un element dina-

mitzador rellevant per la constitució de grups de recerca en l'àmbit de les ciències de l'esport.

El seu nombre ha anat variant, i l'any 2016 n'hi havia 16 de reconeguts per l'AGAUR i 5 no reconeguts, però actius científicament. En relació a la temàtica d'aquests grups, un 23,8% del total es dediquen a les ciències de la vida, mèdiques i de la salut, mentre que el 76,2% investiguen en el camp de les ciències socials.

Programa Erasmus+

Des de 2014, Catalunya ha estat molt activa dins el programa europeu Erasmus+, que té com a objectiu potenciar la capacitació i l'ocupabilitat, com també recolzar accions en els camps de l'educació, formació, joventut i esport. 16 entitats catalanes participen en algun d'aquests projectes. Cinc d'ells estan basats en la temàtica de les carreres duals dels esportistes, sis en la promoció de l'activitat física per a la inclusió social i la igualtat d'oportunitats, 4 en la temàtica de la promoció dels valors i la lluita contra la violència en l'esport i, un d'ells, en la promoció dels jocs i esports tradicionals. Cal destacar que les institucions implicades en aquests projectes són diverses, des d'universitats, clubs i fundacions, fins a ajuntaments i consells esportius.

Mitjans de comunicació

El seguiment de l'esport en els diversos mitjans de comunicació està molt estès entre la població, tot i que hi ha variacions segons el mitjà i les característiques sociodemogràfiques de la població.

Durant el període analitzat s'ha produït una davallada del 67,3% en la tirada de premsa esportiva en suport paper. Aquesta disminució pot ser explicada, en part, per l'impacte de la crisi econòmica, però bàsicament com a conseqüència dels canvis produïts per les TIC (Tecnologies de la Informació i de la Comunicació), que han revolucionat les relacions de les persones amb els mitjans de comunicació.

El pes econòmic i el mercat de treball de l'esport

Entre 2006 i el 2013 la contribució de l'esport al PIB de Catalunya s'ha situat al voltant del 2%. El sector esportiu ha estat menys afectat que d'altres per la crisi, i en certs àmbits ha crescut, la qual cosa el fa econòmicament atractiu.

Això també es manifesta en l'evolució de l'ocupació. El 2006 aquesta representava un 2,7% del total de l'ocupació a Catalunya i el 2013 la xifra va ser d'un 3,2%. Aquest any, hi havia 95.298 persones ocupades al sector esportiu.

Els grans jaciments de demanda en el futur seran els vinculats al manteniment i a la salut de les persones per mitjà de l'exercici físic i la pràctica esportiva, així com a la gestió d'organitzacions d'aquest àmbit. Es preveu que el sector privat amb ànim de lucre (gestió d'instal·lacions, gimnasos, centres de *fitness*...) sigui el gran creador de llocs de treball en els propers anys. No es preveu un creixement de l'àmbit docent.

Com a conclusió final durant deu anys de la seva existència l'Observatori Català de l'Esport ha fet un seguiment detallat del fenomen esportiu a Catalunya, i ha descrit els canvis experimentats a tots els nivells. Tal i com posen de manifest les dades recollides, les tendències existents són positives malgrat els entrebancs greus generats per la crisi econòmica.

XII Bibliografia

- Burriel, J.C. (1991). *Polítiques esportives municipals a la província de Barcelona*. Barcelona, Diputació de Barcelona.
- Cabello, D., Rivera, E., Trigueros, C., & Pérez, I. (2011). Análisis del modelo del deporte federado español del siglo XXI. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte*, 690-707.
- Camps, A., & Pappous, A. S. (2016). Predicting the Evolution of Sports Federation Membership: An Important Tool to Asses National Governing Bodies' Strategic Planning. *Journal of Sports Science*, 4, 57-69.
- Centro de Investigaciones Sociológicas (2005). *Los hábitos deportivos de los españoles. Comunidad Autónoma de Cataluña*. Estudio nº 2.599. Disponible a http://www.cis.es/cis/export/sites/default/-archivos/marginales/2580_2599/2599/Cru259900CCAA.html
- Centro de Investigaciones Sociológicas (2010). *Los hábitos deportivos de los españoles. Comunidad Autónoma de Cataluña*. Estudio nº 2833. Disponible a: http://www.cis.es/cis/export/sites/default/-archivos/marginales/2820_2839/2833/Cru283300CCAA.html
- Centro de Investigaciones Sociológicas (2014). *Barómetro de junio 2014*. Disponible a: http://www.cis.es/cis/open/cm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=14090
- Consell Català de l'Esport (2017a). El pes econòmic de l'esport a Catalunya el 2013. Document en fase de publicació. Elaborat per Júlia Bosch, Jaume García i Carles Murillo.
- Consell Català de l'Esport (2017b). *Els hàbits esportius dels escolars de Catalunya 2016*. Document no publicat.
- Consell Català de l'Esport (2017c). *Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments Esportius de Catalunya. Les xarxes d'equipaments esportius del PIEC*.
- De Bosscher, V., Shibil, S., Westerbeek, H., & Van Bottenburg, M. (2015). *Successful Elite Sport Policies: An International Comparison of the Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success (SPLISS 2.0) in 15 Nations*. Aachen: Meyer & Meyer Verlag.
- Diputació de Barcelona & Observatori Català de l'Esport (2011). Els ajuntaments i l'esport a Catalunya. Província de Barcelona. Disponible a: http://www.observatoridelesport.cat/docus/estudis_publicats/OCE_7_estudis_publicats_ca.pdf
- Diputació de Barcelona & Observatori Català de l'Esport (2017). Els ajuntaments i l'esport a la Província de Barcelona. Document en fase de publicació.
- Diputació de Girona & Observatori Català de l'Esport (2011). Els ajuntaments i l'esport a les comarques gironines. Disponible a: http://www.observatoridelesport.cat/docus/estudis_publicats/OCE_9_estudis_publicats_ca.pdf
- Escorsa, P., & Maspons, R. (1996). *Objetivo: medallas olímpicas*. Madrid: Alianza editorial
- European Commission (2014). *Sport and physical activity (Special Eurobarometer 412)*. Brussels: European Commission. Brussels: European Commission. Disponible a: http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/docs/ebs_412_en.pdf
- García Ferrando, M. (1982). *Deporte y sociedad*. Madrid: Ministerio de Cultura.

-
- García Ferrando, M. (1986). *Hábitos deportivos de los españoles. Sociología del comportamiento deportivo*. Madrid: Ministerio de Cultura, Consejo Superior de Deportes.
- García Ferrando, M. (1991). *Los españoles y el deporte (1980-1990). Un análisis sociológico*. Madrid: Ministerio de Cultura, Consejo Superior de Deportes.
- García Ferrando, M. (1997). *Los españoles y el deporte (1980-1995). Un estudio sociológico sobre comportamientos, actitudes y valores*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- García Ferrando, M. (2001). *Los españoles y el deporte. Prácticas y comportamientos en la última década del siglo XX*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, Consejo Superior de Deportes.
- García Ferrando, M. (2005). *Posmodernidad y deporte: Entre la individualización y la masificación*. Madrid: Consejo Superior de Deportes, Centro de Investigaciones Sociológicas.
- García Ferrando, M. & Llopis, R. (2010). *Ideal democrático y bienestar personal. Encuesta sobre los hábitos deportivos en España 2010*. Madrid: Consejo Superior de Deportes, Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (2015). *Encuesta de hábitos deportivos en España 2015*. Disponible a: http://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/dms/mecd/servicios-al-ciudadano-mecd/estadisticas/deporte/ehd/Encuesta_de_Habitos_Deportivos_2015.pdf
- Observatori Català de l'Esport & Diputació de Barcelona (2014). *El mercat de treball en el context de l'esport a Catalunya*. Especial incidència a la província de Barcelona, Barcelona, INDE. Redactat per Jordi Viñas i Marta Pérez.
- Observatori Català de l'Esport (2016). *Evolució dels clubs esportius a Catalunya de 2009 a 2015*. Barcelona: INDE. Disponible a: http://www.observatoridelesport.cat/docus/estudis_publicats/OCE_14_estudis_publicats_ca.pdf
- Secretaria General de l'Esport (2010a). *El pes econòmic de l'esport a Catalunya*. Disponible a: http://www.observatoridelesport.cat/docus/estudis_publicats/OCE_11_estudis_publicats_ca.pdf
- Secretaria General de l'Esport (2010b). *Els clubs esportius a Catalunya*. Disponible a: http://www.observatoridelesport.cat/docus/estudis_publicats/OCE_12_estudis_publicats_ca.pdf
- Secretaria General de l'Esport (2010c). *Enquesta d'hàbits esportius a Catalunya 2009-2010*. Recuperat de: http://www.observatoridelesport.cat/docus/estudis_publicats/OCE_10_estudis_publicats_ca.pdf
- Secretaria General de l'Esport (2016). *Memòria e sport català universitari (ECU). Activitat esportiva universitària a Catalunya 2015-2016*. Disponible a: http://esport.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/escolar-i-universitari/universitari/documentacio/
- Secretaria General de l'Esport (2017). *Projectes esportius catalans a Europa en el marc del programa Erasmus+ Sport 2013-2020*. Document no publicat.
- Serra, P. (2016). *La perspectiva de género en los estudios de Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*. Tesis doctoral. Universitat de Barcelona – Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya.
- Surroca, J.M. (2016). *Els clubs catalans a les competicions europees*. Document no publicat.

Annex 1. Espais esportius censats segons tipus i àmbit territorial

Espais esportius convencionals censats segons àmbit territorial. Any 2015														
	Pavellons	Pistes	Camps	Sales	Frontons	Pistes tennis	Pistes esquaix	Pistes pàdel	Piscines aire lliure	Piscines cobertes	Pistes atletisme	Pistes petanca	Altres espais	Total
Alt Camp	10	55	15	46	5	22	0	9	28	4	1	24	56	275
Alt Empordà	22	170	94	174	13	125	6	28	204	16	3	86	267	1.209
Alt Penedès	21	111	44	92	5	40	4	18	42	8	1	71	90	547
Alt Urgell	4	26	7	25	0	8	1	9	20	2	0	10	40	152
Alta Ribagorça	1	11	5	5	0	4	0	0	18	3	1	2	16	66
Anoia	22	120	31	132	13	41	8	19	45	7	1	56	90	585
Aran	4	9	4	21	0	5	1	3	18	10	0	1	35	111
Bages	27	176	57	207	7	61	6	30	66	15	2	102	168	924
Baix Camp	23	160	47	189	9	89	1	54	168	21	3	29	151	944
Baix Ebre	14	84	27	75	2	40	1	17	51	8	2	7	56	384
Baix Empordà	27	142	57	158	12	279	13	62	403	20	1	110	295	1.579
Baix Llobregat	79	542	110	700	79	394	32	154	360	91	12	145	529	3.227
Baix Penedès	12	125	24	104	17	76	1	17	148	13	1	116	71	725
Barcelonès	120	881	136	1.558	62	302	82	165	142	185	13	693	806	5.145
Berguedà	10	70	24	62	5	19	0	5	44	9	0	50	106	404
Cerdanya	8	32	12	29	1	35	1	16	38	5	0	23	84	284
Conca de Barberà	7	33	9	27	0	9	0	0	34	2	1	8	48	178
Garraf	10	107	19	138	10	70	2	33	158	14	1	50	94	706
Garrigues	5	32	14	26	4	11	1	0	37	0	1	10	45	186
Garrotxa	14	67	39	43	8	20	2	0	41	3	1	4	95	337

Gironès	48	178	55	184	5	60	5	29	55	13	3	108	152	895
Maresme	52	318	81	358	38	283	25	51	477	46	8	447	536	2.720
Moianès	4	16	10	14	4	11	3	2	19	0	0	16	31	130
Montsià	10	60	21	62	4	27	1	4	45	5	1	0	29	269
Noguera	12	50	31	30	7	19	1	0	57	2	0	6	44	259
Osona	39	156	76	192	9	76	5	43	98	18	4	40	141	897
Pallars Jussà	7	18	6	16	1	5	2	0	23	1	0	6	35	120
Pallars Sobirà	3	18	7	20	1	15	0	1	44	2	0	4	44	159
Pla d'Urgell	16	36	17	31	7	10	2	5	31	2	0	4	37	200
Pla de l'Estany	8	44	13	25	1	13	3	0	24	2	0	3	0	198
Priorat	2	28	14	16	1	3	0	2	27	0	0	8	0	130
Ribera d'Ebre	7	36	16	26	2	10	1	6	29	2	2	43	4	212
Ripollès	11	35	11	37	1	27	1	12	40	2	0	17	0	276
Segarra	7	36	11	37	3	7	0	5	20	2	0	13	1	178
Segrià	34	182	69	173	11	73	7	27	97	15	5	34	11	885
Selva	35	134	61	161	14	137	4	43	309	24	3	97	6	1.234
Solsonès	5	23	10	20	7	27	0	0	24	2	0	7	0	159
Tarragonès	27	265	63	246	8	119	10	76	247	46	4	124	15	1.445
Terra Alta	4	17	11	8	4	5	0	2	19	0	0	1	0	95
Urgell	12	35	17	32	2	16	5	1	29	3	0	1	0	180
Vallès Occidental	83	535	119	679	47	235	33	65	117	88	13	336	38	2.754
Vallès Oriental	51	322	90	376	29	179	11	117	134	44	6	314	29	1.949
Catalunya	917	5.495	1.584	6.554	458	3.007	281	1.130	4.030	755	94	3.226	300	33.312

Àrees d'activitat esportiva i espais esportius singulars censats segons àmbit territorial. Any 2015

	Àrees activitat	Circuits bicicleta	Rocòdroms	Camps de tir	Circuits de motor	Camps de golf	Altres espais	Total	Total espais esportius
Alt Camp	83	1	6	2	1	0	10	103	378
Alt Empordà	336	16	7	8	5	4	77	453	1.662
Alt Penedès	200	11	7	2	1	0	27	248	795
Alt Urgell	32	1	2	1	2	1	28	67	219
Alta Ribagorça	25	1	3	1	0	0	55	85	151
Anoia	97	7	9	3	4	0	19	139	724
Aran	36	0	4	0	0	1	82	123	234
Bages	171	10	19	11	8	2	26	247	1.171
Baix Camp	159	21	12	6	0	9	41	248	1.192
Baix Ebre	46	10	2	4	4	1	11	78	462
Baix Empordà	248	16	8	6	9	9	93	389	1.968
Baix Llobregat	323	76	27	5	5	6	112	554	3.781
Baix Penedès	62	3	5	0	5	3	12	90	815
Barcelonès	326	128	40	9	0	1	58	562	5.707
Berguedà	111	0	13	3	3	0	15	145	549
Cerdanya	75	1	9	3	1	3	171	263	547
Conca de Barberà	30	0	0	3	1	0	10	44	222
Garraf	80	24	7	4	0	2	27	144	850
Garrigues	5	1	2	0	3	0	3	14	200
Garrotxa	44	0	2	0	0	0	10	56	393

Gironès	195	40	12	1	0	2	30	280	1.175
Maresme	51	5	13	2	1	3	52	127	2.847
Moià	40	8	2	0	1	2	7	60	190
Montsià	35	0	0	2	1	0	7	45	314
Noguera	38	1	0	0	2	0	9	50	309
Osona	191	55	19	5	1	3	53	327	1.224
Pallars Jussà	30	0	3	2	1	0	3	39	159
Pallars Sobirà	55	0	6	5	0	0	59	125	284
Pla d'Urgell	19	4	0	0	1	0	17	26	239
Pla de l'Estany	19	0	1	2	0	1	3	41	226
Priorat	71	0	3	1	0	0	1	76	206
Ribera d'Ebre	47	0	0	5	4	0	4	60	272
Ripollès	109	2	8	0	0	1	49	169	445
Segarra	12	0	1	3	1	1	13	31	209
Segrià	12	24	8	7	4	2	39	96	981
Selva	169	17	11	4	14	7	43	265	1.499
Solsonès	18	2	2	1	0	2	40	65	224
Tarragonès	149	23	5	5	5	3	44	234	1.679
Terra Alta	22	1	2	1	1	0	5	32	127
Urgell	24	0	1	1	2	1	10	39	219
Vallès Occidental	48	71	15	7	0	6	78	225	2.979
Vallès Oriental	286	74	31	16	11	8	96	522	2.471
Catalunya	4.129	654	327	141	102	84	1.549	6.986	40.298

Annex 2. Llicències de les federacions esportives catalanes

Llicències de federacions catalanes				
	2006	2015	Diferència	%
Activitats subaquàtiques	10.565	5.825	-4.740	-44,9
Aèria	537	1.358	821	152,9
<i>Agility</i>	208	191	-17	-8,2
Atletisme	26.148	12.786	-13.362	-51,1
Automobilisme	3.548	1.493	-2.055	-57,9
Bàdminton	293	505	212	72,4
Ball esportiu	751	909	158	21,0
Basquetbol	66.779	66.212	-567	-0,8
Beisbol i softbol	1.673	1.225	-448	-26,8
<i>Biketrial</i>	0	333	333	-
Billar	655	552	-103	-15,7
Bitlles i <i>bowling</i>	942	1.559	617	65,5
Boxa amateur	395	720	325	82,3
Caça	59.546	43.160	-16.386	-27,5
Cecs i deficients visuals	614	621	7	1,1
Ciclisme	19.849	19.209	-640	-3,2
Coloms esportius	682	686	4	0,6
Columbòfila Catalana de Coloms Missatgers	221	229	8	3,6
Criquet	0	1.925	1.925	-
Curses d'orientació	473	175	-298	-63,0
Dards	1539	697	-842	-54,7
Esports de persones amb discapacitat física	1.175	589	-586	-49,9
Disminuïts psíquics	34	3.762	3.728	10964,7
Entitats excursionistes	25.240	38.234	12.994	51,5
Escacs	6.608	7.541	933	14,1
Esgrima	685	850	165	24,1
Espeleologia	1.368	1.511	143	10,5
Esports d'hivern	1.154	6.694	5.540	480,1
Esquaix i raquetbol	94	527	433	460,6
Esquí nàutic	440	444	4	0,9
Físic-culturisme	660	464	-196	-29,7
Futbol	97.334	131.292	33.958	34,9
Futbol americà	3.074	1.431	-1.643	-53,4
Futbol sala	1896	4.120	2.224	117,3

Continua

	2006	2015	Diferència	%
Gimnàstica	497	6.938	6.441	1296
Golf	46.489	30.097	-16.392	-35,3
Halterofília	281	163	-118	-42,0
Handbol	8.444	10.758	2.314	27,4
Hípica	1.222	6.908	5.686	465,3
Hockey	2.754	6.645	3.891	141,3
Judo i disciplines associades	12.469	7.025	-5.444	-43,7
Karate	6.986	8.541	1.555	22,3
<i>Kick-boxing i Muay-thai</i>	18	1.117	1.099	6105,6
<i>Korfball</i>	0	545	545	-
Lluita	54	849	795	1472,2
Motociclisme	4.455	5.889	1.434	32,2
Motonàutica	134	97	-37	-27,6
Natació	9.628	14.256	4.628	48,1
Pàdel	3.360	6.861	3.501	104,2
Paralítics cerebrals	430	249	-181	-42,1
Patinatge	15.159	16.440	1.281	8,5
Pentatló modern	128	308	180	140,6
Pesca	11.649	4.835	-6.814	-58,5
Petanca	14.484	10.260	-4.224	-29,2
Pilota	3.054	3.249	195	6,4
Piragüisme	1.885	1.308	-577	-30,6
<i>Pitch and putt</i>	12854	12.146	-708	-5,5
Polo	57	116	59	103,5
Rem	1.816	1.826	10	0,6
Rugbi	2.406	5.647	3.241	134,7
Salvament i socorrisme	1.060	221	-839	-79,2
<i>Skateboard</i>	0	174	174	-
Sords	263	1.788	1.525	579,8
Taekwondo	9.638	12.030	2.392	24,8
Tennis	38.523	25.510	-13.013	-33,8
Tennis de taula	918	3.223	2.305	251,1
Tir amb arc	2.307	2.688	381	16,5
Tir olímpic	13.098	11.082	-2.016	-15,4
Triatló	1.235	5.351	4.116	333,3
<i>Twirling</i>	347	578	231	66,6
Vela	5.917	14.557	8.640	146,0
Voleibol	7.536	5.201	-2.335	-31,0
Total	576.735	603.305	26.570	4,6

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Consell Català de l'Esport.

Annex 3. Nombre i tipologia d'esportistes d'alt nivell a Catalunya

Nombre i tipologia d'esportistes d'alt nivell a Catalunya. Any 2016

Federacions catalanes	Homes	Dones	Total
Atletisme	8	3	11
Automobilisme	1	0	1
Cecs i deficients visuals	7	6	13
Ciclisme	10	6	16
Entitats excursionistes	4	4	8
Esgrima	2	1	3
Esports d'hivern	3	3	6
Esquí nàutic	1	0	1
Futbol	0	3	3
Gimnàstica	4	6	10
Golf	2	1	3
Handbol	9	0	9
Hoquei	10	10	20
Judo i disciplines associades	0	1	1
Karate	1	0	1
Motociclisme	21	5	26
Natació	40	65	105
Persones amb discapacitat física	5	3	8
Pàdel	0	1	1
Paralítics cerebrals	2	1	3
Patinatge	21	19	40
Pentatló moderna	4	2	6
Piragüisme	4	5	9
Rem	7	2	9
Rugbi	2	0	2
Salvament i socorrisme	0	2	2
Taekwondo	8	3	11
Tennis	12	3	15
Tennis de taula	2	1	3
Tir olímpic	0	1	1
Triatló	2	0	2
Vela	26	14	40
Total	218	171	389

Font: Consell Català de l'Esport, 2017

Annex 4. Els clubs catalans

Nombre de clubs afiliats a les federacions esportives catalanes

Federació	Any 2009		Any 2015		Variació	
	%	n	%	n	%	n
Futbol	12,7	1.521	11,8	1.066	-29,9	-455
Caça	9,4	806	10,0	899	11,5	93
Ciclisme	5,3	457	7,8	706	54,5	249
Basquetbol	5,8	501	5,3	474	-5,4	-27
Entitats excursionistes	4,3	368	4,8	434	17,9	66
Patinatge	3,1	268	4,4	397	48,1	129
Petanca	4,3	369	3,6	323	-12,5	-46
Tennis	2,9	252	2,6	235	-6,7	-17
Escacs	2,6	220	2,5	229	4,1	9
Pàdel	1,0	90	2,3	210	133,3	120
Automobilisme	2,0	176	2,3	203	15,3	27
Triatló	0,9	76	2,2	194	155,3	118
Motociclisme	2,2	185	2,0	181	-2,2	-4
Karate	1,5	128	1,8	163	27,3	35
Taekwondo	1,9	161	1,8	163	1,2	2
Futbol sala	0,7	59	1,6	146	147,5	87
Pesca esportiva i càsting	1,9	166	1,6	141	-15,1	-25
Atletisme	1,6	134	1,6	140	4,5	6
Judo i Disciplines Associades	1,7	142	1,5	134	-5,6	-8
Activitats subaquàtiques	1,6	137	1,5	132	-3,6	-5
Natació	1,4	124	1,4	127	2,4	3
Hípica	1,5	126	1,4	126	0,0	0
Aèria	1,2	101	1,3	121	19,8	20
Bitlles i <i>bowling</i>	1,9	163	1,3	121	-25,8	-42
Gimnàstica	1,2	100	1,3	118	18,0	18
Tennis de taula	1,2	103	1,3	116	12,6	13
Handbol	1,3	113	1,3	114	0,9	1
Vela	1,1	94	1,2	104	10,6	10
Voleibol	0,9	79	1,1	98	24,1	19
Esports d'hivern	0,9	79	0,9	84	6,3	5
Pitch and putt	0,9	77	0,9	80	3,9	3
Tir olímpic	0,9	76	0,8	70	-7,9	-6
Tir amb arc	0,7	59	0,8	68	15,3	9
Golf	0,8	67	0,7	64	-4,5	-3
Federació esportiva paralítics cerebrals	0,4	33	0,7	62	87,9	29
Espeleologia	0,7	57	0,7	60	5,3	3

Continua

Nombre de clubs afiliats a les federacions esportives catalanes

Federació	Any 2009		Any 2015		Variació	
	%	n	%	n	%	n
Federació esports per a disminuïts psíquics	0,7	61	0,7	60	-1,6	-1
Boxa amateur	0,6	52	0,6	54	3,8	2
Coloms esportius	0,6	51	0,6	53	3,9	2
Rugbi	0,4	38	0,5	42	10,5	4
Criquet	-	-	0,5	41	-	-
Ball Esportiu	0,5	40	0,4	38	-5,0	-2
Billar	0,6	45	0,4	38	-15,6	-7
Esports de persones amb discapacitat física	0,8	71	0,4	35	-50,7	-36
Físic-culturisme	0,3	29	0,4	33	13,8	4
Futbol americà	0,3	27	0,4	33	22,2	6
Kick-boxing i Muay-thai	0,3	30	0,4	33	10,0	3
Esquaix i raquetbol	0,4	37	0,3	31	-16,2	-6
Motonàutica	0,3	26	0,3	31	19,2	5
Pilota	0,5	43	0,3	28	-34,9	-15
Rem	0,4	37	0,3	28	-24,3	-9
Hoquei	0,3	26	0,3	26	0,0	0
Federació esportiva cecs i deficients visuals	0,3	24	0,3	25	4,2	1
Curses d'orientació	0,2	20	0,3	23	15,0	3
Piragüisme	0,3	22	0,2	22	0,0	0
Bàdminton	0,3	29	0,2	19	-34,5	-10
Agility	0,2	21	0,2	17	-19,0	-4
Esgrima	0,1	10	0,2	17	70,0	7
Twirling	0,3	22	0,2	17	-22,7	-5
Columbòfila Catalana de Coloms Missatgers	0,2	15	0,2	16	6,7	1
Dards	0,3	24	0,2	16	-33,3	-8
Korfbal	0,3	29	0,2	16	-44,8	-13
Unió de Biketrial (1)	-	-	0,2	16	-	-
Esquí nàutic	0,2	13	0,2	14	7,7	1
Unió de Skate-board (1)	-	-	0,2	14	-	-
Federació esportiva sords	0,2	20	0,1	12	-40,0	-8
Lluita	0,1	12	0,1	11	-8,3	-1
Salvament i socorrisme	0,1	10	0,1	11	10,0	1
Beisbol i softbol	0,2	15	0,1	10	-33,3	-5
Halterofília	0,1	9	0,1	9	0,0	0
Pentatló moderna	0,1	8	0,1	9	12,5	1
Polo	0,1	7	0,1	7	0,0	0
Total	100,0	8.590	100,0	9.008	4,9	418

Font: Secretaria General de l'Esport, 2016.

Annex 5. Anàlisi detallada de l'alumnat de títols oficials, homologats i títols propis

Tècnic/a d'esports

L'alumnat d'aquesta formació ha anat creixent progressivament, des dels 776 participants l'any 2005 i sempre augmentant, fins els 3.441 alumnes el curs 2013-2014. En els dos darrers cursos, 2014-15 i 2015-2016, es produeix una lleugera davallada en el nombre d'inscrits, 3.157 i 2.933 alumnes, respectivament.

Pel que fa la proporció de sexes, el nombre d'homes és molt superior al de les dones en tots els cursos, arribant a ser sis vegades superior. El nombre d'homes augmenta el curs 2009-2010; en canvi, el nombre de dones es manté estable al llarg de tot el període.

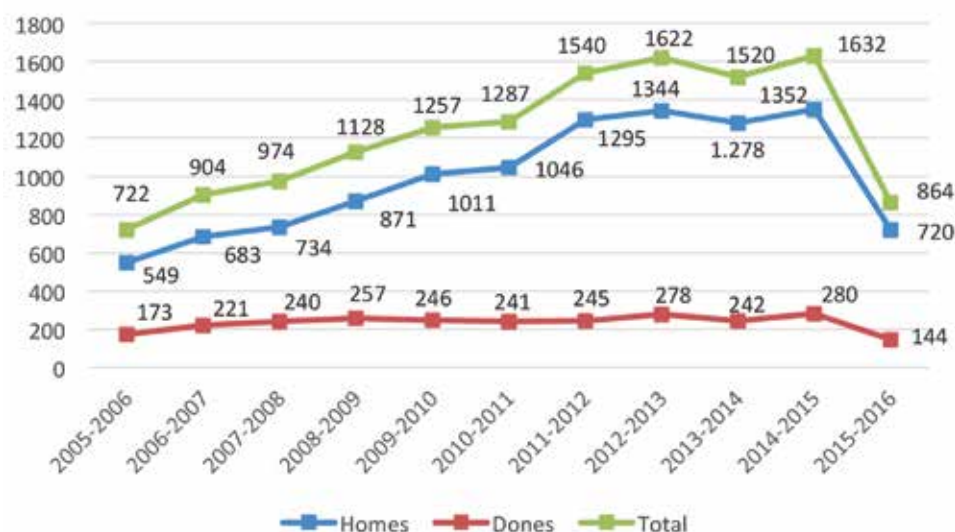

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Departament d'Educació.

Tècnic/a de conducció d'activitats fisicoesportives en el medi natural

Els i les alumnes que cursen la formació de tècnic/a de conducció d'activitats fisicoesportives en el medi natural s'ha duplicat des del curs 2005-2006 fins el curs 2012-2013, que passa dels 722 als 1.622 alumnes. L'any 2015-2016 es produeix una disminució en el nombre d'inscrits, i es passa dels 1.632 alumnes el curs 2014-2015, a la meitat, 864 alumnes.

Pel que fa a les diferències entre sexes, el nombre d'homes ha estat molt superior al nombre de dones, i també ha anat en augment en tots els cursos acadèmics. En el curs acadèmic 2005-2006 és on hi ha menor diferència entre homes i dones, tot i ser el triple el nombre d'homes en comparació al de dones. Al llarg del període, es pot observar com el nombre d'homes ha anat en augment, mentre que el nombre de dones s'ha mantingut estable. És per aquest motiu que durant el curs acadèmic 2013-2014 el nombre d'homes va arribar a ser cinc vegades superior al de dones.

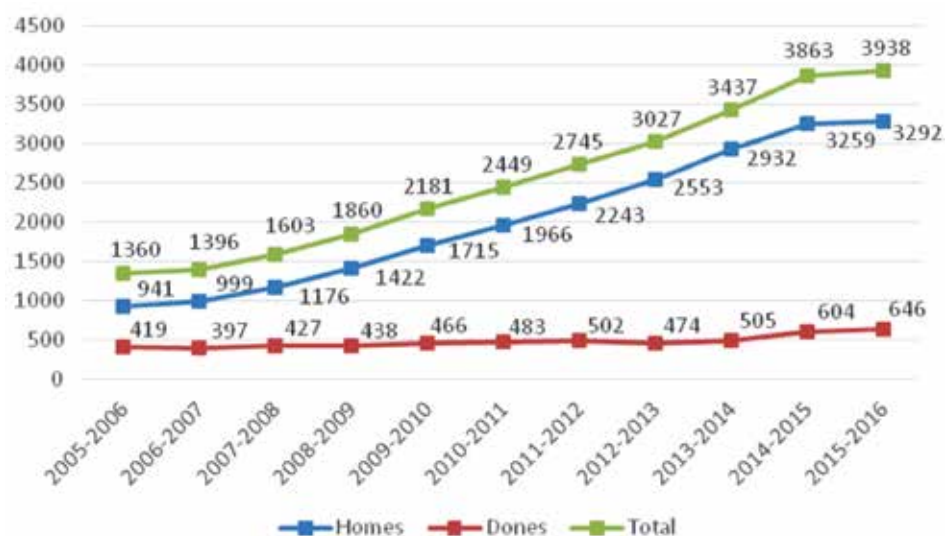

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Departament d'Educació.

Tècnic/a d'animació d'activitats físicoesportives en el medi natural

Els i les alumnes que cursen la formació de tècnic/a d'animació d'activitats físicoesportives en el medi natural ha anat en augment al llarg del període analitzat, i s'arriben quasi a triplicar el nombre d'alumnes inscrits el curs acadèmic 2015-2016, en comparació amb el curs 2005-2006, 3.938 i 1.360 respectivament.

Cal destacar que el nombre d'homes ha estat molt superior al nombre de dones des del curs 2005-2006 i fins l'actualitat. Mentre que el nombre de dones s'ha mantingut estable, el nombre d'homes ha anat en augment, motiu pel qual la diferència entre sexes ha anat també en augment. En aquest sentit, el nombre d'homes ha estat més de cinc vegades el de dones des del curs 2011-2012 fins l'actualitat.

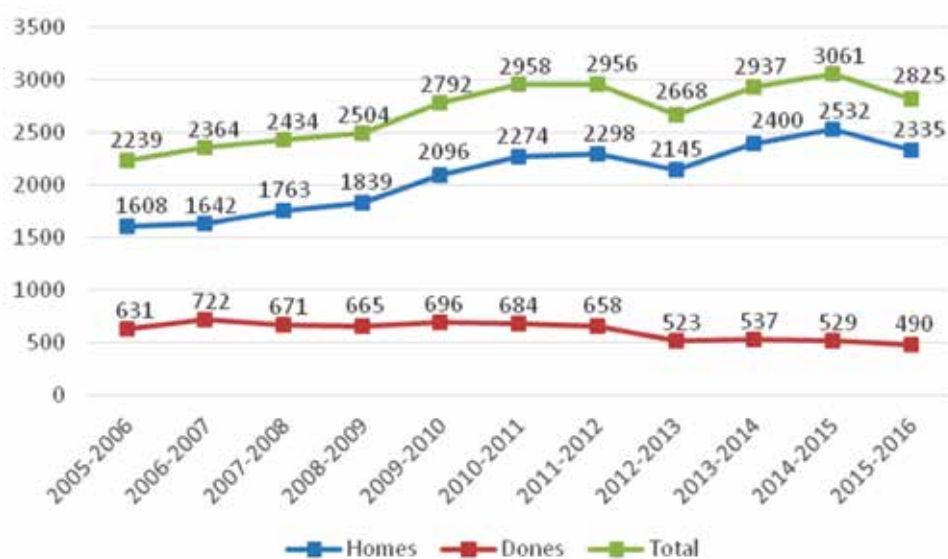
Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Departament d'Educació.

Llicenciatura i Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Durant el període analitzat, els estudis en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport s'han adaptat al marc de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) i la Declaració de Bolonya de l'any 1999. És per aquest motiu que en aquesta anàlisi s'ha considerat l'alumnat matriculat a la Llicenciatura i al Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport.

Considerant el total d'alumnat matriculat, podem veure com s'ha produït un lleuger augment des del curs acadèmic 2005-2006 fins l'actualitat. Tot i això, excepcionalment el curs acadèmic 2012-2013 es va produir una lleugera disminució en el nombre d'alumnes. Finalment, cal destacar que en el curs acadèmic 2015-2016 s'ha considerat l'alumnat matriculat a les facultats de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport de Catalunya, a excepció de l'Escola Universitària de la Salut i l'Esport (EUSES) de la Universitat de Girona, motiu pel qual es pot produir un biaix en les dades obtingudes.

Pel que fa a la diferència entre homes i dones, el nombre d'homes que cursen els estudis en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport sempre ha estat superior al de dones, i ha anat en augment al llarg dels anys i ha arribat a ser més de quatre vegades els homes matriculats en relació a les dones, des del curs acadèmic 2012-2013 i fins l'actualitat.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir del Departament d'Educació.

Màsters

Des del curs acadèmic 2005-2006 fins el curs 2015-2016, les persones matriculades a màsters relacionats amb Ciències de l'Activitat Física i l'Esport han augmentat considerablement, des dels 196 fins els 752 alumnes.

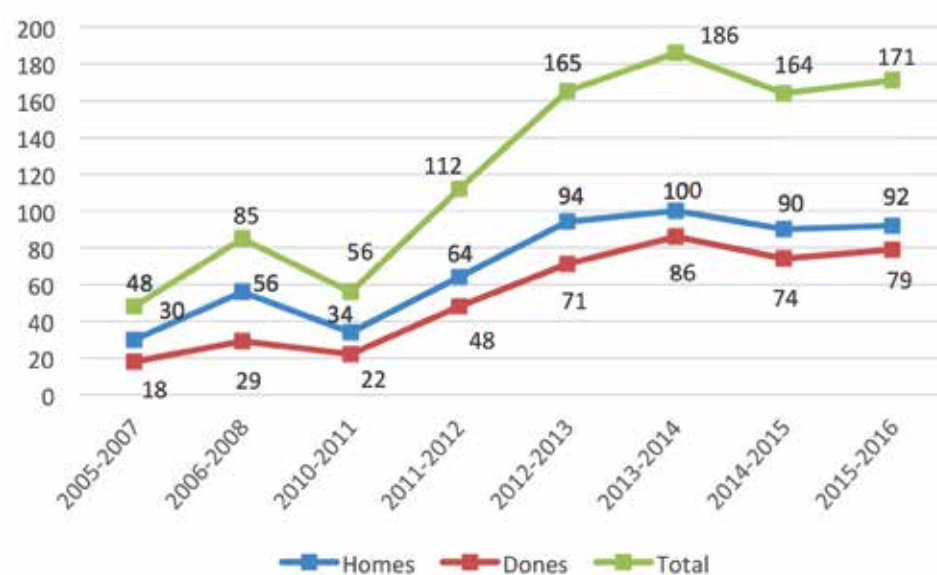
El nombre d'homes ha estat sempre superior al de dones. Cal destacar, però, que en aquest cas, el nombre de dones matriculades a màster ha augmentat des del curs acadèmic 2005-2006. És per aquest motiu que, tot i que el nombre d'homes triplica el nombre de dones matriculades en l'actualitat, la diferència és menor en comparació amb la diferència que trobem en els estudis de grau.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de les organitzacions corresponents.

Doctorat

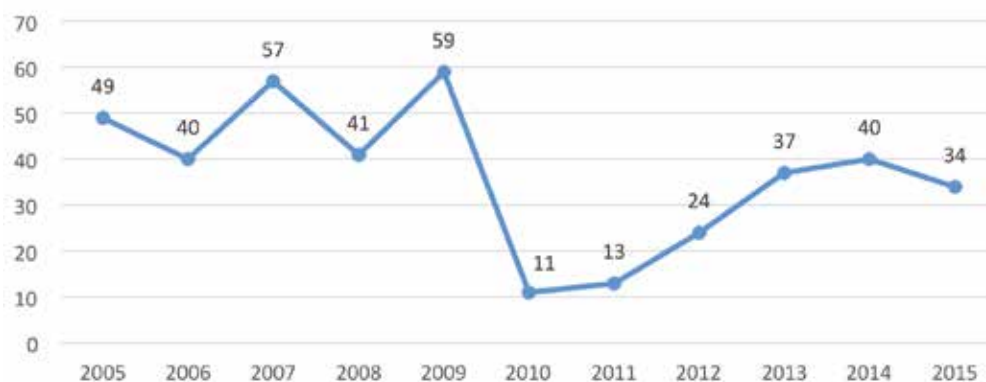
El nombre d'alumnat matriculat a doctorat en l'àmbit de les Ciències de l'Activitat Física i l'Esport a Catalunya ha anat en augment des de l'any 2005. Cal destacar que, entre els anys 2005 i 2008, es contempla el número de persones matriculades als programes bianuals de doctorat. Posteriorment, el nombre d'homes i dones matriculat es registra a cada curs acadèmic. El nombre d'homes ha estat superior al nombre de dones matriculades al llarg de tot el període. Cal destacar però que, a diferència dels estudis de grau, la desigualtat entre el nombre d'homes i de dones és menor.

Annex 6. Anàlisi detallada de la formació de l'Escola Catalana de l'Esport

Cursos d'iniciació a tècnic/a d'esport (CIATE)

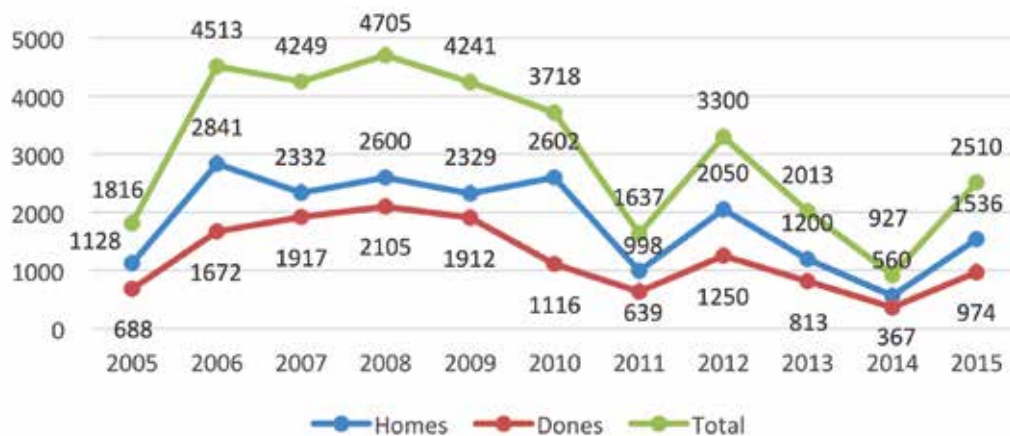
Els anys que l'Escola Catalana de l'Esport va organitzar el major nombre de cursos són el 2007 i 2008, amb 187 i 199 cursos respectivament; a partir de l'any 2009, hi ha una disminució de CIATE, fins els seus mínims durant els anys 2013 i 2014, amb 91 i 43 cursos organitzats. L'any 2015 s'aprecia un augment en el nombre de cursos organitzats, que arriben als 107.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de l'Escola Catalana.

El nombre d'assistents als CIATE és proporcional al nombre de cursos, i són el 2007 i el 2008, els anys on hi ha hagut més inscripcions. D'altra banda, els anys on la participació ha patit una davallada destacable són el 2011 i 2014, fins el nombre més baix, amb un total de 927 persones inscrites.

Pel que fa a la proporció de sexes, el nombre d'homes participants ha estat en tots els anys molt superior al nombre de dones, fins i tot, en alguns anys, duplicant-lo, com és el cas de l'any 2010.

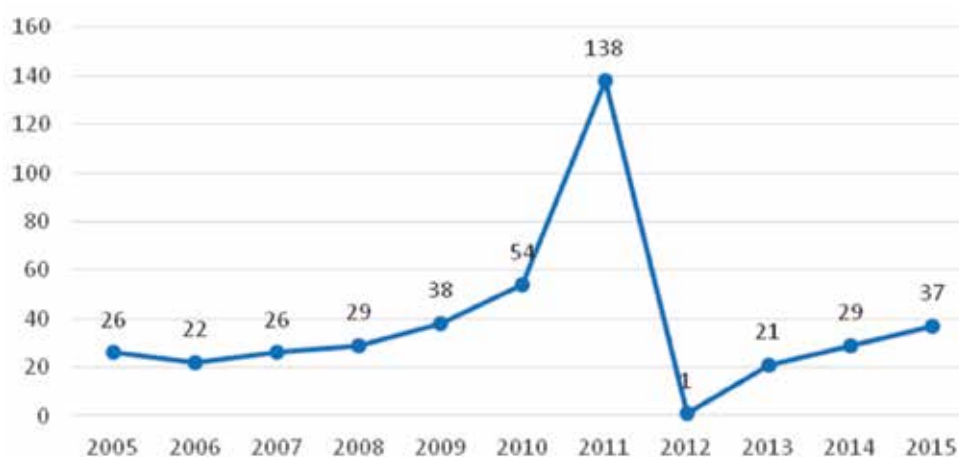

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de l'Escola Catalana.

Cursos de tècnic/a d'esport en període transitori

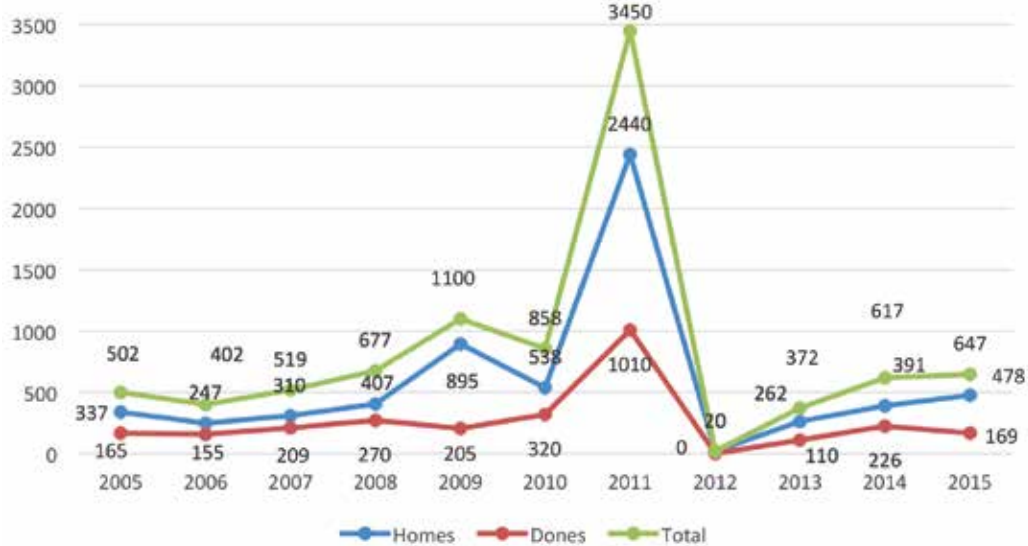
L'Escola Catalana de l'Esport, atenent la normativa de formació de tècnics d'esport en el període transitori (d'acord amb la disposició transitòria primera del Reial Decret 1913/1997 de 19 de desembre, modificat pel Reial Decret, 1363/2007, de 24 d'octubre), promou les activitats de formació, d'acord amb les competències que li corresponen en matèria d'esports, tant per l'Estatut d'Autonomia com per la legislació esportiva vigent. Aquesta nova normativa ha portat a l'Escola Catalana de l'Esport a fer l'adaptació dels seus plans d'estudis a fi d'estar en disposició d'oferir, durant el període transitori, una formació de tècnics d'esport en les condicions establertes per la legislació vigent perquè, en el seu moment, obtinguin el reconeixement, a efectes de la correspondència amb els mòduls de cadascun dels nivells o graus.

L'Escola Catalana de l'Esport ha impartit 421 cursos en deu anys (2005-2015), i ha arribat al seu màxim l'any 2011, impartint 138 cursos. Durant els altres anys, només l'any 2010 sobrepassa la cinquantena de cursos.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de l'Escola Catalana.

El nombre màxim d'assistents als cursos de període transitori fou l'any 2011, amb un total de 3450. En referència a la proporció entre sexes, el nombre d'homes ha estat superior en tots els anys, i destaca l'any 2009 on es multiplica per 4, i els anys 2011 i el darrer, 2015, on es duplica el nombre d'homes assistents en relació a les dones.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de l'Escola Catalana.

Actes de formació continuada (seminaris, jornades, congressos, etc.)

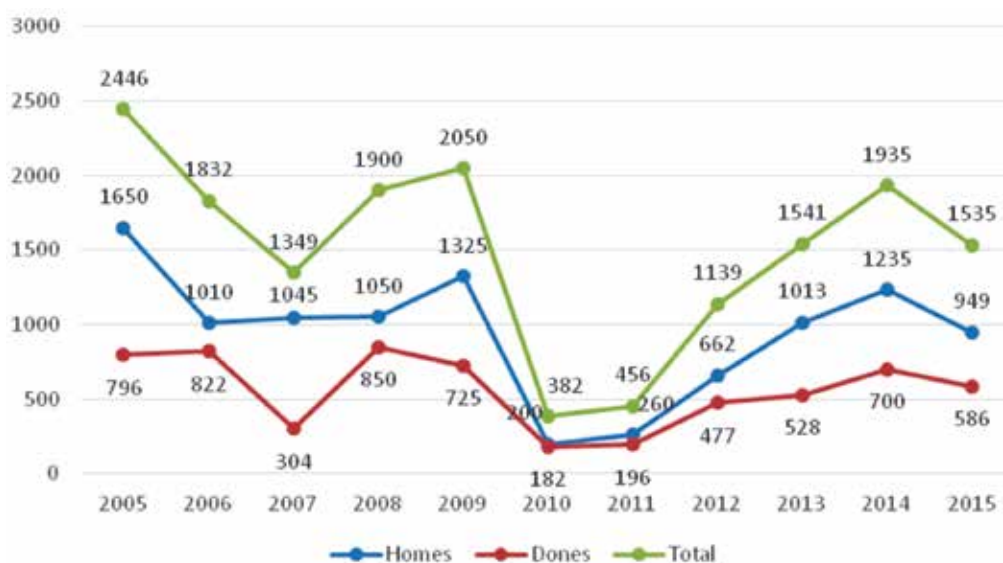
Entre els anys 2005 i 2015, l'Escola Catalana ha organitzat 405 actes de formació continuada. Els anys 2007 i 2009 són els que més cursos s'han fet, amb 57 i 59 actes, respectivament. A partir del 2010 es redueix considerablement el nombre d'actes organitzats, i s'arriba al mínim d'11 i 13 cursos, els anys 2010 i 2011 respectivament. Durant els anys posteriors es produeix un lleuger creixement, fins als 40 cursos l'any 2014.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de l'Escola Catalana.

Pel que fa als assistents als cursos, l'any on hi ha hagut una participació més alta ha estat l'any 2005, que es van sobrepasar els dos mil participants, concretament 2446. A partir de l'any 2010 es redueix considerablement el nombre d'inscrits, amb un total de 382 persones. L'any 2012 i posteriors, hi ha un lleuger creixement, i s'arriba, el 2014, a tenir 1935 participants.

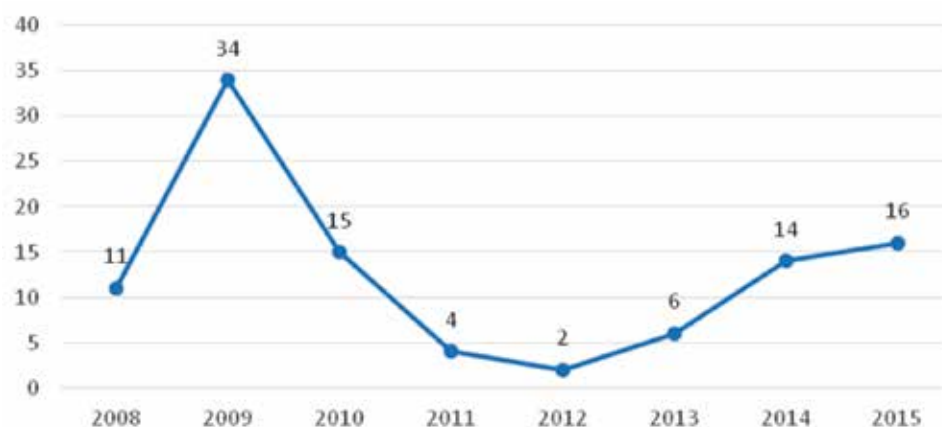
Pel que fa a la proporció entre sexes, el nombre d'homes ha estat superior al de dones en tots els anys, i s'aprecia la major diferència els anys 2005 i 2007, en què hi ha el doble i el triple d'homes, respectivament.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016: a partir de l'Escola Catalana.

Seminaris d'higiene i primers auxilis i cursos DEA

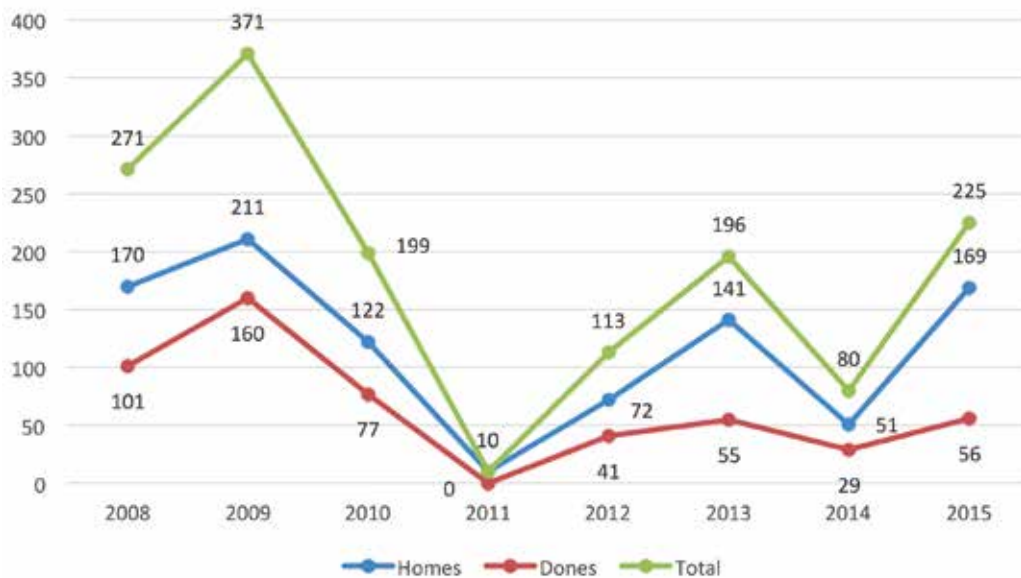
Entre els anys 2008 i 2015, l'Escola Catalana de l'Esport ha organitzat 102 seminaris d'higiene i primers auxilis i cursos DEA. L'any que s'han organitzat més cursos és el 2009, amb un total de 34 seminaris i cursos. Durant el període 2011-2013 el nombre de cursos i seminaris va disminuir considerablement, fins els 4, 2 i 6 cursos, respectivament.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016: a partir de l'Escola Catalana.

El major nombre d'assistents el trobem l'any 2009, que correspon amb l'any on s'han organitzat més cursos, amb un total de 371 inscrits, seguit de l'any 2008 i 2014, amb 271 i 225 inscrits, respectivament.

Pel que fa la proporció de sexes, el nombre d'homes ha estat superior en tots els anys al nombre de dones, però mai ha arribat a doblar el nombre de participants.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de l'Escola Catalana de l'Esport.

Annex 7. L'esport als mitjans de comunicació

Freqüència de lectura de premsa esportiva en suport paper segons sexe

Freqüència de lectura de premsa esportiva	2005 %		2010 %		2014 %	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Tots els dies	22,0	3,8	21,9	3,4	20,6	2,5
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	9,1	1,1	10,0	2,4	4,1	0
Un dia qualsevol de la setmana	14,7	2,0	16,9	6,4	8,2	3,5
Cap de setmana	7,1	2,9	6,7	1,7	6,7	4,0
Una o dues vegades al mes	-	-	-	-	4,6	1,5
Amb menor freqüència	11,4	5,1	11,2	8,6	11,3	5,0
Mai o gairebé mai	35,4	85,2	33,3	77,0	44,3	82,9
No contesta	0,2	0	0	0,5	0	0,5

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Freqüència de lectura de premsa esportiva en suport paper segons grups d'edat

2005 %						
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	> 65
Tots els dies	9,7	17,2	11,5	12,3	10,9	14,7
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	4,9	5,4	4,4	8,4	5,9	0,9
Un dia qualsevol de la setmana	9,0	9,8	8,2	9,7	3,4	9,2
Diumenges	4,2	5,4	5,5	6,5	5,9	1,8
Amb menor freqüència	9,0	6,4	11,0	6,5	10,1	7,3
Mai o gairebé mai	63,2	55,9	58,8	56,8	63,9	66,1
No contesta	0	0	0,5	0	0	0
2010 %						
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	> 65
Tots els dies	21,9	16,8	12,5	8,3	4,8	10,4
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	6,7	7,2	7,5	2,5	9,5	3,9
Un dia qualsevol de la setmana	17,1	15	11,9	10	11,4	5,2
Diumenges	4,8	4,8	3,8	3,3	7,6	1,9
Amb menor freqüència	6,7	8,4	9,4	13,3	12,4	9,7
Mai o gairebé mai	42,9	47,9	54,4	62,5	54,3	68,2
No contesta	0	0	0,6	0	0	0,6
2014 %						
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	> 65
Tots els dies	14,3	14,9	14,8	9,7	15,4	3,5
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	0	1,5	5,7	1,4	0	1,2
Un dia qualsevol de la setmana	10,7	6,0	6,8	5,6	3,8	4,7
Cap de setmana	3,6	4,5	6,8	5,6	3,8	5,8
Un o dos cops al mes	0	6,0	3,4	2,8	1,9	2,3
Amb menor freqüència	10,7	11,9	4,5	9,7	7,7	7,0
Mai o gairebé mai	57,1	55,2	58,0	65,3	67,3	75,6
No contesta	3,6	0	0	0	0	0

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Freqüència de lectures de revistes esportives segons sexe

	2005 %		2010 %	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Setmanalment	9,1	2,2	10,9	2,7
Algun cop per mes	10,6	3,1	12,4	4,2
Amb menor freqüència	13,4	5,5	9,2	5,4
Mai o gairebé mai	66,3	89,2	67,2	87,8
No contesta	0,6	0,0	0,2	0,0

	2014 %	
	Homes	Dones
Tots els dies	4,1	0,5
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	1,0	1,0
Un dia qualsevol de la setmana	2,1	0,5
Cap de setmana	2,1	1,5
Un o dos cops al mes	3,6	0,5
Amb menor freqüència	10,3	1,5
Mai o gairebé mai	76,8	94,0
No contesta	0	0,5

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Freqüència de lectures de revistes esportives segons grups d'edat

2005 %						
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	> 65
Setmanalment	7,6	5,4	4,9	5,2	5,9	5,5
Algun cop per mes	11,1	8,8	7,7	7,1	2,5	0,9
Amb menor freqüència	14,6	8,8	9,3	8,4	6,7	8,3
Mai o gairebé mai	66,7	76,0	78,0	79,4	84,0	85,3
No contesta	0,0	1,0	0,0	0,0	0,8	0,0
2010 %						
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	> 65
Setmanalment	9,5	10,2	8,8	2,5	2,9	5,2
Algun cop per mes	12,4	10,8	8,1	7,5	9,5	2,6
Amb menor freqüència	9,5	8,4	5,0	9,2	5,7	6,5
Mai o gairebé mai	68,6	70,7	78,1	80,0	81,9	85,7
No contesta	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0
2014 %						
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	> 65
Tots els dies	0	1,5	6,8	0	3,8	0
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	3,6	3,0	0	0	0	1,2
Un dia qualsevol de la setmana	3,6	3,0	1,1	0	1,9	0
Cap de setmana	3,6	4,5	1,1	1,4	0	1,2
Una o dues vegades al mes	3,6	1,5	2,3	1,4	3,8	1,2
Amb menor freqüència	17,9	6,0	4,5	1,4	7,7	5,8
Mai o gairebé mai	64,3	80,6	84,1	95,8	82,7	90,7
No contesta	3,6	0	0	0	0	0

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Seguiment de programes esportius per televisió segons sexe

	2014 %	
	Homes	Dones
Tots els dies	25,8	9,0
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	5,2	2,0
Un dia qualsevol de la setmana	21,6	11,1
Cap de setmana	19,1	10,6
Una o dues vegades al mes	5,2	11,6
Amb menor freqüència	8,2	15,6
Mai o gairebé mai	14,9	39,7
No contesta	0	0,5

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Seguiment de programes esportius per televisió segons grups d'edat

	2014 %					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	> 65
Tots els dies	28,6	20,9	19,3	13,9	23,1	8,1
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	0	4,5	5,7	0	1,9	5,8
Un dia qualsevol de la setmana	21,4	13,4	12,5	18,1	17,3	18,6
Cap de setmana	7,1	11,9	12,5	19,4	13,5	18,6
Una o dues vegades al mes	10,7	9,0	9,1	6,9	9,6	7,0
Amb menor freqüència	7,1	13,4	12,5	8,3	11,5	15,1
Mai o gairebé mai	21,4	26,9	28,4	33,3	23,1	26,7
No contesta	3,6	0	0	0	0	0

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Seguiment de programes esportius per ràdio segons sexe

Seguiment de programes esportius per ràdio	2014 %	
	Homes	Dones
Tots els dies	10,8	3,5
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	1,5	1,0
Un dia qualsevol de la setmana	10,3	2,0
Cap de setmana	3,1	2,5
Una o dues vegades al mes	3,1	2,5
Amb menor freqüència	12,9	6,0
Mai o gairebé mai	58,2	81,9
No contesta	0	0,5

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Seguiment de programes esportius per ràdio segons grup d'edat

	2014 %					
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	> 65
Tots els dies	3,6	6,0	8,0	6,9	5,8	9,3
Algun dia per setmana, preferiblement dilluns	0	1,5	1,1	1,4	0	2,3
Un dia qualsevol de la setmana	10,7	6,0	8,0	2,8	1,9	8,1
Cap de setmana	3,6	3,0	3,4	0	1,9	4,7
Una o dues vegades al mes	3,6	3,0	4,5	1,4	0	3,5
Amb menor freqüència	14,3	7,5	8,0	9,7	13,5	8,1
Mai o gairebé mai	60,7	73,1	67,0	77,8	76,9	64,0
No contesta	3,6	0	0	0	0	0

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de Centro de Investigaciones Sociológicas.

Annex 8. Organitzacions catalanes reconegudes oficialment per organitzacions internacionals

Entitat catalana	Organisme internacional
Federació Catalana de Ball Esportiu (FCBE) www.fcbe.cat	United Country Western Dance Council (UCWDC) http://www.ucwdc.org
Associació <i>Beach Tennis</i> Catalunya www.abt.cat	IBFT – Europe www.ifbt.eu
	International Federation Beach Tennis www.beachtennis.com
Associació Catalana de <i>Bike Trial</i> www.biketrial.cat	Biketrial International Union www.bju.jp
	European Bike Trial Union www.eurobiketrial.com
Federació Catalana de Bitlles i <i>Bowling</i> www.fcbb.cat	Federation International des Quilleurs www.fiq.org
	World Tenpin Bowling Association www.worldtenpinbowling.com
	European Tenpin Bowling Association www.etbf.eu
	World Ninepin Bowling Association www.fiq-wnba.com
	Wnba Ninepin Bowling Classic www.fiqwnba-nbc.de
Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada) http://www.feec.cat	Union Internationale des Associations d'Alpinisme http://www.theuiaa.org
	Federation for Sport at Altitude http://www.fsa-sky.org
Federació Catalana de Dards www.dardscatalunya.cat	World Dards Federation www.dartswdf.com
Federació Catalana de Físic-culturisme www.fc-culturisme.cat	Union Internationale de Body Building Naturel www.uibbn.free.fr
Associació <i>Fistball</i> Catalunya http://www.fistball.cat	International Fistball Association http://www.ifa-fistball.com
Lliga de Futbol Australià de Catalunya http://www.lfac.cat	Aussie Rules International http://www.aussierulesinternational.com
Federació Catalana de Futbol Sala http://www.futsal.cat	Union Européenne de Futsal (UEFS) http://www.uefsfutsal.org
	Asociación Mundial de Futsal (AMF) http://www.amfutsal.com.py/

Associació <i>Fut-Tennis</i> Catalunya www.fut-tennis.cat	Union Internationale de Futnet www.unif-planet.org
	European Futnet Association www.futnet.eu
Associació Catalana de <i>Futvolei</i>	Federació Internacional de Futvolei www.fifv.org
Federació Catalana de <i>Korfbal</i> http://korfbal.cat	International Korfball Federation http://korfball.org
Federació Catalana de Patinatge http://www.fecapa.cat	Confederación Sudamericana del Patín http://www.cspatin.org
Federació Catalana de <i>Pitch and Putt</i> http://www.pitch.cat	Federation of International Pitch and Putt Associations http://www.fippa.net
Federació Catalana d'Esquix i <i>Raquetbol</i> http://www.esquaix.cat	International Racquetball Federation http://www.internationalracquetball.com
	European Racquetball Federation http://www.european-racquetball.org
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada – Raquetes de neu http://www.feec.cat	World Snowshoe Federation (WSSF) http://www.snowshoerunning.org
Associació Catalana de <i>Rugby</i> Lliga (ACRL) http://www.rugbylliga.cat	Rugby League European Federation http://www.rlef.eu.com
Federació Catalana de Tamborí www.tamcat.org	Fédération Internationale de Balle au Tambourin www.fibat.net
Associació Catalana de <i>Touch</i>	Federació Internacional de Touch (FIT) www.international-touch.org
Federació Esportiva Catalana de <i>Twirling</i> http://www.twirling.cat	European Federation of Baton Twirling http://www.facebook.com/TwirlingEurope

Font: Observatori Català de l'Esport, 2016; a partir de la Plataforma seleccions esportives catalanes.

XIV El deporte en Cataluña. 10 años del Observatorio Catalán del Deporte (2006-2016)

Introducción

Hace ya diez años que se creó el Observatori Català de l'Esport. Su tarea principal durante todo este período ha consistido en recoger la mayor cantidad de información posible sobre el conjunto del sistema deportivo, incidiendo especialmente en el sistema propio de Cataluña y organizándola de manera sistemática y de fácil acceso para que las personas y organizaciones interesadas puedan consultarla y utilizarla con el objetivo de mejorar el diagnóstico en sus análisis o acciones estratégicas.

Se dispone, pues, de información recogida durante diez años, lo que permite ver las tendencias más significativas del sector. Estudiar tendencias es algo muy útil porque ayuda a identificar procesos en alza o en declive; la única posibilidad de intervenir de manera realmente eficiente es si las decisiones se fundamentan en hechos observables y no en intuiciones a partir de una serie de datos de dos o tres años en el mejor de los casos.

Este informe sigue una estructura similar al de los anteriores con las adaptaciones que ha requerido el paso del tiempo y las nuevas informaciones disponibles. En primer lugar, se analizan las personas que hacen deporte, el modo cómo lo hacen y los lugares donde se practica. A causa de su interés particular, se dedica un apartado a la competición. A continuación, se tratan las organizaciones que conforman el sistema deportivo, diferenciando entre los clubes y federaciones, ayuntamientos y empresas de servicios deportivos. A continuación se tratan los aspectos más destacados acaecidos desde el punto de vista legal y de las políticas deportivas. En el apartado de apoyo al desarrollo deportivo se analizan principalmente las iniciativas de formación e investigación. Los tres últimos apartados tratan del deporte en los medios de comunicación, de la proyección deportiva de Cataluña en el mundo y del peso económico y del mercado de trabajo del deporte en Cataluña. Se concluye con una reflexión sobre las principales tendencias del sistema deportivo catalán entre 2006 y 2016¹⁵.

Núria Puig, directora hasta 2016 del *Observatori Català de l'Esport*

Andreu Camps, director del *Observatori Català de l'Esport*

Conclusión. 10 años observando la evolución del sistema deportivo en Cataluña

Desde el año 2006 el *Observatori Català de l'Esport* ha establecido una serie de indicadores que ha permitido analizar la evolución del sistema deportivo en Cataluña. En sus inicios, y mediante el consenso con personas expertas, se establecieron unos indicadores básicos que permitieron recopilar información diversa con el objetivo de ilustrar la situación del fenómeno deportivo en Cataluña. A partir de aquel momento y, gracias a la colaboración de diversas instituciones y a la realización conjunta de estudios de investigación en esta materia, estos indicadores se han ido ampliando y revisando para

¹⁵ Si alguna persona u organización no se encuentra reflejada en este informe o le parece que falta información importante, rogamos nos lo hagan saber en observatori@gencat.cat

proporcionar una visión global acerca del sistema deportivo en Cataluña. El análisis de indicadores recogidos a lo largo de estos diez años permite identificar las principales tendencias que caracterizan el fenómeno deportivo en Cataluña. Se resumen a continuación.

Práctica deportiva de las personas mayores de 16 años

Cerca de un 46% de la población catalana mayor de 16 años dice que hace deporte. El principal aumento (18 unidades porcentuales) se dio entre 1980 y 1995, para posteriormente ir creciendo regularmente hasta la actualidad. Cataluña es la tercera comunidad autónoma en cuanto a práctica deportiva, situándose detrás de las Islas Baleares y Navarra y por encima de la media europea, que actualmente es de un 41%.

A pesar de que el número de personas que practican deporte ha aumentado ligeramente entre el 2005 y 2014, se ha producido un aumento de 10 unidades porcentuales en la proporción de personas que lo hacen una o más veces a la semana. Estos datos ponen de manifiesto que el hábito deportivo se consolida entre la población practicante.

Además de las personas que dicen practicar deporte, hay un 68,4% que “andan o pasean más o menos deprisa con la intención de mantener o mejorar la forma física”.

Las actividades deportivas más practicadas son de carácter recreativo y se realizan tanto en espacios convencionales como en los espacios públicos urbanos o el medio natural. Durante este periodo se mantienen las diferencias según diversas variables sociodemográficas. Los resultados indican que los hombres practican más que las mujeres, que quienes tienen niveles de instrucción elevados lo hacen más que las personas sin estudios, y que a menor edad, mayor práctica. Sin embargo, con relación a la edad de práctica, cabe destacar que numerosas personas han accedido al deporte en edades avanzadas gracias a los programas adaptados para este grupo de edad que se han desarrollado. En estos casos, la frecuencia de práctica iguala a la de los grupos más jóvenes.

Práctica deportiva de la población infantil y juvenil hasta los 16 años

Además de la educación física obligatoria realizada en el marco de los programas educativos, un 72.8% de la población escolar en Cataluña realiza práctica deportiva organizada y no organizada. Cabe destacar también que entre los años 2011 y 2016 se ha producido un incremento de la práctica deportiva de 5,5 unidades porcentuales.

Las diferencias según variables sociodemográficas reproducen las tendencias que se dan entre la población adulta, de manera que los niños practican más que las niñas, disminuyendo el índice de práctica hasta el 48.2% en el caso de las niñas y chicas inmigrantes.

Entre las actividades organizadas, el fútbol y el baloncesto son las más practicadas por los chicos y las danzas y la natación en el caso de las chicas. En cuanto a las actividades realizadas por cuenta propia destacan correr y andar, fútbol y fútbol sala (sobre todo en el caso de los chicos) y ciclismo.

El *Pla Català de l'Esport a l'Escola*, iniciado en el año 2005, puede haber contribuido en esta mejora de la práctica de las personas menores de 16 años. Durante el curso es-

colar 2005-2006 participaron 15.123 niños y niñas, cifra que ha aumentado durante el periodo analizado hasta alcanzar los 323.748 participantes en el curso académico 2015-2016.

Espacios deportivos

Según el *Cens d'Equipaments Esportius de Catalunya* (CEEC), en el año 2017 en Cataluña hay un total de 42.681 espacios deportivos entre los que se han de diferenciar los espacios convencionales (espacios tradicionales que disponen de referentes reglados), las áreas de actividad deportiva (espacios no estrictamente deportivos adaptados al desarrollo de actividades deportivas) y los espacios singulares (que generalmente requieren de unas dimensiones o peculiaridades geográficas para su ubicación).

Desde el año 2005, el *Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments esportius de Catalunya* (PIEC) establece una serie de determinaciones que afectan a los equipamientos deportivos en Cataluña y analiza las necesidades básicas de los diferentes ámbitos territoriales. Gracias a este plan se han racionalizado las inversiones en el territorio y se ha conseguido que el déficit global de la red básica de espacios deportivos se haya reducido del 9% en 2005 hasta el 5.1% del total de las necesidades cuantificadas en 2015. Sin embargo, el déficit se reparte de modo desigual en el territorio siendo mayor en las áreas más pobladas.

La competición deportiva y los logros alcanzados

Alrededor de una cuarta parte de las personas que hacen deporte, lo hacen compitiendo. La cifra se mantiene estable durante todo el periodo analizado. El número de licencias federativas ha aumentado 7 unidades porcentuales entre 2006 y 2015.

El mundo de la competición deportiva es muy activo y configura un entramado muy diversificado. Hay competiciones organizadas en diversos niveles y ámbitos: escolares, universitarias, en el entorno federativo y a nivel comarcal o internacional, entre otros. Los equipos de Cataluña han tenido una presencia destacada en todos los niveles.

Entre 2006 y 2016, alrededor de 35 deportistas al año han disfrutado de las becas del plan ADO y ADOP respectivamente. Cabe destacar que la diferencia entre hombres y mujeres se ha reducido notablemente, llegando a igualarse en los últimos años.

Finalmente, la participación de deportistas de Cataluña en los Juegos Olímpicos y Paralímpicos de verano ha representado – con pequeñas diferencias según los casos – un 35% del total de la delegación española. En el caso de los juegos de invierno, la proporción ha sido ligeramente más elevada.

Organizaciones deportivas

Clubes y federaciones

En el año 2015 había en Cataluña 9.008 clubes deportivos afiliados a una o varias de las 72 federaciones deportivas existentes.

Existe mucho dinamismo en el mundo de los clubes. Se crean nuevos y otros desaparecen. En conjunto, predominan los clubes pequeños, de hasta 100 miembros, que entre los años 2009 y 2015 han aumentado en 14,7 unidades porcentuales sobre el total de clubes.

El movimiento asociativo ha afrontado la crisis económica gracias al voluntariado, que ofreciendo su tiempo ha permitido seguir adelante. Es a partir de 2007, momento en que la crisis ya hacía efecto sobre los sectores productivos, cuando se fundaron el 9,5% de los clubes existentes.

Los clubes se orientan sobre todo a las competiciones federadas y promueven los deportes tradicionales. Aun así, entre 2009 y 2015 se ha producido una ampliación en el tipo de oferta y un pequeño incremento de la participación femenina.

Ayuntamientos

Los servicios deportivos municipales han sufrido los efectos de la crisis lo que ha llevado a cambios importantes en sus procedimientos de acercar la oferta deportiva a la ciudadanía.

Entre 2010 y 2016 se ha acentuado la tendencia hacia la gestión directa, principalmente en los municipios de más de 100.000 habitantes. Seguramente se debe a que el control del gasto ha aumentado y a la difícil viabilidad económica de muchas instalaciones deportivas a causa del incremento del IVA (del 8% al 21% en septiembre de 2011) para los servicios deportivos.

Entre 2010 y 2016 el presupuesto municipal destinado a deportes se ha reducido en un 2%, volviendo a cifras de 1989 y situándose en el 4%.

A pesar de las dificultades, el nivel de formación del personal que trabaja en los servicios deportivos municipales ha aumentado durante el periodo analizado y, además de las preocupaciones tradicionales (aumentar la práctica deportiva, mejorar el parque de instalaciones deportivas), la agenda municipal ha incorporado nuevos temas, especialmente la preocupación por adaptar los espacios públicos a los usos deportivos y su compatibilización con otros usos.

Empresas de servicios deportivos

El aumento de las empresas de servicios deportivos (gestión de instalaciones deportivas, las actividades de los clubes deportivos y de los gimnasios, etc.) entre 2006 y 2015 ha sido del 77,8% (de 2.294 a 4.079). Los índices de crecimiento han sido incluso más altos que los que había antes de la crisis económica iniciada a finales del año 2007.

La tendencia del sector en cuanto al modelo de negocio ha ido variando hacia un mercado muy fragmentado, que se constituye básicamente por microempresas y pequeñas empresas. En el año 2015, un 51,6% de las empresas tenían como mucho 5 trabajadores y el 95,4% tenían menos de 20.

En vista de esta evolución, puede decirse que las empresas de servicios deportivos son un sector atractivo de actividad económica que crece año tras año.

Marco legal y políticas deportivas

El *Observatori Català de l'Esport* proporciona información cualificada sobre la dimensión del marco legal y las políticas del deporte en Cataluña.

Esta información permite afirmar que durante los últimos 10 años la evolución normativa y política vinculada al deporte en Cataluña ha sido notable y significativa., si bien esta evolución está claramente marcada por tres ejes centrales.

-
1. La ordenación legislativa de aquellas profesiones del deporte que tienen una incidencia directa con las actividades deportivas que puedan suponer un riesgo para la salud de las personas que practican y para la clientela de los servicios deportivos. Esta ha sido una preocupación política recurrente de todos los partidos políticos en los últimos años, tanto en Cataluña como en todo el Estado español.
 2. La necesidad de buscar mecanismos oportunos para que la voluntad política de garantizar una mayor transparencia, democracia interna, participación femenina, y control presupuestario de las entidades deportivas (federaciones y clubes), ha generado una actualización del régimen jurídico aplicable en este tipo de entidades para ponerlo en consonancia con los valores de la sociedad actual en cuanto al seguimiento del gasto público.
 3. La cada vez mayor disparidad de criterios políticos y de modelos de reforma normativa en aspectos que guardan relación con el papel del deporte en la configuración del modelo de vertebración política y jurídica de Cataluña en el conjunto del Estado y en el contexto internacional.

Del análisis se desprende un crecimiento institucionalizado de profesionales dedicados al deporte y una cada vez mayor concienciación por parte de los partidos políticos de considerar el deporte como un fenómeno social capaz de crear ocupación y riqueza en el país. En sus programas se refleja una cada vez mayor presencia del deporte como dinamizador económico potente.

El apoyo al desarrollo deportivo

Un conjunto de acciones en materia formación y de investigación han apoyado el desarrollo deportivo que se ha producido durante los últimos 20 años.

Formación

En Cataluña existe una trama estructurada de formaciones oficiales y no regladas que, en su conjunto, dan respuesta a las necesidades formativas del sector. Entre el curso 2005-2006 y el 2015-2016, han recibido alguna formación de tipo oficial un total de 111.782 personas, produciéndose un aumento del 15,6% desde el inicio de este periodo.

En cuanto a la formación no reglada destaca la labor de la *Escola Catalana de l'Esport* destinada a ofrecer formación continuada a personas que ya tienen titulaciones o sobre temas de importancia tales como, por ejemplo, higiene y primeros auxilios. Entre 2005 y 2015 han recibido estas formaciones un total de 60.041 personas, manteniéndose estable el número de asistentes a lo largo de los años analizados. Por su parte, y durante todos estos años, la Diputación de Barcelona ha puesto al alcance de los agentes deportivos locales de las administraciones – personas electas, directivas, equipos técnicos, de monitoraje, operarias – diferentes acciones formativas relacionadas con actividades e instalaciones deportivas, a fin de contribuir a la mejora de la calidad de los servicios deportivos que se dirigen a la ciudadanía.

Investigación

La convocatoria de ayudas para dar apoyo a grupos de investigación por parte de la *Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris de Recerca (AGAUR)*, el año 2008 fue un elemento dinamizador relevante para la constitución de grupos de investigación en el ámbito de las ciencias del deporte. Su número ha ido variando y en el año 2016 había 16 gru-

pos reconocidos por la AGAUR y 5 no reconocidos pero activos científicamente. Con relación a la temática de estos grupos, el 23,8% del total se dedican a las ciencias de la vida, médicas y de la salud, mientras que el 76,2% investigan en el ámbito de las ciencias sociales.

Programa Erasmus+

Desde 2014, Cataluña se ha mostrado muy activa en el programa europeo ERAMUS+, que tiene como objetivo potenciar la capacitación y la ocupación así como apoyar acciones en los campos de la educación, la formación, la juventud y el deporte. Un total de 16 entidades catalanas participan en alguno de estos proyectos. Cinco están basados en la temática de las carreras duales de los deportistas, seis en la promoción de la actividad física para la inclusión social y la igualdad de oportunidades, cuatro en la temática de la promoción de los valores y la lucha contra la violencia del deporte, y uno de ellos en la promoción de los juegos y deportes tradicionales. Cabe destacar que las instituciones implicadas en estos proyectos son diversas, desde universidades, clubes y fundaciones, hasta ayuntamientos y consejos deportivos.

Medios de comunicación

El seguimiento del deporte en los diferentes medios de comunicación está muy extendido entre la población, aunque hay variaciones según el medio y las características sociodemográficas.

Durante el periodo analizado se ha producido un descenso del 67,3% en la tirada de prensa deportiva en papel. Esta disminución puede explicarse, en parte, por el impacto de la crisis económica, pero básicamente como consecuencia de los cambios producidos por las TIC (Tecnologías de la Información de la Comunicación), que han revolucionado las relaciones de las personas con los medios de comunicación.

El peso económico y el mercado de trabajo del deporte

Entre 2006 y 2013 la contribución del deporte al PIB de Cataluña se ha situado alrededor del 2%. El sector deportivo se ha visto menos afectado por la crisis que otros sectores, incluso ha crecido en ciertos ámbitos haciéndolo económicamente atractivo.

Esto también se manifiesta en la evolución de la ocupación. En el 2006 la ocupación en el deporte representaba un 2,7% del total de la ocupación en Cataluña, y en el 2013 la cifra fue del 3,2%. Este año, había 95.298 personas ocupadas en el sector deportivo.

Los grandes yacimientos de demanda en el futuro serán aquellos vinculados al mantenimiento y a la salud de las personas mediante el ejercicio físico y la práctica deportiva, así como la gestión de organizaciones en este ámbito. Se prevé que el sector privado con ánimo de lucro (gestión de instalaciones, gimnasios, centros de *fitness*...) sea el gran creador de puestos de trabajo en los próximos años, mientras que no se prevé un crecimiento en el ámbito de la docencia.

Como conclusión final, durante los diez años de su existencia, el *Observatori Català de l'Esport*, ha hecho un seguimiento detallado del fenómeno deportivo en Cataluña, describiendo los cambios experimentados a todos los niveles. Tal y como ponen de manifiesto los datos recogidos, las tendencias existentes son positivas a pesar de los graves obstáculos generados por la crisis económica.

XV Sport in Catalonia. 10 years of the Catalan Observatory of Sport (2006-2016)

Introduction

10 years have gone by since the creation of the *Observatori Català de l'Esport*. Its main function during this period has been to put together the maximum quantity of information about the whole sport system, paying special attention to the system in Catalonia, organizing it in a systematic way and of easy access for the people and organizations interested so that they can consult and use it to improve and diagnose in their analysis and strategic actions.

We have information of the last ten years, which allows us to look at the most important tendencies of the sector. Studying tendencies is very useful because it helps us see processes that are increasing and decreasing; the only possibility of intervening in an efficient way is if the decisions are based on observable actions and not on intuitions based on data of two or three years in the best of cases.

This report follows a guideline similar to the previous ones with the adaptations required by the passing of time and the new information available. In the first place we analyze the people doing sport and in the second the places where sport is practiced. Due to its importance a special place is dedicated to competition. Later we analyze the organizations that form the sport system, differentiating clubs and federations, town halls and sport service companies. Moreover, we discuss the main legal and political aspects in the area of sport in Catalonia. In the area of support to the development of sport we analyze mainly formation and research specific to the area of sport. The last three parts deal with sport in the media, the projection of Catalan sport in the world and the economic weight and the labor market of sport in Catalonia. We conclude with the main tendencies of the Catalan sport system between 2006 and 2016.¹⁶

Núria Puig, director until 2016 of the *Observatori Català de l'Esport*
Andreu Camps, director of the *Observatori Català de l'Esport*

Conclusion. 10 years observing the evolution of the sport system in Catalonia

Since 2006, the *Observatori Català de l'Esport* has established a set of indicators that allow us to see the evolution of the sport system in Catalonia. At the beginning, and with the consensus of experts, we have established some basic indicators that have allowed us to put together different information to illustrate the sport system in Catalonia. From this moment and thanks to the collaboration of different institutions and doing research studies together in this subject, these indicators have been completed to offer a global vision of the sport system in Catalonia. The analysis of indicators gathered in these 10 years allows us to see the main tendencies that characterize the sport phenomenon in Catalonia that are summarized below.

¹⁶ If any person or organization does not feel reflected in this report or they believe that there is important information missing, please let us know at observatori@gencat.cat

Sport practice in people over 16 years old

Around 46% of the Catalan population over 16 says that they practice sport. The main increase (18 percentage points) was between 1980 and 1995, to later continue growing regularly until the current figure. Catalonia is the third autonomous community, after the Balearic Islands and Navarra and is over the European average that is 41%.

Even though the number of people that practice sport has not increased between 2005 and 2014, there has been an increase of about 10 percentage points in the number of people that practice it once or more times a week. This data proves that the sport habit has consolidated in the practicing population.

Aside from the people who say they practice sport, 68.4% walk or go on faster walks with the intention of maintaining or increasing their physical shape.

The most practiced sport activities are for leisure and are done in open places such as urban spaces or in the nature. During this period the differences depending on social-demographic variables still exist. The results indicate that men practice more sport than women, that people with a higher education practice more than those with no studies, and the younger the more they practice. However in relation to the age of practice, we must highlight the fact that the number of older people who have accessed to programs adapted for this age group has increased. In these cases the frequency of practice is the same as the younger groups.

Sport practice for kids and teens up to 16 years of age

Aside from the compulsory PE, 72.8% of the school population in Catalonia practices organized and non-organized sports. Between 2011 and 2016 there has been an increase of 5,5 percentage points.

The differences depending on social-demographic variables reproduce the tendencies that we can find in adult population in a way that boys practice more sport than girls, decreasing the index of practice up to 48.2% in the case of immigrant girls.

Among the organized activities, football and basketball are the ones that boys practice more and dancing and swimming the ones girls practice more. When people themselves organize their activities we must highlight running and walking, football and indoor football (especially among boys) and cycling.

The Catalan Plan for Sport at School that began in 2005 may have contributed to this increase in practice in people under 16 years of age. During the academic year 2005-2006 15,123 kids participated, figure that has been increasing up to the 323.748 participants in the academic year 2015-2016.

Sport facilities

According to the CEEC (Census of Sport facilities in Catalonia), in the year 2017 there is a total of 42.681 sport facilities where we must differentiate between the conventional spaces (more traditional spaces that have regulated referents), areas of sport activity (spaces that are not strictly sport facilities but are adapted so that these can be performed) and singular spaces (that usually require certain measures or particular geographic peculiarities for its location).

Since 2005 the Plan of Sport Facilities and Equipment of Catalonia (PIEC) establishes a series of determinations that affect sport facilities in Catalonia and analyzes the basic needs of the different territorial areas. In this plan we have tried to rationalize the investments in the territory and we have managed to reduce the global deficit of the basic network of sport spaces from 9 % the year 2005 to 5.1% of the total needs quantified in 2015. However, deficit is irregularly distributed across the territory, being higher in the most populated areas.

The sport competition and the results obtained

Around a quarter of the people who practice sport compete. The figure has not varied in all the analyzed period. The number of federated licenses has increased 7 percentage points between 2006 and 2015.

The world of sport competition is very active and it is also very diversified. There are organized competitions in different levels and environments: schools, universities, on a regional and international level among others. The Catalan teams have had an important presence at all levels.

Between 2006 and 2016, around 35 sport people per year have obtained grants of the ADO and ADOP plans. We must highlight that the difference between men and women has decreased notoriously and the figure has become basically the same in the last years.

Finally, the participation of Catalan sports people in the Olympic and Paralympic games in summer has represented – with minor differences depending on the case, a total of 35% of the Spanish participants. In the case of winter games the participation is slightly higher.

Sport organizations

Clubs and federations

In 2005 there were 9,008 Sport clubs in Catalonia as members of the 72 existing sport federations.

There is a lot of dynamism within the clubs. New ones appear as others disappear. In general small clubs, up to 100 members, predominate and between 2009 and 2015 these have increased a total of 14.7% of the total of clubs.

Voluntary organizations had dealt with the crisis with the use of volunteers who by offering their time have managed to make the clubs continue. It is after 2007, when the crisis became obvious in the productive sectors, when 9.5% of the existing clubs were founded.

The clubs are basically oriented to federated competition and to promote traditional sports. However, between 2009 and 2015 recreational offer has increased and there has been a slight increase in the participation of women.

Town Halls

The municipal sport services have suffered the effects of the crisis and because of this there have been major changes in their procedures in offering sport activities to citizens.

Between 2010 and 2016 there has been an increase in the tendency towards direct management mainly in towns of more than 100,000 inhabitants. This is probably due to the fact that expenses are better controlled and the difficulty of an economic viability of many facilities due to the increase in "VAT" (from 8% to 21% in September 2011) for sport services.

Between 2010 and 2016 the town hall budget for sport was reduced about 2% and thus returning to the figure of 1989 (4%).

Even though there have been difficulties, the level of formation of the personal that works in municipal sport services has increased in the analyzed period and aside from the traditional worries (increase sport practice, improve and increase the sport facilities) the municipal agenda has included new topics especially adapting public spaces to sport use and making them compatible with other uses.

Sport Service Companies

The increase of companies related to sport services has increased (managing sport facilities, the activities of the sport clubs and gyms etc.) between 2006 and 2015 it has been of 77.81% (from 2294 to 4079). This index of growth has been even higher than the one we had before the crisis at the end of 2007.

The tendency of the sector related to the business model has changed towards a much more fragmented market that is basically formed by micro-companies and small businesses. In the year 2005, 51,56% of the companies have a maximum of 5 employees and 95.42% have less than 20.

Observing the evolution we can say that the companies related to sport services are an attractive sector in the market of economic activity that is growing year after year.

Legislation and Sport Policies

The Observatori Català de l'Esport offers information within the legal and political framework of Catalonia.

This information allows us to state that in the last 10 years the evolution in legislation and policy related to sport in Catalonia has been noticeable and relevant, and this evolution has been marked by three central issues:

1. The legislative ruling of those professionals in sport who have direct incidence on the sport activities that may involve a risk for the health of the people who practice them and for the customers of sport services. This has been a political worry in all the political parties in the last years not only in Catalonia but also in the Spanish state.
2. The need to find appropriate mechanisms so that politicians will be able to guarantee more transparency, internal democracy, women's participation and budget control of sport entities (clubs and federations) has updated the legal framework applicable to this type of entity to make it match the current social values as far as public expense is concerned.
3. An everyday bigger disparity between the political criteria and the models of law reforms in those aspects that refer to the role of sport in the configuration of the model of political and juridical relevance of Catalonia in the State and in the international context.

From the analysis we can see and institutionalized increase of professionals dedicated to sport and a major awareness from the political parties to consider sport as a social phenomenon capable of creating wealth and employment in the country. In their programs we can see an evolution towards major presence of sport as a first level economic source

Support to sport development

A series of formation and research actions have given support to the sport development that has happened in the last ten years.

Formation

In Catalonia there is a structured network of official and non-official formations that together respond to the formative needs of the sector. In the academic year 2005-2006 and 2015-2016, 111,782 people received official formation and the increase since the beginning of this period is 15.6%.

As far as non-official formation we must highlight the task performed by the *Escola Catalana de l'Esport* whose aim is to offer continuous formation to those people who already have an official qualification or on topics that are of importance such as hygiene and first aid. Between 2005 and 2015, 60,041 people received this kind of formation and this figure was stable in the analyzed years.

On the other hand, the Council of Barcelona (*Diputació de Barcelona*), during all these years has offered the different sport local sport agents of the administrations – elected people, managers, technical teams, coaches and workers – different formation related to sport activities and facilities to contribute to improve the quality of the sport services offered to the citizens.

Research

The call to offer help to research groups of the *Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR)* in the year 2008 has been a relevant element in the area of sport science.

It's number has varied along the years and in 2016 there were 16 recognized by AGAUR and 5 non recognized ones but scientifically active. In relation to the areas these groups work in, 23.8% of the total are dedicated to life sciences, medicine and health while 76.2% investigate in the area of social sciences.

Erasmus+ Program

Since 2014 Catalonia has been very active in the European program Erasmus+ whose aim is to promote training and work, as well as offering support in the areas of education, formation, youth and sport. 16 Catalan entities participate in some of these projects. 5 of them take part in projects dedicated to the dual careers in sport people, 6 in the promotion of physical activity for social inclusion and to offer everyone the same opportunities, 4 in promoting values, fighting against violence in sport and one of them in the promotion of traditional games and sport. We must highlight that the institutions that take part in these projects are varied such as universities, clubs and foundations as well as town halls and sport councils.

Media

The follow-up in sport in the different media is very big even though there are variations depending on the media and the social-demographic characteristics of the population.

During the analyzed period there has been a decrease of 67.3% in the press circulation on paper. This decrease can be partially explained due to the impact of the crisis but basically it is a consequence of the changes produced in the TIC (Information and Communication Technologies) that has revolutioned the relationship between people and the media.

The economic weight and the labor market of sport

Between 2006 and 2013 the contribution of sport in the GDP in Catalonia is around 2%. The sport sector has been less affected than others by the crisis and in certain areas it grew and this has made it economically attractive.

This is also shown in the evolution of employment. In 2006 employment represented 2.7% of the total employment in Catalonia and in 2013 the figure increased to 3.2%. This year there were 95,298 people employed in the sport sector.

The great demands in the future will be related to fitness and health through physical exercise and sport practice as well as the management of sport. We foresee the private sector (management of facilities, gymnasiums, fitness centers etc.) as a great creator of employment in the following years. We do not expect an increase in the area of teaching and coaching.

As a conclusion, in the 10 years of its existence the *Observatori Català de l'Esport* has done a thorough follow-up of the sport sector in Catalonia, describing the changes that have taken place at all levels. As the gathered data shows the existing tendencies are positive even though there have been difficulties due to the economic crisis.

Amb la col·laboració de:

